

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน Christian University of Thailand Journal

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๕ Vol.18 No.2 May-August 2012 ISSN 1685-1412

เนื้อหาในฉบับ

บทความวิชาการ

- † ความหมายของจริยธรรมในการตลาดสีเขียว งบประมาณสีเขียว การตลาดสีเขียว และการโฆษณา
- † ประเด็นสำคัญของมาตรฐานการบัญชี TFRS และ NPAEs
- † ผลกระทบของสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย
- † บทบาทของเทคโนโลยีโปรแกรมไพธอน ต่อวงการแพทย์ ธุรกิจ และมัลติมีเดีย

บทความวิจัย

- † การพัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของส่วนงานสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน
- † การศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรที่ทำตามการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
- † การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพ
- † การศึกษากระบวนการและผลของการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ในสามชุมชนนำร่องของโครงการบ้านมั่นคง กรุงเทพมหานคร

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

Christian University of Thailand Journal

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๕๕ Vol.18 No.2 May – August 2012 ISSN 1685-1412

บรรณาธิการบริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ สมพันธ์ วิทยะระนันท์

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.กาญจนา นาคสกุล
ศาสตราจารย์ เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสริมธรรม
ศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ ต่อสกุลแก้ว
ศาสตราจารย์ ดร.ทวีป ศิริรัมย์
ศาสตราจารย์ ดร.รุจา ภูไพบูลย์
ศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ โรจนกิจอำนวย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง
รองศาสตราจารย์ สมพันธ์ วิทยะระนันท์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาวี วิจิตบันดาล
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตุงกูร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล กิริติพิบูลย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสงี่ยม โตรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศากุณ ช่างไม้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพจน์ สุทธิศักดิ์
อาจารย์ ดร.เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์
อาจารย์ ดร.สุพัฒนา คำสอน
อาจารย์ ดร.สุพัตรา สุจริตรักษ์
อาจารย์ นิพวรรณ ทัพพะกุลธร

เจ้าของ : มหาวิทยาลัยคริสเตียน จังหวัดนครปฐม

พิมพ์ที่ : บริษัท พี เอ สี่ฟวิง จำกัด

4 ซอยสิรินธร 7 เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700
โทรศัพท์ 0-2881-9890
โทรสาร 0-2881-9894

จัดรูปเล่ม : กลุ่มงานบริการพิมพ์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปก - ศิลปกรรม : ฝ่ายสื่อสารการตลาด มหาวิทยาลัยคริสเตียน

วัตถุประสงค์

1. เผยแพร่ผลงานวิชาการและรายงานค้นคว้าวิจัย
2. เผยแพร่ข่าวสารของมหาวิทยาลัยฯ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้ และความคิดเห็นทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

Objective

1. To publish selected academic and research reports.
2. To disseminate news of the university and related institutions.
3. To serve as a clearing house for exchanging information, knowledge and ideas within and outside the university

กำหนดออกวารสาร : ราย 4 เดือน (ปีละ 3 ฉบับ)

มกราคม-เมษายน, พฤษภาคม-สิงหาคม
กันยายน-ธันวาคม

การบอกรับและต่ออายุสมาชิก

ประเภท 1 ปี (3 ฉบับ) 250 บาท
ประเภท 2 ปี (6 ฉบับ) 450 บาท
ประเภท 3 ปี (9 ฉบับ) 600 บาท

ติดต่อ : เพื่อบอกรับและต่ออายุสมาชิกวารสารฯ หรือ
ส่งต้นฉบับผลงานวิชาการได้ที่ อาจารย์นิพวรรณ ทัพพะกุลธร
E-mail : ctujournal@christian.ac.th

สำนักงาน : มหาวิทยาลัยคริสเตียน

144 หมู่ 7 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม
จังหวัดนครปฐม 73000
โทรศัพท์ 0-3422-9480 โทรสาร 0-3422-9499

สารบัญ

บทบรรณาธิการ

Editor's Message

-
◇ ความหมายของจริยธรรมในการตลาดสีเขียว
งบประมาณสีเขียว การตลาดสีเขียวและการโฆษณา
Moral Meaning in Green Marketing, The Greening
Budgets, Green Marketing and Advertising | ดร. ปราณี จิตกรณกิจศิลป์ 177
Assoc.Prof.Dr.Pranee Chitakornkijsil |
|--|--|
-
◇ ประเด็นสำคัญของมาตรฐานการบัญชี TFRS และ NPAEs
The Significance of Accounting Standard
TFRS and NPAEs | ดร.พิมพารณ์ พึ่งบุญพานิชย์ 191
Dr. Pimpaporn Pungboonpanich |
|--|--|
-
◇ ผลกระทบของสถานการณ์ความไม่ปลอดภัย
ต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย
The Impacts of Insecurity Situation on Tourism In Thailand | สงกรานต์ กลมสุข 211
Songkran Klomsook |
|---|--|
-
◇ บทบาทของเทคโนโลยีโปรแกรมไพธอน ต่อวงการแพทย์ ธุรกิจ
และมัลติมีเดีย
The Roles of Python Technology on Medicine,Business
and Multimedia | สมาน ลากกระจ่าง 226
Samarn Larpkrajang |
|---|---|
-
◇ การพัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศ
ของส่วนงานสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน
The Development of Handbook for Service
Excellence of Academic Supporting Sectors
at Christian University of Thailand | สุภัทสร่า วิภากุล 237
Supatsara Vipakul |
|---|--|
-
◇ การศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกร
ที่ทำการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
A Study of Changes in the Quality of Life
of Agricultural Households Upholding the Royal
Sufficiency Agricultural Initiative | ดร. เสถียร รุจิรวนิช 255
Dr. Satier Rujiravanich |
|---|---|
-
◇ การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการ
ของพยาบาลวิชาชีพ
A Study of Approaches to Promoting Nutrition
Label Reading in Registered Nurses | บุษรัตน์ พุฒวิชัยดิษฐ์ 268
Bussarat Puttavichidit |
|--|--|
-
◇ การศึกษากระบวนการและผลของการเสริมสร้างพลัง (Empowerment)
ในสามชุมชนนำร่องของโครงการบ้านมั่นคง กรุงเทพมหานคร
A study of the Process and Results of Empowerment
in Three Pilot Communities of the Baan Mun Kong
Project Bangkok Metropolis | ทรงธรรม ชูเงิน 282
Songtham Choongern |
|--|--|
-

อาศิรวาท
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา
วันที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

สัททูลวิกิพีเดียนันท์ ๑๙

แปดสิบล้านพระชนม์ปิยหทัย	
มาตาสยามชัย	ประชา
สมโภชองค์วรรณอดุลหิตคุณา	
รำลึกพระเมตตา	ตระกอง
มวลงพฤษภาศิรินทร์ธาวีระประคอง	
ค่อยพินช่อคุมครอง	ขจี
ทรงสร้างสรรค์หัตถศิลป์วิเศษดุจมนี	
ปัญญาประเจิดศรี	สยาม
บำรุงราษฎร์นรทุกข์ประโลมพหุขาม	
แค้นเชษฐาทรคาม	เสด็จ
“สายใจไทย” อนุกุลประหนึ่งวิมลเพชร	
น่านมตระการเก็จ	ประกาย
การศึกษายุวชนเจริญวิริยะนาย	
ทรงโปรดมิเว้นวาย	วิรุฬ
เทิดภักดีศรเกล้าผดอมตะคุณ	
มาตาพิสิฐบุญ	ไพท
แปดสิบล้านพระชนม์ศิริวิไล	
ปวงชนสยามชัย	ชโย

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า คณะผู้บริหาร บุคลากร และนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน
ร้อยกรองโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพจน์ สุทธิศักดิ์

บทบรรณาธิการ

เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ วันที่ 12 สิงหาคม 2555 ที่มีพระชนมพรรษา 80 พรรษา คณะผู้จัดทำวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนในนามผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากรและนักศึกษา มหาวิทยาลัยคริสเตียนขอโน้มถ้วน้อมเกล้าโน้มกรม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน เป็นพระมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทยตลอดกาล

เนื้อหาในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ฉบับที่ 2 ปีที่ 18 เดือน พฤษภาคม - สิงหาคม 2555 นี้ ประกอบด้วยบทความวิชาการและบทความวิจัย ที่น่าสนใจและสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยในปัจจุบัน ได้แก่ บทความวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมในตลาดสีเขียว ผลกระทบความไม่ปลอดภัยต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย อีกทั้งบทความวิจัยที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนไทย อาทิ การเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรรม แนวทางการส่งเสริมการอ่านหลากหลายโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพ รวมทั้งการเสริมสร้างพลังในชุมชนนาร่องของโครงการบ้านมั่นคงในกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ได้ปรับปรุงเนื้อหาในวารสารให้มีความหลากหลายทางวิชาการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า เพื่อนำไปสู่การร่วมพัฒนาทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพต่อไป วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนยินดีรับผลงานวิชาการจากท่านผู้สนใจทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยคริสเตียน เพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฯ โดยท่านสามารถตรวจสอบคำแนะนำที่ปรากฏท้ายเล่ม หรือสามารถดูข้อมูลเพิ่มเติมได้จากเว็บไซต์ ของศูนย์วิทยบริการและหอสมุด มหาวิทยาลัยคริสเตียน ได้ที่ <http://library.christian.ac.th>

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เขียนผลงานวิชาการ และผู้อ่านทุกท่านที่ได้กรุณาสันับสนุนการจัดทำวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนด้วยดีตลอดมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์จิรา วงษ์ขมทอง

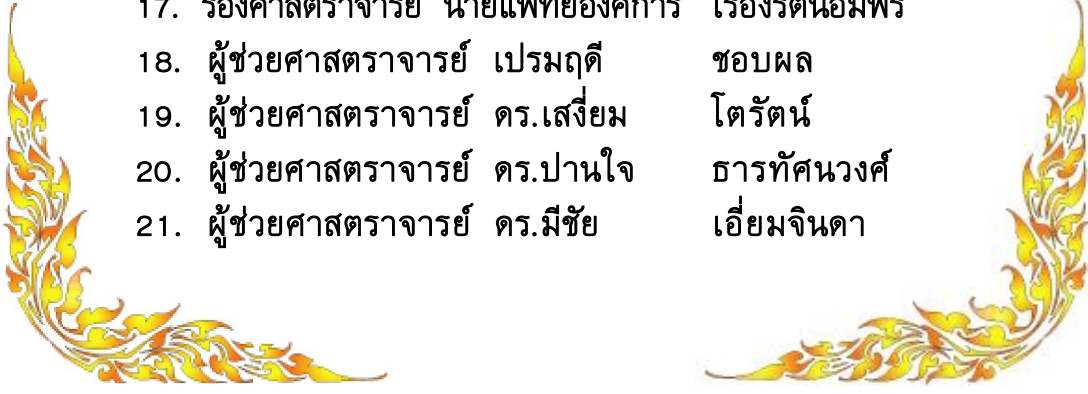
บรรณาธิการบริหาร

และ

รองศาสตราจารย์ สมพันธ์ ทิญษิระนันท์

บรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความทางวิชาการ
(Peer Review)

1. ศาสตราจารย์ เกริกเกียรติ	พัฒนเสวีธรรม
2. ศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์	ต่อสกุลแก้ว
3. ศาสตราจารย์ ดร.รุจา	ภูไพบูลย์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา	แก้วเทพ
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ชาย	โพธิสิตา
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี	จิตกรณกิจศิลป์
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ผ่องศรี	ศรีมรกต
8. รองศาสตราจารย์ ดร.มลิวรรณ	บุญเสนอ
9. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย	ชินะตังกูร
10. รองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต	วงศ์ประทีป
11. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพันธ์	ยิ้มมัน
12. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ	ณ หนองคาย
13. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล	กิริติพิบูลย์
14. รองศาสตราจารย์ สมประสงค์	น่วมบุญลือ
15. รองศาสตราจารย์ พิมพ์อำไพ	เวนเซล
16. รองศาสตราจารย์ อัจฉรา	ชีวตระกูลกิจ
17. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์องค์การ	เรืองรัตน์อัมพร
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เปรมฤดี	ชอบผล
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสงี่ยม	โตรัตน์
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ	ธารทัศนวงศ์
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มีชัย	เอี่ยมจินดา
-

ความหมายของจริยธรรมในการตลาดสีเขียว งบประมาณสีเขียว
การตลาดสีเขียวและการโฆษณา
Moral Meaning in Green Marketing, The Greening Budgets,
Green Marketing and Advertising

ดร. ปราณี จิตกรณกิจศิลป์*

บทคัดย่อ

ทุกวันนี้ผู้บริโภคตระหนักเกี่ยวกับการที่ผู้ประกอบการจะติดป้ายผลิตภัณฑ์ว่าเป็นสีเขียวหรือเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะได้รับการยอมรับว่าสีเขียว หมายถึง การรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ที่คิดว่าธุรกิจเปรียบเสมือนมนุษย์ผู้มีชีวิต อย่างไรก็ตามความไม่คล่องตัวทางการเงิน การเมือง และสถาบันสังคม ที่จะผสมผสานระบบสวัสดิการสังคม เศรษฐกิจ และนิเวศวิทยาเข้าด้วยกันอันนำไปสู่ความไม่สามารถในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การลดมลพิษและของเสียผ่านระบบภาษีและงบประมาณ ไม่สามารถนำไปสู่การตัดสินใจด้านงบประมาณ ยิ่งไปกว่านั้นผู้บริโภคสีเขียวหรือผู้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้ตระหนักว่าเขามีชีวิตอยู่ในระยะวิกฤติทางสิ่งแวดล้อม เขาได้รับการสนับสนุนให้มีการดำเนินการตอบโต้กับปัญหาเหล่านี้ จึงเห็นได้ว่าการติดป้ายฉลากสีเขียวและผลิตภัณฑ์สีเขียวได้แสดงถึงการร่วมกันในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม

Abstract

Nowadays, consumers realize to be conscious of enterprises who label their products as being green or environmentally friendly. For goal of being seen as green, it should be helpful to think of a firm much as you would an individual human being. However, the inability of financial, political and social institutions to integrate human welfare systems, economic and ecological

together leads to unsustainable development. The ability of reducing pollution and waste through the tax system and budget is not taken into account in budget decision making. More than that, green customers realize that they live in a period of environmental crisis. They are encouraged to react these problems. Green labeling and green products relatively show Green Corporation.

*รองศาสตราจารย์ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Introduction

The marketing literature needs a more explicit treatment of moral meaning. The marketing literature is a stronger relation between micromarketing the dynamics of the marketing process, and macro marketing its relationship with wide society. The green marketing literature is the more general green business literature. Ethical decision making, will determine whether a problem is subjected to moral reasoning. Ethical decision making in marketing provide an essential acknowledgement that, how managers recognize ethical dilemmas or know when ethical problems occur a critical matter. Morality is an objective reality which individuals either identify in a problem or they do not. Morality is influenced by context, by situation, and by culture there is clearly a case for saying that organizational morality is in a very essential sense socially constructed. Morality is ambiguous and flexible. Morality in green marketing is the impact of marketing on the external environment. Environmental considerations are also complexities in terms of moral meaning.

The world of green business need much more publicity, media stories, Web sites, TV show, billboards, events, and other green companies, products, and services. The greening of PR shows a newfound reality: It's now safe, or at least safer, for companies to tell their green stories. General Electric (GE), campaign

launch in 2005 signaled to the world that a big company that had not previously been seen as a green leader could come out publicly. GE remains high on the list of desired speakers at environmental and green business conferences. Wal-Mart is responsible to environmental initiatives and commitments. Those two success stories made it suitable for other companies to be more public about their environmental goals and initiatives, even if they are less than perfect. Customers appear to be conscious of companies who label their products as being green or environmentally friendly. For objective of being seen as green, it ought to be helpful to think of a company much as you would an individual human being.

The Greening of Budgets

Restructuring economies is essential if we are to prevent global environmental catastrophe and major economic disruption. Environmental issues: global warming, acid rain, stratospheric ozone depletion, water and air pollution, and species extinction, as well as the depletion of renewable natural resources such as fish stocks and forest show that our planet is not able to be sustain existing patterns of economic activity indefinitely. Without change, environmental issues can overwhelm the ability of our economies to respond to resource and environmental management challenges. In fact, major

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

lifestyle changes may be necessary to bring about sustainable development ought not to deter decision makers from action. A strategy to adjust adapt is necessary to restructure economies from unsustainable to sustainable development. Such restructuring is impossible unless policy makers take account of the full range of regulatory and economic instruments that are able to bring to bear on the challenge of environmental management and sustainable development. Taxes and subsidies are able to be designed to promote resource and environmental management objective. These instruments are more effective, efficient, and economic than regulatory instruments, they are able to be given serious consideration by decision makers and policy. Tax payers may support these instruments based on sound judgments about their ability to reduce pollution, promote research, internalize costs, and development of new environmental technologies, assist the commercialization of such technologies, and accomplish a fair distribution of benefits and costs to society. Government policy makers are able to give and state effect to be contained in the government's annual budget. Public sector taxation and spending effect the kind of direct, structural and long-term impacts on economic and social development as well as environmental protection. The study concentrates on attention for economic

instruments concerns environmentally sound energy development, waste management sustainable agriculture, natural resources management and air and water pollution. Sustaining economic activity in social and environmental terms need a better suite of policy instruments for use in government budgets.

The inability of financial, social institutions and political to integrate ecological, economic, and human welfare systems together leads to unsustainable development. The possibility of reducing waste and pollution through the budget and tax system is not taken into account in budget decision making. Government budgets include voluntary measures, public expenditures, regulations, and taxation. Economic instruments are able to contribute to the accomplishment of environmental goals. By creating incentives for environmentally desirable activities and disincentives for damaging behavior, economic instruments contribute a financial incentive for behavioral change. Public expenditure instruments (PEIs). Subsidies, tax allowances, and grants, are the most familiar tool intervention.

Green Non-Governmental Organizations

Non-governmental organizations (NGOs) are the highest visible players in environmental politics of the globe. They involve in various different politics, from the local community through the politics

of the nation to international politics. They exist in social movement politics and political parties, administrative systems and governments. Business can sponsor sets of NGOs that make green claims while defending business interests in the policy process. In China, total numbers of green NGOs grow from zero to over ten thousand relates to citizens in their country's unprecedented, rapid industrialization. This rapid augment in NGO numbers shows an explosion in environmental activism. Every NGO has various more informal associations, groups, networks and coalitions. There are hundreds of thousands of local groups operating in India. Mass media increased attention to international environmental problems Chernobyl and Bhopal disasters, developing scientific consensus over climate change and the discovery of the hole in the ozone layer contribute to widened public interest. Increasing unemployment pressure on environmental organizations as economic problems.

Environmental NGOs concern political organizations. It is organizational constitution. It concerns rationality and the acceptance of legitimacy. The constitution legitimizes in morally apply possess bargaining weapons as group, process of law, freedom of contract and freedom of expression. These organizations determine certain rules which dictate how power will be dispersed throughout an organization, how people will relate to

each other and how decisions will be made. NGOs are perceived pressure or interest groups. People shared visions, interests or grievances are free to form organizations to press their claims in the political process. Various environmental groups do form in response to a shared sense of concern about the harmful environmental consequences. Greenpeace would be the most obvious and importance. NGOs are able to challenge state practice and green ideas. In China, after the student events of Tiananmen Square in 1989, the Chinese Government concerns that NGOs create a political sphere where intellectuals, workers and peasants can meet to stir up additional unrest.

Nowadays, there are over 280,000 NGOs in China, with green NGOs. Some of these green NGOs compose of Friends of Nature Green Watershed, Green Earth Volunteers, Nu River Project, Green River and the China Rivers Network. Various members of these NGOs lead well trained in journalism and the law, which gives them with access to essential institutions to advance their cases. The influential Beijing journal Economics the anti-dam movement in China the new social power in China. Green politics in Iran: environmental issues are serious and NGOs are able to act as useful partners, always with technical expertise. NGOs are looked as economically efficient service providers.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

Nation especially within any globalised economy and facing global ecological issues lost the capacity effective in solving environmental issues. Environmental NGOs create communities, and substitute traditional political action. They become agents of social learning, whereas social movements are actors of political change only. Green NGOs are vary in size. For example, Green Don (Zedon), a Russian NGO in the Black Sea, has 40 members and no operating budget, Greenpeace International has 3 million members, and has a 2004 income of 38.9 million euros. Some organizations are in policy making at a global level; some are national politics; some aim at regional and some are intensely local. In the South, various NGOs get money from Northern NGOs and donor agencies, always bypassing their national governments. This sometimes gives tensions when certain NGOs are looked by governments as workers for foreign interests

Oftenly, NGOs lobby local or national politicians directly, by using their potential electoral powers. Some occasions, NGOs lobby administrators in government departments. Sometimes, in the world of international affairs, lobby influencing scientists or diplomats. Others try to effect policies of political corporations and parties or convince a certain community the one environmental action is better than another. Eventually,

various NGOs lobby other NGOs, to get some agreement on green strategies and objectives. The direct actions of Greenpeace, increases by utilization of mass media, designed to attract widespread from the global citizenry. All of direct-action NGOs commits to the principles of active non-violent resistance. NGOs like deliberately bypassing governments and acting more directly at local, regional and global levels. NGOs are the more socially conservative world of the marketplace. NGOs in the North deal directly received \$50,000 each from oil companies Exxon and Chevron in 1991.

NGOs in the North remain a political lobby, interest and pressure groups. In various countries of the South, NGOs are the direct providers of infrastructure in Asia such as Bandung in Indonesia, Mumbai in India, or Bangkok in Thailand. NGOs provide of clean water; the physical labour of cleaning up refuse and treating people directly for disease and malnutrition; the disposal of solid wastes; direct provision of food and other basic important for living. Since poverty is able to be both a cause and an outcome of environmental degradation, many direct programmes are initiated by Southern NGOs to create an awareness of social advancement, economic and income generation for the poor. One way that enables poor people to resolve some of their community issues about the availability of credit. One NGO operating

in Bangladesh, the Grameen Bank is an successful and excellent example of extending banking facilities to the poor, and women. The Grameen Bank, winner of the 2006 Nobel Peace Prize, and extends nearly US\$1.8 billion in loans for self-employment purposes to over 2.4 million women in over 39,000 village centres. In fact, the success of Grameen is recognised that 48 percent of those who have borrowed for 10 years have crossed the poverty line to the positive side of the ledger, and another 27 per cent have come close. Both the World Bank and the UN are now interested in micro-credit schemes, and the World Bank and USAID have pledged over \$2 billion to the Grameen Trust which is building replicas in many other nations. Since key environmental problems are perceived differently in the South, so too are the roles green NGOs play. In many places, governments are not been able to respond to the environmental issues in their nations. Northern NGOs become more institutionalized, Southern NGOs build financial independence and organizational skills and demand less dependence on and greater autonomy Northern supporters. As Southern NGOs become more independent and setting the international agenda, Northern NGOs see the South for ideas, and establish their own international credibility.

Greenpeace believes that environmental issues are not able to be

resolved by a direct appeal to government elites. Green NGOs are the most environmental movements, are also augmenting globalising their operations. Three British NGOs - FoE, WWF and Greenpeace - have augmenting globalised their 'brand' over recent years. Whereas Greenpeace mainly works alone on strictly environmental problems, WWF engages partners in government and corporations and joined campaign coalitions on global problems. FoE eschews corporate partnerships, but plays a leading role in campaign coalitions within the environmental movement, including the emergent environmental justice movement. FoE is uniquely play role to influences and grassroots pressures from the South. NGOs concentrate on building regional and global networks in a manner which augment the power resources of the poor and the environmentally degraded. There is evidence that Southern NGOs are driving the global green agenda, with various Northern NGOs gradually moving away from conservation concentrate to the sustainable development and social justice of the global South. Various parts of the North is environmental NGO politics in an increasingly globalised world.

Green Marketing and Advertising

Long time ago, environmental marketing begin to boom. We go to the

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

age of environmental marketing as business begin to set their green marketing strategies in plain view : Coca-Cola starts utilizing recycled plastic in its 2-liter soda bottles, McDonald's makes a \$100 million recycling commitment to customers, and under fire from environmentalists Procter & Gamble spend \$20 million peryear to aid develop a composting infrastructure. It is clearly that corporate giants deem to promote corporate images that reflect their environmental involvement and awareness. Nowadays, world is facing enormous environmental issues and challenges. Natural disasters are only one type of environmental problem we should further concentrate on the importance of environmental marketing. Customers are now more concerned about environmental issues than ever. The majority of Americans regard a number of problems as very serious for example, air pollution and industrial water, industrial accidents, destruction of ozone and rain forests, hazardous waste and oil spills. Many people are convinced that businesses ought to play a major role in confronting these problems. Public concern over environmental problems creates increase in the number of "green" product introductions. Moreover, evidence reveals that more marketers are making environmental claims about their products. They realize that environmental responsibility is a potential source of

marketing advantage for business. As a global company General Electric expects to pay a substantial portion of its \$90 million corporate advertising budget to express its eco-stance.

Green Marketing

China's abundant and cheap labors contribute to create a world market more intensely competitive. In order to survive in this competitive world environment, product providers must create innovative marketing strategies. Definition of environmental or green marketing : all activities designed to facilitate and generate any exchanges intended to satisfy human needs with minimal detrimental impact on the natural environment. American Marketing Association defines green marketing as: "the marketing of products that are presumed to be environmentally safe the marketing and development of products designed to minimize negative effects to improve its quality or on the physical environment and the efforts by organizations to produce, promote, package, and reclaim products in a manner that issensitive or responsive to ecological concerns." Marketers apply this green marketing philosophy in their market strategy and use it to their communication tools. They position themselves as green organizations. Green marketing is an opportunity to achieve objectives, and moral obligation to be more socially

responsible. Moreover, government forcing business to become more responsible. Competitors' environmental activities also pressure to strengthen their environmental marketing activities. Eventually, cost factors and reductions in material or waste disposal force business to modify their behavior must guarantee that their activities do not mislead customers or industries and regulations or laws about environmental marketing. Green marketing claims ought to clearly state environmental benefits. They should explain environmental characteristics that are beneficial. Green marketing needs management and marketing strategies that are able to address key challenges to develop green products that consumers like, and communicate initiatives and commitment with impact and credibility. McDonald's introduces well-publicized environmental initiatives for example, replacing polystyrene foam and unbleached paper carryout bags sandwich clamshells with paper lightweight recycled boxes and wraps. Green consumers are who realize that they live in a period of environmental crisis. They have the courage to react these problems. Consumer could switch their brand to one that is greener for green products, although green products are overpriced and inferior performance.

Green Advertising

To guide green messages effectively to the target, the green

marketers green consumers, ought to be clearly understand the promotional tools they apply as a green medium. Advertising has the ability to manipulate green consumers Procter & Gamble begin using refillable bottles and containers made with less plastic for its household products. McDonald's, replaces some polystyrene containers with paper. Green advertising are informing their consumers about the pro-environmental aspects of their services and products, explicitly or implicitly addresses the relationship between a product or service and the biophysical environment, promotes a green lifestyle with or without highlighting a product or service, presents a corporate image of environmental responsibility. The International Chamber of Commerce (ICC) is an international code of green advertising applied by the ICC. It is accepted as the basis for promoting high standards of ethics in advertising by self-regulation against a background of international law and national. It recognizes social responsibilities toward the community and the consumer and is an instrument for self-discipline. The environmental code utilizes to all advertisements containing environmental claims in all media is made to environmental aspects related to the production, distribution, packaging, consumption, or disposal of goods, services, or facilities. The principles of the environmental code concern all green

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

advertising should be legal, decent, and truthful and honest. The ISO gives three types of ecolabeling :

1. Voluntary programs that provide quantified environmental data of a product, and verified by that another qualified third party.

2. Multiple voluntary criteria based, third-party program that awards a license that authorizes the use of environmental labels on products.

3. Informative environmental self-declaration claims.

Consumer's attitudes toward green ads are interested in the development of green products with green labeling. Environmental labeling programs managed by government agencies and private organizations are developed in countries around the world. Green products and green labeling relatively show green corporations.

Green Advertising in China and Japan

Promotion and advertising are essential parts of the marketing program of business competing in the global marketplace. Green marketing and green management are well developed global problems in industrialized nations of Western Europe and the Pacific Rim, including Japan, Australia and South Korea. Chinese advertising spending is increasing rapidly. Thailand has the fastest growing ad industry in Southeast Asia. Thai advertising industry has

creative in Southeast Asia, liberated from the more strict regulations that applying Malaysia and Singapore. Japan creates strict pollution control regulations and heavily in environmental technology transferred from the Europe and United States. Therefore, Japanese advertisers applied green advertising in their ad strategy. Green customers are awareness of environmental problems and represent a very ordinary grouping of consumers. "Eco-project" advertising of Toyota highlights efforts that help the environment. The Toyota Prius, using emission-reducing gasoline and an electric engine, it first hit the Japanese market. Thailand's pollution issues notably air pollution in the urban areas are critical to the emergence of green advertising there Shell, Caltex, and the Petroleum Authority of Thailand. Honda and Mercedes Benz have substantially invested in a series of green advertising campaigns Siam Motors and markets Nissan in Thailand launched its own "Think Earth" campaigns, which won the eighth annual Thailand Marketing Award in 1991 - 1992, that of the Save Thai Sea project. Retail department store such as Central Holdings uses bags that are more environmentally friendly. In China, rapid economic growth reliance on coal will double the country's carbon dioxide emissions by 2010. In consequence, China becomes the world's largest emitter of greenhouse gases between 2010 and 2025. In consequence, Chinese firms

such as Shanghai Volkswagen Automotive Company and Chinese government have been using green advertising more oftenly. In fact green advertising is widely applied in China, and Thailand, green advertising in these two countries still Advertisers in Thailand and China sought use mostly green messages (promotion of a green company image) and try to project a green corporate image, rather concentrate on the environmental benefit of their product or service.

Japanese green ads apply positive emotional appeal, use reward appeal or a positive point of view. Environmental responsibility is potential source of marketing advantage. Green advertising is also about building social confidence, empowerment and capabilities.

Summary

Quality service is the importance of good facilities for consumers. Quality is often responsive to the needs of its customers, and service on time, as well as reliability. For this, I recommend that a feedback mechanism for consumers be established at the department and meet required quality standard. Consumer satisfaction is the key to survival and success of any company. Almostly, nothing is good enough if it is able to be made better and better is never good enough if it is able to be made best. In the augmenting demand for quality, the consumers get a powerful new tool:

computer software programmers to appraise the quality of goods and services. Let the company beware of this tool. Quality must meet the needs of consumers and stakeholders. To satisfy consumers' needs involves the following:

- Identification of consumers.
- Understanding consumers needs: It means understanding consumer expectation.
- Understanding consumers needs: It means understanding consumer expectation.

Further more, The private sector has a critical role to play in the industrial development of nation and in augmenting market-share in global trade. This is to move towards high quality output and, implicitly, total consumer satisfaction. Success in this venture is our success and finally the nation's success. For example, Government departments provide various services and facilities the public who are their customers, and often sensitive to the needs of the consumers, changing work process, regulation, systems and procedures to provide services which benefit the consumers. Departments support comprehensive training to their workforce to comprehend the values of professionalism and accountability.

Contributions

This research provides a large amount of expands and new material,

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน
ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

the discussion of the differences in environmental politics between liberal democracies, military dictatorships and one-party states. It concerns future developments for effective local and international environmental diplomacy and both region-specific and global problem solving. It also discusses future developments for effective international and local environmental diplomacy and both global and region-specific problem solving. We generally think of business as being all about competition. Actually we always think of nature that way, a war of all against all. But nature is both cooperative and competitive. Green business shows the hint balancing its competitive spirit with the power of cooperation. Particularly internally, a cooperative approach results in healthier and more productive outcomes. Share leadership, information and resources.

Recommendation

Nowadays growth in output and potentially huge increases in pollution. In

every nation, some factories already operate at world-class environmental standards, and many profitable firms comply with national pollution regulations. Some of these measures concern reform of national economic policies, some require cost-effective approaches and innovative to formal regulation, and some harness markets and the power of communities to influence polluters through informal channels. Sustained progress on pollution control in developing nations depends on clear evidence that its costs and benefits compare favorably with those of other social investments. Moreover, regulating all pollutants under conditions is neither politically sustainable nor economically defensible. Regulators possess limited resources and skills, and they shall rapidly lose political support if the public regards them as sloppy, ill informed or unfair.

References

- Adams, W M. (1990). *Green development : Environment and sustainability in the third world* London : Routledge.
- Alex Black. (2007). "Telling the story of going green". *PR week* (London ed.). London : (Jun 8) : 22.
- Anonymous. B to B. (2007). "Make a (Proof) point when going green." *Administrative Science Quarterly*. 92(17 Dec 10) : 34.

- Anonymous. (2008). "Green businesses : From risk management to opportunity capitalization". *PR News*. 64 (31 Potomac : Aug 11).
- Anonymous. (2008). "Tip sheet : Communicating green activity responsibly". *PR News*. 64(19, Potomac : May 12).
- Anonymous. (2008). "Consumers put ads to greenwashing test : Public invited to submit advertising". *PR Newswire*. samples at GreenwashingIndex.com New York : (Jan 7).
- Anonymous. (1997). "Environmental audit certification". *CMA*. 71(7 Sep) : 35.
- Baines, Paul, Egan, John, Jefkins, Frank William. (2003). *Public relations : Contemporary issues and techniques*. Amsterdam : Elsevier/Butterworth-Heinemann.
- Banerjee, Subhabrata, Gulas, Charles S, Iyer, Easwar. (1995). "Shades of green : A multidimensional analysis of environmental advertising". *Journal of Advertising*. 24(2 Armonk: Summer) : 21.
- Bauer, Raymond A. (1973). "The corporate social Audit : Getting on the learning curve". *California Management Review*. 16/1 (Fall 1973) : 5-10.
- Bennett, Steven J., Freierman, Richard., George, Stephen. (1993). *Corporate realities and environmental truths : Strategies for leading your business in the environmental era*. New York : Wiley.
- Butcher, Bernard L. (1973). "The program management approach to the corporate social audit". *California Management Review*. 16(1) : 11-16.
- Chrisanthi Avgerou, Claudio Ciborra, and Frank Land, eds. Gavin M Schwarz. (2005). "The social study of information and communication technology: Innovation, actors, and contexts." *Administrative Science Quarterly*. 50(1) : 152.
- Clare D'Souza, Mehdi Taghian. (2005). "Green advertising effects on attitude and choice of advertising themes." *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*. 17(3,Patrington) : 51.
- Corbett, Charles, and Luk N. Van Wassenhove, (1993). The green fee : Internalizing and operationalizing environmental issues." *California Management Review*. 36(1) : 116-135.
- Crane, Andrew. (2000). *Marketing, morality and the natural environment*. London : New York : Routledge,
- Delmas, Magali A., and Ann K. Terlaak, (2011). "A framework for analyzing environmental voluntary agreements." *California Management Review*. 43(3, Spring 2) : 44-63.
- Dryzek, John S. (1997). *The politics of the earth : Environmental discourses*. Oxford: New York : Oxford University Press.

- Faison, Edmund W.J. (1980). *Advertising : A behavioral approach for managers*. New York : Wiley.
- Florida, Richard, (1996). "Lean and green : The move to environmentally conscious manufacturing." *California Management Review*. 39(1,Fall) : 80-105.
- Florida, Richard, and Derek Davison, (2001). "Gaining from green management : Environmental management systems inside and outside the factory." *California Management Review*. 43(3,Spring) : 64-84.
- Frankel, Maurice. (1978). *The social audit pollution handbook : How to assess environmental and workplace pollution*. London : Macmillan.
- Geyer, Roland, and Tim Jackson, (2004). "Supply loops and their constraints : The industrial ecology of recycling and reuse." *California Management Review*. 46(2,Winter) : 55-73.
- Gladwin, Thomas N. (1997). "Environmental policy trends facing multinationals." *California Management Review*. 20(2,Winter) : 81-93.
- Gray, Daniel H. (1973). "Methodology : One approach to the corporate social audit." *California Management Review*. 15(4,Summer) : 106-109.
- Gray, John. (1994). *Beyond the new right : Markets, government and the common environment*. London : Routledge.
- Greener, Tony. (1990). *The secrets of successful public relations and image - making*. Oxford (England) : Heinemann Professional Pub.
- Harvard business review. (2000). *Harvard business review on business and the environment*. Boston, Mass : Harvard Business School Press.
- Hopfenbeck, Waldemar. (1992). *The green management revolution : Lessons in environmental Excellence*. New York : Prentice Hall.
- Jain, P C., Jain, N K. (1990). *Business environment and public policy*. Delhi : Akashdeep Pub. House.
- Kaiserman, Morton Z. (1994). "How green is your company?." *OH & S Canada*. 10(1, Jan/Feb) : 44.
- Kast, Fremont E. (1980). "Scanning the future environment : Social indicators." *California Management Review*. 23(1,Fall) : 22-32.
- Kelly, Petra K. (1994). *Thinking green! : Essays on environmentalism, feminism, and nonviolence*. Berkeley, Calif : Parallax Press.
- Kilbourne, William E. (1995). "Green advertising : Salvation or oxymoron?." *Journal of Advertising*. 24(2,Armonk : Summer) : 7.
- Lans, Maxine S. (1993). "New laws on green marketing are popping up all the time." *Marketing News*. 27(4, Feb 15) : 22.

- Lawrence, Jennifer. (1993). "Green marketing jobs wilt at big companies." *Advertising Age* (Midwest region edition). 64(40, Sep 27) : 4.
- Les Carlson, Stephen J Grove, Norman Kangun, Michael J Polonsky. (1996). "An international comparison of environmental advertising : Substantive versus associative claims." *Journal of Macromarketing*. 16(2) : 57.
- Levy, David L. (1997). "Business and international environmental treaties : Ozone depletion and climate change." *California Management Review*. 39(3, Spring) : 54-71.
- Lingane, Alison, and Sara Olsen. (2004). "Guidelines for social return on investment." *California Management Review*. 46(3, Spring) : 116-135.
- Lois A Mohr, Dogan Eroglu, Pam Scholder Ellen. (1998). "The development and testing of a measure measure of skepticism toward environmental claims in marketers' communications." *The Journal of Consumer Affairs*. 32(1, Madison : Summer) : 30.
- Marconi, Joe. (2004). *Public relations : the complete guide*. Mason, Ohio : South-Western.
- Martini, Orlando, Kishbaugh, Brian. (1993). "Environmental audits : What, why, who and how much?." *PEM*. 16(2, Oakville: Mar/Apr) : 10.
- Maxwell, James, Sandra Rothenberg, Forrest Briscoe, and Alfred A. Marcus. (1997). "Green schemes : Corporate environmental strategies and their implementation." *California Management Review*. 39(3, Spring) : 118-134.
- Mckay, Kim., Bonnin, Jenny. Wallace, Tim. (2008). *True green @ work : 100 ways you can make the environment your business*. Washington, D.C. : National Geographic Society.
- Miles, Raymond E. (1989). "Adapting to technology and competition : A new industrial relations system for the 21st century." *California Management Review*. 31(2, Winter) : 9-28.
- Mitroff, Ian I. (1994). "Crisis management and environmentalism : A natural fit." *California Management Review*. 36(2, Winter) : 101-113.
- Morse, C. Wesley, (1983). "Environmental regulation : Some lessons from british policy." *California Management Review*. 26(1, Fall) : 25-36.
- O'Connell, Jeremiah J., and John W. Zimmerman, (1979). "Scanning the international environment." *California Management Review*. 22(2, Winter) : 15-23.

ประเด็นสำคัญของมาตรฐานการบัญชี TFRS และ NPAEs The Significance of Accounting Standard TFRS and NPAEs

ดร.พิมพาภรณ์ พึ่งบุญพานิชย์*

บทคัดย่อ

เนื่องจากสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ออกประกาศฉบับที่ 62/2553 เรื่อง คำชี้แจงเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการบัญชีสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะ ลงวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ.2553 และมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะนั้น บทความนี้จึงได้นำเสนอประเด็นสำคัญไว้ 3 ประเด็น คือ ความเป็นมาของมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย มาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทยแบ่งเป็น

2 กลุ่มคือ กลุ่มกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Publicly accountable entities) (PAEs) และ กลุ่มกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Non-publicly accountable entities: NPAEs) ตลอดจนความแตกต่างระหว่างมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย (Thai financial reporting standard : TFRS) กับ กลุ่มกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Non-publicly accountable entities: NPAEs)

Abstract

Since The Federation of Accounting Professions launched the announcement 62/2553 on "the explanation about the arrangement accounting standard for Non-Publicly Accountable Entities" on 24 December 2553 B.E. and Financial Reporting Standard for Non-Publicly Accountable Entities. This article presents the 3 significant issues as follows the

background of Financial Reporting Standard of Thailand. The Financial Reporting Standard of Thailand divides into two groups which are Publicly Accountable Entities (PAEs) and Non-Publicly Accountable Entities (NPAEs). The differences between Thai Financial Reporting Standard: TFRS and Non-Publicly Accountable Entities: NPAEs are presented.

*อาจารย์ประจำคณะบัญชี ธุรกิจและมัลติมีเดีย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

บทนำ

ความเป็นมาของมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย (Thai financial reporting standard : IFRS) เริ่มมาจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International financial reporting standard : IFRS) ซึ่ง IFRS เป็นมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศที่ออกมาใหม่และเป็นที่ยอมรับทั่วโลก ซึ่งออกมาเพื่อทดแทนหลักการบัญชีที่ยอมรับโดยทั่วไป (Generally accepted accounting principles หรือ GAAP) ซึ่งเป็นหลักการบัญชีที่ยอมรับทั่วโลกมาเป็นเวลานาน และใช้เป็นหลักการที่สร้างมาตรฐานทางการเงินบัญชี เพื่อเป็นหลักประกันว่าการปฏิบัติทางการบัญชีจะเป็นหลักการที่สร้างความเที่ยงตรงของการทำบัญชีของบริษัทต่างๆ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นหลักการที่นักบัญชีของไทยทั้งหมดก็ใช้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติมาช้านานเช่นกัน

IFRS นี้จะส่งผลกระทบต่อมาตรฐานขั้นต่ำที่บริษัทจะต้องใช้ในการรับรู้ การชี้วัดงบการเงิน (Financial statements) ของบริษัท การนำ IFRS มาทดแทน GAAP นั้นเท่ากับว่าบริษัททุกๆ บริษัทจะต้องปรับแก้การรายงานงบการเงินของบริษัทต่อผู้ใช้งบการเงินใหม่ จึงจำเป็นที่ต้องทำให้เป็นที่ยอมรับของสาธารณะ ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์ ประชาชนทั่วไป รวมไปถึงภาครัฐด้วยเช่นกัน

ต้นกำเนิดของ IFRS

จากการที่สหรัฐอเมริกาใช้ระบบมาตรฐานการบัญชีที่พัฒนาขึ้นมา ที่เรียกว่า GAAP (Generally accepted accounting principles) ในขณะที่ทางยุโรปใช้มาตรฐานการบัญชีที่เรียกว่า IAS (International accounting standard) สำหรับประเทศไทยเริ่มต้นการจัดทำบัญชีจากระบบมาตรฐานการบัญชีที่สอดคล้องกับ GAAP และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดเพื่อให้สอดคล้องกับ IAS

เพื่อให้มาตรฐานทุกอย่างรวมกันเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก ดังนั้น คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีสากล (International accounting standard board : IASB) จึงได้มีความพยายามที่จะกำหนดมาตรฐาน การบัญชีให้เป็นรูปแบบเดียวกันเพื่อใช้เป็นหลักสากลทั่วโลก (International financial reporting Standards : IFRS) โดยพัฒนาและออกกฎระเบียบการบันทึกบัญชีใหม่เพื่อให้โลกมีภาษาบัญชีเดียวกันทั่วโลก สำหรับประเทศที่ได้ประกาศตัวพร้อมที่จะรับ IFRS มาใช้ในการลงบัญชี ได้แก่ สหภาพยุโรป ซึ่งกำหนดว่าทุกบริษัทต้องทำงบการเงินให้เป็นไปตาม IFRS ส่วนประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์นั้น ได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และบริษัทที่จำหน่ายหลักทรัพย์ในตลาดเงินตลาดทุนต้องทำบัญชีและออกงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐาน IFRS ทุกฉบับ

วัตถุประสงค์ของการนำ IFRS มาใช้ในประเทศไทย

1. เพื่ออำนวยความสะดวกผู้ใช้งบการเงินที่เป็น Management-Owner
2. ลดการอ้างอิงการใช้มูลค่ายุติธรรม (fair value)
3. ลดต้นทุนในการจัดทำรายงานทางการเงิน
4. ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป
5. ธุรกรรมการค้าไม่ซับซ้อนมากนัก
6. ลดปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง (Transition) การจัดทำรายงานทางการเงินในปี 2553
7. ความสอดคล้องกับภาษีอากร (หากเป็นไปได้)
8. เพื่อให้การบัญชีได้รับการยอมรับในระดับสากล

จากการที่สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์จัดทำมาตรฐานการบัญชีของไทยให้เป็นมาตรฐานการบัญชีสากล คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีกำลังเร่งจัดทำมาตรฐานการบัญชี

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน
ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

ฉบับใหม่ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International financial reporting standard : IFRS) ฉบับเข้าเล่มปี 2009 (Bound Volume , 2009) คือ ฉบับที่คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศแก้ไขล่าสุดในปี 2008 โดยมาตรฐานการบัญชีไทย (Thai accounting standards : TAS) และมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย (Thai financial reporting standards : TFRS) เหล่านี้ ต้องถือปฏิบัติกับรอบบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2554 และบางฉบับได้แก่ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่อง ภาษีเงินได้ ที่มีเนื้อหาและวิธีปฏิบัติยากจะเลื่อนไปปี 2556 โดยขออธิบายเพื่อชี้ให้เห็นวิวัฒนาการของมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทยได้ดังนี้

TFRS ก่อนหน้ารอบบัญชี 2554

บริษัทมหาชน จำกัด และธุรกิจที่ไม่ใช่บริษัทมหาชน จำกัด กำหนดให้มีการจัดทำบัญชีโดยใช้มาตรฐานการบัญชี ชุดเดียวกัน และได้มีการผ่อนผันการบังคับใช้ 8 ฉบับให้กับบริษัทที่มีใช้บริษัทมหาชน

TFRS นับแต่รอบบัญชี 2554

แบ่งเป็น 2 ชุดตามกลุ่มกิจการที่เป็นไปตามคำนิยามของ PAEs หรือ NPAEs

1. กลุ่มกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Publicly accountable entities : PAEs)
2. กลุ่มกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Non-publicly accountable entities : NPAEs)

สาเหตุที่ต้องแยกมาตรฐานการบัญชี เป็นคนละชุด

1. IFRS (เป็นมาตรฐานการบัญชีชุดใหญ่) มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สำหรับ PAEs และมีความยุ่งยากซับซ้อนจากการใช้แนวคิดมูลค่ายุติธรรม (Fair value) เป็นหลักในการจัดทำรายงานทางการเงินซึ่งเป็นภาระและก่อให้เกิดต้นทุนเกี่ยวกับบอัสการิมทรัพย์เพื่อ

การลงทุน การแสดงรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ด้วยราคาที่ดีใหม่

2. NPAEs มีความแตกต่างจาก PAEs ใน 3 ประเด็น คือ จำนวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการ แหล่งระดมเงินทุน และความซับซ้อนของธุรกรรม

3. การประกาศยกเว้นการบังคับใช้มาตรฐานชุดใหญ่บางฉบับเป็นวิธีแก้ปัญหาก็ทำได้โดยง่าย แต่ไม่แก้ปัญหาคือได้ทั้งหมด เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีที่มีได้ยกเว้นการบังคับใช้ หลายฉบับมีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติสำหรับ NPAEs ได้แก่ มาตรฐานการบัญชี TAS 16 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และมาตรฐานการบัญชี TAS 37 ประมาณการหนี้สิน

PAEs หมายถึง กิจการที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. กิจการที่มีตราสารทุนหรือตราสารหนี้ที่ซื้อขายในตลาดสาธารณะ
2. กิจการที่นำส่งหรืออยู่ในกระบวนการนำส่งงบการเงินให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) หรือหน่วยงานกำกับดูแลอื่นเพื่อออกขายหลักทรัพย์ใดๆ ในตลาดสาธารณะ ได้แก่ กิจการที่ดำเนินธุรกิจหลักทรัพย์และดูแลสินทรัพย์ของกลุ่มบุคคลภายนอกในวงกว้าง ได้แก่ สถาบันการเงิน บริษัทประกันชีวิต บริษัทประกันวินาศภัย บริษัทหลักทรัพย์กองทุนรวม และตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
3. บริษัทมหาชน ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน
4. กิจการอื่นที่จะกำหนดเพิ่มเติม โดยมีการจัดทำบัญชีโดยใช้มาตรฐานการบัญชีชุดใหญ่ (TFRS (2552)) ซึ่งประกอบด้วย แม่บทการบัญชี TAS 32 ฉบับ TFRS 4 ฉบับ TIC 4 ฉบับ และ TFRIC 1 ฉบับ

NPAEs หมายถึง กิจการที่ไม่ใช่ PAEs ที่มีการจัดทำบัญชีโดยใช้มาตรฐานการบัญชีชุดเล็ก (TFRS for NPAEs (2554)) หรือ มาตรฐานการ

บัญชีชุดใหญ่ หากไม่ประสงค์ที่จะจัดทำบัญชีตาม TFRS for NPAEs

TFRS for PAEs เป็นมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทยสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ที่มีการแบ่งมาตรฐานการบัญชีออกเป็นฉบับๆ เกือบทุกฉบับอ้างอิงจาก IFRS แกะไขสิ้นสุดในปี 2008 (IFRS ฉบับเข้าเล่มปี 2009 (Bound Volume, 2009) หรือก่อนหน้า (30/36) บางฉบับอ้างอิงจาก US GAAP (3/36 ฉบับ) บางฉบับอ้างอิงจาก IFRS ที่ยกเลิกไปแล้ว (2/36) มีฉบับเดียวไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากล คือ มาตรฐานการบัญชี TAS 101

TFRS for NPAEs เป็นมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทยสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ที่มีลักษณะดังนี้

1. มีมาตรฐานการบัญชีฉบับเดียว โดยแบ่งออกเป็น 22 บท (รวมกรอบอ้างอิง) โดยเกือบทุกบทอ้างอิงจาก TFRS (2550) หลักการส่วนใหญ่จึงเหมือนมาตรฐานการบัญชีชุดที่เคยใช้ก่อนหน้านี้ปี 2554 จึงไม่เกิดความยุ่งยากในการปรับปรุงระบบงานการบัญชี และบางบทอ้างอิงจาก TFRS (2552) เช่น บทที่ 10 เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ โดยมีบางบทอ้างอิงจาก IFRS for SMEs เช่น บทที่ 10 เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และ บทที่ 11 เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน นอกจากนี้ยังแฝงไว้ซึ่งการผ่อนผันการบังคับใช้ 8 ฉบับยกเว้นการด้อยค่าของสินทรัพย์ เช่น ไม่กำหนดให้ทางกระแสเงินสด ไม่กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง
2. ไม่มีบทว่าด้วยกำไรต่อหุ้น งบการเงินระหว่างกาล สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย (แทรกอยู่ในบทที่ 10 เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์) การด้อยค่าของสินทรัพย์ (แทรกอยู่ในบทที่ 9 เรื่อง เงินลงทุน บทที่ 10 เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ บทที่ 11 เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน)
3. ไม่มีบทว่าด้วยการตีความมาตรฐานการบัญชี

มาตรฐานชุดใหญ่ 2 ฉบับที่สามารถนำมาปฏิบัติได้ ถ้าประสงค์จะปฏิบัติตาม คือ TAS 12 ภาษีเงินได้ และ TAS 19 ผลประโยชน์ของพนักงาน

มาตรฐานชุดใหญ่อีก 4 ฉบับที่สามารถนำมาปฏิบัติได้ โดยไม่ต้องปฏิบัติในส่วนที่เหลือ ถ้ากิจการเห็นถึงประโยชน์ที่กิจการจะได้รับ ได้แก่ TAS 7 งบกระแสเงินสด TAS 14 การนำเสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน TAS 24 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง และ TAS 107 การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลเครื่องมือทางการเงิน

ถ้าไม่ใช่ 6 ฉบับที่กล่าวข้างต้น (TAS 12, 19, 7, 14, 24, และ 107) หากธุรกิจเลือกปฏิบัติตาม **วิธีการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า**ของมาตรฐานการบัญชีชุดใหญ่ในส่วนอื่นที่มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดไว้แล้ว ถือว่าปฏิบัติผิดหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปของมาตรฐานฉบับนี้ ในกรณีเช่นนี้ NPAEs ต้องนำมาตราฐานการบัญชีชุดใหญ่ที่เกี่ยวข้องมาใช้ทั้งหมด ยกเว้นกรณีที่เกิดพิจารณาเนื้อหาของมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้หรือกรอบแนวคิดของมาตรฐานการบัญชีแล้วไม่มีข้อกำหนดในเรื่องนั้นๆ จึงจะปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีชุดใหญ่

ตัวอย่างของมาตรฐานการบัญชีชุดใหญ่ที่สามารถนำมาปฏิบัติ โดยไม่ต้องปฏิบัติในส่วนที่เหลือ เพราะมาตรฐานการบัญชี NPAEs ไม่ได้กำหนดไว้มีดังนี้

1. TAS 20 การบัญชีสำหรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลและการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากรัฐบาล
2. TAS 21 ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (การแปลงค่างบการเงินหน่วยงานในต่างประเทศ)
3. TFRS 2 การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์
4. TFRS 3 การรวมธุรกิจ
5. TAS 104 การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน
ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

สรุปประเด็นแตกต่างของแต่ละบทไปจากมาตรฐานชุดใหญ่ ตามตาราง แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

บทที่	เรื่อง	คำอธิบายเพิ่มเติม
3	กรอบแนวคิด (เดิมเรียก แม่บทการบัญชี)**	หลักการส่วนใหญ่ไม่ต่างจากแม่บทชุดใหญ่ ยกเว้นไม่ได้กล่าวถึงหลัก เนื้อหาสำคัญอยู่เหนือรูปแบบไว้อย่างชัดเจนและได้เพิ่มคุณภาพเสริมให้ยืนยัน ความถูกต้องได้ นอกจากนี้ยังได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าให้พิจารณาความสมดุล ระหว่างประโยชน์ที่ได้รับกับต้นทุนที่เสียไป เป็นประเด็นสำคัญสำหรับAEs มากกว่าPAEs และรายการรายได้ไม่รวมถึงรายการกำไรซึ่งมาตรฐานบัญชี กำหนดให้รับรู้โดยตรงไปยังส่วนของเจ้าของส่วนค่าใช้จ่ายไม่รวมถึงรายการ ขาดทุนซึ่งมาตรฐานการบัญชีกำหนดให้รับรู้โดยตรงไปยังส่วนของเจ้าของทั้งนี้ ไม่ได้กล่าวถึงแนวคิดทุนและการรักษาระดับทุน นอกจากนี้ได้เพิ่ม ‘มูลค่า ยุติธรรม’ เป็นหนึ่งในเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดมูลค่าโดยได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า การวัดมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินบางรายการให้ใช้มูลค่ายุติธรรมหากรายการ ดังกล่าวมีมูลค่ายุติธรรมจากตลาดที่มีสภาพคล่องสูงและมูลค่ายุติธรรมสามารถ หาได้โดยตรงจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้และมีต้นทุนต่ำ

*หมายถึง มีการเปลี่ยนแปลงในหลักการบัญชีที่สำคัญ

**หมายถึง มิได้มีการเปลี่ยนแปลงในหลักการสำคัญ แต่ได้อธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้เนื้อหามีความชัดเจนมากขึ้น

***หมายถึง เพิ่มเติมเนื้อหาขึ้นเป็นบทใหม่จากมาตรฐานการบัญชีที่เคยใช้อยู่ โดยมีได้มีการเปลี่ยนแปลง
ในหลักการบัญชี แต่ได้เพิ่มเติมเนื้อหาขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมหลักการบัญชีที่สำคัญ

บทที่	เรื่อง	คำอธิบายเพิ่มเติม
4	การนำเสนองบการเงิน*	ได้กำหนดไว้ว่างบการเงินที่สมบูรณ์ไม่รวมถึงงบกระแสเงินสด ขณะที่ตามมาตรฐานชุดใหญ่ งบการเงินที่สมบูรณ์จะรวมถึงงบกระแสเงินสด โดยไม่ได้กำหนดให้นำเสนองบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ แต่กำหนดให้นำเสนองบกำไรขาดทุน ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่ กำหนดให้นำเสนองบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และยังได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าไม่กำหนดให้ทำงบกระแสเงินสด แต่หากเห็นถึงประโยชน์ของงบกระแสเงินสดก็สามารถจัดทำได้ และหากประสงค์จะทำงบการเงินระหว่างกาล งบการเงินระหว่างกาลนั้นต้องเป็นไปตามข้อกำหนดทุกข้อในมาตรฐานการบัญชีฉบับนั้นนอกจากนี้หากเลือกจัดประเภทค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนตามหน้าที่ มาตรฐานการบัญชีไม่ได้กำหนดให้ต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายตามลักษณะในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ขณะที่มาตรฐานการบัญชีชุดใหญ่ กำหนดให้ต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายตามลักษณะในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ตลอดจนแจ้งว่าไม่กำหนดให้เสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน โดยให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงิน แต่หากเห็นถึงประโยชน์ ก็สามารถเปิดเผยการจัดทำได้ ทั้งนี้กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินในระดับที่น้อยกว่ามาตรฐานชุดใหญ่ เช่น) ไม่กำหนดให้เปิดเผยภูมิทัศน์และรูปแบบตามกฎหมายของกิจการ ประเทศที่ได้จดทะเบียนจัดตั้งกิจการ และที่อยู่ตามที่ตั้งทะเบียน (หรือสถานที่หลักในการประกอบธุรกิจหากแตกต่างไปจากที่อยู่จดทะเบียน) และ 2) คำอธิบายลักษณะการดำเนินงานและกิจกรรมหลักของกิจการ

บทที่	เรื่อง	คำอธิบายเพิ่มเติม
5	การเปลี่ยนแปลงนโยบาย การบัญชี การ เปลี่ยนแปลงประมาณ การทางบัญชี และการ แก้ไขข้อผิดพลาด*	ได้อธิบายลักษณะที่สำคัญดังนี้ 1. ข้อกำหนดส่วนใหญ่ไม่ต่างจากมาตรฐานชุดใหญ่ 3 ประเด็น คือ 1) เมื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีให้รับรู้ผลกระทบของการ เปลี่ยนแปลงโดยการนำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลัง เมื่อเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีให้รับรู้ผลกระทบของการ เปลี่ยนแปลงประมาณการบัญชี โดยใช้วิธีเปลี่ยนทันทีเป็นต้นไป และ 3) ข้อผิดพลาดที่มีสาระสำคัญให้แก้ไขข้อผิดพลาดที่มีสาระสำคัญของงวด ก่อนโดยปรับย้อนหลังในงบการเงินฉบับแรกที่ได้รับการอนุมัติให้ เผยแพร่หลังจากที่พบข้อผิดพลาด 2. ในกรณีที่มาตรฐานการบัญชีได้กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับ รายการค้าเป็นการเฉพาะ ให้ใช้ดุลยพินิจในการเลือกใช้นโยบายการ บัญชี โดยอ้างอิงจากแหล่งต่างๆ ตามลำดับต่อไปนี้ข้อกำหนดและ แนวปฏิบัติที่ระบุไว้ในมาตรฐานบัญชีฉบับนี้สำหรับเรื่องที่คล้ายคลึง และเกี่ยวข้องกันและ 2) ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลในงบการเงิน คำ นิยามและการรับรู้รายการ และการวัดมูลค่าองค์ประกอบของงบการเงิน ที่ระบุไว้ในกรอบแนวคิด
6	เงินสดและรายการ เทียบเท่าเงินสด**	ได้อธิบายเพิ่มเติมโดยมีข้อแตกต่างดังนี้มาตรฐานชุดใหญ่ไม่มี ข้อกำหนดในเรื่องเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด และ 2) มาตรฐานฉบับนี้กำหนดให้นำเสนอเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด รวมเป็นรายการเดียวกันไม่ให้นำเสนอเงินฝากธนาคารที่มีข้อจำกัดใน การเบิกถอนเป็นรายการเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดไม่ให้นำเงิน เบิกเกินบัญชีธนาคารมาหักกลับกับรายการเงินสดและรายการเทียบเท่า เงินสด

บทที่	เรื่อง	คำอธิบายเพิ่มเติม
7	ลูกหนี้*	ได้อธิบายเนื้อหาเพิ่มเติมโดยไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงในหลักการสำคัญ โดยมีข้อแตกต่างดังนี้ 1. ข้อกำหนดส่วนใหญ่ไม่ต่างจากมาตรฐานชุดใหญ่ กำหนดให้ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นต้องวัดมูลค่าภายหลังด้วยมูลค่าที่ จะได้รับซึ่งหมายถึงมูลค่าหลังจากหักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ วิธีการ ประเมินหนี้สงสัยจะสูญสามารถทำได้สามวิธีดังนี้) วิธีอัตราร้อยละ ของยอดขายเชื่อสุทธิ 2) วิธีอัตราร้อยละของลูกหนี้ที่ค้างชำระจำแนก ตามอายุของลูกหนี้ และ3) วิธีพิจารณาลูกหนี้แต่ละราย 2. การรับรู้รายได้จากดอกเบี้ยรับให้เป็นไปตามข้อกำหนดในบทที่ 18 เรื่อง รายได้ ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่ไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในเรื่องนี้ 3. การตัดจำหน่ายหนี้สูญ และการรับรู้หนี้สูญได้รับคืนไม่ขึ้นอยู่กับ ได้มีการดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายอากรแล้ว หรือไม่ ซึ่งต่างจากมาตรฐานชุดใหญ่ กำหนดให้ การตัดจำหน่ายหนี้สูญ และการรับรู้หนี้สูญได้รับคืนขึ้นอยู่กับ ได้มีการดำเนินการตามเงื่อนไขที่ กำหนดในกฎหมายอากรแล้วหรือไม่ 4. ไม่ได้ให้ข้อกำหนดกรณี ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเกินความต้องการ ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่ให้ข้อกำหนดกรณี ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเกิน ความต้องการ 5. ไม่ได้กำหนดให้เปิดเผยจำนวนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้ใน หมายเหตุประกอบงบการเงินเหมือนมาตรฐานชุดใหญ่ แต่กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลต่อไปนี้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ดังนี้) มูลค่าหนี้ สูญที่ตัดจำหน่ายระหว่างงวด) หนี้สูญได้รับคืนสำหรับงวดละ 3) จำนวนและรายละเอียดของลูกหนี้ที่ใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน

บทที่	เรื่อง	คำอธิบายเพิ่มเติม
8	สินค้าคงเหลือ**	1. ข้อกำหนดส่วนใหญ่ไม่ต่างจากมาตรฐานชุดใหญ่ โดยอธิบายวิธีการคำนวณต้นทุนสินค้าที่ขายอาจเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งดังต่อไปนี้ 1) วิธีราคาเจาะจง หรือ 2) วิธีเข้าก่อนออกก่อน หรือ 3) วิธีถัวเฉลี่ยต้นทุนสินค้าที่ซื้อเข้ามาแต่ละงวด ให้วัดมูลค่าด้วยราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่มูลค่าใดจะต่ำกว่า 2. ระบุไว้อย่างชัดเจนใน 3 ประเด็นว่า 1) มูลค่าที่ลดลงของสินค้าคงเหลือเนื่องจากการปรับมูลค่าให้เท่ากับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับต้องบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายโดยแสดงเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนขายในงวดที่ปรับมูลค่าสินค้าให้ลดลง ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่เพียงแต่กำหนดให้บันทึกมูลค่าที่ลดลงของสินค้าคงเหลือเป็นค่าใช้จ่าย 2) ผลขาดทุนอื่น เช่น ขาดทุนจากสินค้าสูญหาย ต้องบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายโดยแสดงเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายในการบริหารในงวดที่มีผลขาดทุนเกิดขึ้น ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่เพียงแต่กำหนดให้บันทึกผลขาดทุนอื่นเป็นค่าใช้จ่าย และ 3) ให้รับรู้จำนวนที่เกิดจากการกลับรายการปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสุทธิที่จะได้รับในงวดปัจจุบันโดยนำไปหักจากต้นทุนขายสำหรับงวดปัจจุบันขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่เพียงแต่กำหนดให้กลับรายการปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสุทธิที่จะได้รับในงวดปัจจุบัน

บทที่	เรื่อง	คำอธิบายเพิ่มเติม
9	เงินลงทุน*	1. ข้อกำหนดส่วนใหญ่ไม่ต่างจากมาตรฐานชุดใหญ่ได้อธิบายเพิ่มเติมดังนี้ 1.1 เงินลงทุนในตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดที่กิจการไม่ได้ตั้งใจจะถือจนครบกำหนดเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่เป็นหลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดให้วัดด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลารายงาน โดยกำหนดให้ 1.1.1 หลักทรัพย์เพื่อรับรู้ผลต่างเป็นกำไรขาดทุน ที่ยังไม่เกิดขึ้นไปยังกำไรขาดทุน 1.1.2 หลักทรัพย์เพื่อรับรู้ผลต่างเป็นกำไรขาดทุน ที่ยังไม่เกิดขึ้นไปยังส่วนของผู้ถือหุ้น 1.2 เงินลงทุนในตราสารหนี้ที่ไม่ใช่หลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดเรียกเงินลงทุนทั่วไปให้วัดด้วยราคาทุนและหักด้วยค่าเผื่อการลดลงของมูลค่าถ้ามี ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลารายงาน 1.3 เงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดที่กิจการตั้งใจจะถือจนครบกำหนดเงินลงทุนในตราสารหนี้ที่ไม่ใช่หลักทรัพย์ที่อยู่ในความต้องการของตลาดที่ไม่ได้ตั้งใจจะถือจนครบกำหนดให้วัดด้วยราคาทุนหักด้วยค่าเผื่อการลดลงของมูลค่าถ้ามี ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลารายงาน 2 ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าให้วัดมูลค่าเงินลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้องหรือกิจการร่วมค้าด้วยราคาทุนเดิมหักด้วยค่าเผื่อการลดลงของมูลค่า ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลารายงานขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่ อ้างอิงถึงวิธีปฏิบัติทางบัญชีซึ่งกำหนดไว้ในมาตรฐานฉบับอื่นที่เกี่ยวข้อง 3 ในกรณีที่มีข้อบ่งชี้ว่าเงินลงทุนมีมูลค่าลดลงอย่างถาวรให้รับรู้ผลขาดทุนจากการลดลงของเงินลงทุนในงบกำไรขาดทุน หากสามารถประมาณราคาขายได้อย่างน่าเชื่อถือโดยที่ไม่มีต้นทุนสูงมากจนเกินไปและขายหักด้วยต้นทุนในการขายเงินลงทุนต่ำกว่าราคาตามบัญชีของเงินลงทุนในกรณีที่ไม่มีปรากฏว่ามีข้อบ่งชี้ข้างต้นนี้ออกไปก็กิจการสามารถบันทึกกลับรายการผลขาดทุนดังกล่าวได้

บทที่	เรื่อง	คำอธิบายเพิ่มเติม
9	เงินลงทุน* (ต่อ)	1 มาตรฐานชุดใหญ่ไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าให้รับรู้ผลขาดทุนจากการลดมูลค่าของเงินลงทุนในงบกำไรขาดทุนในกรณีที่มีข้อบ่งชี้ว่าเงินลงทุนมีมูลค่าลดลงอย่างถาวรชั่วคราว และให้รับรู้ผลขาดทุนจากการลดมูลค่าของเงินลงทุนในงบกำไรขาดทุน หากสามารถประมาณราคาขายได้อย่างน่าเชื่อถือโดยที่ไม่มีต้นทุนสูงมากจนเกินไป 2 หากมีการจำหน่ายเงินลงทุนเพียงบางส่วน ราคาตามบัญชีต่อหน่วยที่ใช้ในการคำนวณกำไร(ขาดทุน) จากการจำหน่ายเงินลงทุนชนิดเดียวกันต้องคำนวณโดยใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักหรือวิธีเข้าก่อนออกก่อน ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่กำหนดให้ใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก หรือวิธีเข้าก่อนออกก่อน หรือวิธีเข้าหลัง-ออกก่อน 3 เพิ่มข้อกำหนดเกี่ยวกับการโอนเปลี่ยนตราสารทุนจากหลักทรัพย์เพื่อขายไปเป็นเงินลงทุนในบริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือกิจการร่วมค้า 4 เพิ่มข้อกำหนดเกี่ยวกับการโอนเปลี่ยนเงินลงทุนในบริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือกิจการร่วมค้า ไปเป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย
10	ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	1. ข้อกำหนดส่วนใหญ่ไม่ต่างจากมาตรฐานชุดใหญ่ 2 ประเด็น คือ 1) ราคาทุนของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์รวมถึงต้นทุนที่ประมาณที่ดีที่สุดสำหรับการรื้อ การขนย้าย และการบูรณะสถานที่ตั้งของสินทรัพย์ ซึ่งเป็นการผูกพันที่เกิดขึ้นเมื่อได้สินทรัพย์นั้นมาหรือเป็นผลจากการใช้สินทรัพย์นั้นในช่วงเวลาหนึ่งและ 2) ให้คิดค่าเสื่อมราคาสำหรับส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ แต่ละส่วนที่มีนัยสำคัญแยกต่างหากจากกัน(Component accounting) 2. กำหนดให้ในการครอบครองอาคารชุดหรือสินทรัพย์อื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ให้รับรู้ต้นทุนทั้งหมดของการได้มาซึ่งอาคารชุดหรือสินทรัพย์อื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ไว้เป็นรายการอาคารและอุปกรณ์ที่ได้มาเป็นหน่วยเดียวกัน ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่ไม่ได้ให้ข้อกำหนดในเรื่องนี้ แต่มีประกาศสภา ให้ข้อกำหนดในเรื่องนี้ไว้ไม่แตกต่างกัน

บทที่	เรื่อง	คำอธิบายเพิ่มเติม
10	ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์* (ต่อ)	3. กำหนดให้ในกรณีที่มีข้อบ่งชี้ว่ารายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์มีมูลค่าลดลงอย่างถาวร ให้รับรู้ผลขาดทุนจากการลดมูลค่าของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ในงบกำไรขาดทุน หากสามารถประมาณราคาขายได้อย่างน่าเชื่อถือโดยที่ไม่มีต้นทุนสูงมากจนเกินไป (ไม่จำเป็นต้องเป็นราคาที่ประเมินโดยผู้ประเมินราคาอิสระ) และ ราคาขายหักด้วยต้นทุนในการขายต่ำกว่าราคาตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ส่วนในกรณีที่ไม่มีปรากฏว่ามีข้อบ่งชี้ข้างต้นอีกต่อไป ให้บันทึกกลับรายการผลขาดทุนดังกล่าวได้มาตรฐานชุดใหญ่ไม่ได้ให้กำหนดในเรื่องนี้ไว้ในมาตรฐานว่าด้วยเรื่องที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ แต่ให้ข้อกำหนดไว้ในมาตรฐานฉบับที่ 36 ซึ่งไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าให้รับรู้ผลขาดทุนจากการลดมูลค่าของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ในงบกำไรขาดทุน ในกรณีที่มีข้อบ่งชี้ว่ารายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์มีมูลค่าลดลงอย่างถาวร/ชั่วคราว 4. ไม่ให้ทางเลือกในการวัดมูลค่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์หลังการรับรู้รายการด้วยราคาที่ตีใหม่ แต่กำหนดให้ภายหลังจากการรับรู้ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เป็นสินทรัพย์ 5. กำหนดเป็นทางเลือกว่าหากสามารถวัดมูลค่ายุติธรรมได้อย่างน่าเชื่อถือ อาจเปิดเผยมูลค่ายุติธรรมและเกณฑ์ในการกำหนดมูลค่ายุติธรรมในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่ยังอนุญาตให้วัดมูลค่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์หลังการรับรู้รายการด้วยราคาที่ตีใหม่ โดยไม่ได้ให้ทางเลือกเกี่ยวกับการเปิดเผยมูลค่ายุติธรรมและเกณฑ์ในการกำหนดมูลค่ายุติธรรมในหมายเหตุประกอบงบการเงิน หากสามารถวัดมูลค่ายุติธรรมได้อย่างน่าเชื่อถือ และกำหนดให้บททวนวิธีการคิดค่าเสื่อมราคา มูลค่าคงเหลือ และอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่กำหนดให้บททวนวิธีการคิดค่าเสื่อมราคา มูลค่าคงเหลือ และอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์อย่างน้อยที่สุดทุกสิ้นรอบปีบัญชี หากพบว่าลักษณะรูปแบบของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตจากสินทรัพย์นั้นเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีสาระสำคัญ หรือหากคาดว่ามูลค่าคงเหลือและอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์แตกต่างไปจากที่ได้ประมาณไว้อย่างมีสาระสำคัญ นอกจากนี้ให้ข้อกำหนดเกี่ยวกับสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

บทที่	เรื่อง	คำอธิบายเพิ่มเติม
10	ที่ดิน อาคารและ อุปกรณ์ (ต่อ)	ไว้เพื่อขายให้ถือเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนและให้วัดมูลค่าด้วยจำนวนที่ต่ำกว่าระหว่างมูลค่าตามบัญชีและราคาที่สามารถขายได้สุทธิจากต้นทุนในการขายและรับรู้ผลขาดทุนจากการลดมูลค่าสำหรับการลดมูลค่าในครั้งแรกหรือในครั้งต่อไปของสินทรัพย์ ในงบกำไรขาดทุนทันที และให้รับรู้ผลกำไรจากการเพิ่มขึ้นในภายหลังของราคาที่สามารถขายได้สุทธิจากต้นทุนในการขายของสินทรัพย์ในงบกำไรขาดทุน แต่ไม่เกินยอดผลขาดทุนจากการลดมูลค่าสะสมที่เคยรับรู้ ก่อนหน้าและไม่ให้บันทึกค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์นั้นระหว่างที่ดินทรัพย์นั้นถูกจัดประเภทเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขายเมื่อจำหน่ายสินทรัพย์ ให้รับรู้กำไรขาดทุนที่เกิดขึ้นในงบกำไรขาดทุนเมื่อตัดสินทรัพย์นั้นออกจากบัญชี
11	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	1. ข้อกำหนดส่วนใหญ่ไม่ต่างจากมาตรฐานชุดใหญ่ 2. ไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่ได้มาจากการรวมธุรกิจและสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่ได้จากการอุดหนุนของรัฐบาล 3. ข้อกำหนดที่แตกต่างจะเหมือนกับบทที่ 10 เรื่องที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ยกเว้นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่อายุการให้ประโยชน์ไม่ทราบได้แน่นอน ให้กำหนดอายุการให้ประโยชน์เท่ากับปี ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่ไม่อนุญาตให้ตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่อายุการให้ประโยชน์ไม่ทราบแน่นอน แต่ให้ทดสอบการด้อยค่าของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่อายุการให้ประโยชน์ไม่ทราบแน่นอนโดยการเปรียบเทียบกับมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนกับมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์นั้นเป็นรายปี และเมื่อมีข้อบ่งชี้ว่าสินทรัพย์ไม่มีตัวตนนั้นอาจด้อย

บทที่	เรื่อง	คำอธิบายเพิ่มเติม
12	อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน***	1. ไม่ได้ให้ข้อกำหนดเกี่ยวกับต้นทุนเมื่อเริ่มแรกของงวดได้เสียในอสังหาริมทรัพย์ที่ถือไว้ภายใต้สัญญาเช่าที่จัดประเภทเป็นอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน 2. กำหนดให้วัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการโดยใช้วิธีราคาทุนเท่านั้น โดยแสดงรายการอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนในบัญชีราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการลดลงของมูลค่า (ถ้ามี) 3. ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่อนุญาตให้เลือกวิธีใดวิธีหนึ่งดังต่อไปนี้ 3.1 วิธีมูลค่ายุติธรรมวิธีนี้ให้วัดมูลค่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนภายหลังการวัดมูลค่าเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมและรับรู้การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมในกำไรหรือขาดทุนหรือ 3.2 วิธีราคาทุนวิธีนี้กำหนดให้ใช้ IAS 16 โดยกำหนดให้วัดมูลค่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนภายหลังการรับรู้รายการด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการลดลงของมูลค่ายุติธรรมของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนด้วย 4. กำหนดเป็นทางเลือกว่าภายหลังจากการรับรู้รายการอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนเป็นสินทรัพย์หากอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนสามารถวัดมูลค่ายุติธรรมได้อย่างน่าเชื่อถืออีกอย่างหนึ่งคือมูลค่ายุติธรรมและเกณฑ์ในการกำหนดมูลค่ายุติธรรมในหมายเหตุประกอบงบการเงินขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่ไม่ได้ให้ทางเลือกอื่น 5. กำหนดไว้ด้วยซ้ำด้วยว่าการโอนอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนไปยังบัญชีอื่น ๆ หรือโอนจากบัญชีอื่น ๆ มาเป็นอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนจะทำให้มูลค่าตามบัญชีของอสังหาริมทรัพย์นั้นเปลี่ยนแปลงและจะไม่ทำให้ราคาทุนของอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้ในการวัดมูลค่าหรือการเปิดเผยมูลค่าเปลี่ยนแปลง 6. ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่กำหนดไว้ดังนี้ 6.1 หากเลือกใช้วิธีราคาทุนการโอนระหว่างอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนอสังหาริมทรัพย์ที่มีไว้ใช้งานกับสินทรัพย์คงเหลือจะไม่ทำให้มูลค่าตามบัญชีของอสังหาริมทรัพย์นั้นเปลี่ยนแปลงและไม่ทำให้ราคาทุนของอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้ในการวัดมูลค่าหรือการเปิดเผยมูลค่าเปลี่ยนแปลง 6.2 ในการโอนจากอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนที่บันทึกด้วยมูลค่ายุติธรรมไปเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่มีไว้ใช้งานหรือสินทรัพย์คงเหลืออื่น ๆ ให้ใช้มูลค่ายุติธรรมวันที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้งงานเป็นราคาทุนของอสังหาริมทรัพย์ที่จะเป็นราคาต้นทุนหรือ IAS 2 6.3 หากอสังหาริมทรัพย์ที่มีไว้ใช้งานได้เปลี่ยนแปลงเป็นอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนซึ่งบันทึกด้วยมูลค่ายุติธรรมปฏิบัติ IAS 16 จนถึงวันที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้งงานให้ปฏิบัติกับผลต่างที่เกิดขึ้น ณ วันนั้นระหว่างมูลค่าตามบัญชีของอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 กับมูลค่ายุติธรรมด้วยวิธีการเดียวกันกับการตีราคาใหม่ตาม IAS 16

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

บทที่	เรื่อง	คำอธิบายเพิ่มเติม
13	ต้นทุนการกู้ยืม	ข้อกำหนดส่วนใหญ่ไม่ต่างจากมาตรฐานชุดใหญ่ โดยมีข้อแตกต่างในประเด็นดังนี้ 1. ต้นทุนการกู้ยืม หมายถึง ต้นทุนการกู้ยืมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มา การก่อสร้าง หรือการผลิตสินทรัพย์ที่เข้าเงื่อนไขเป็นส่วนหนึ่งของราคาทุนของสินทรัพย์นั้น 2. รับรู้ต้นทุนการกู้ยืมอื่นเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่ต้นทุนนั้นเกิดขึ้น 3. หักลดพักรวมต้นทุนการกู้ยืมเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ในระหว่างที่การดำเนินการพัฒนาสินทรัพย์ที่เข้าเงื่อนไขหยุดชะงักลงเป็นเวลาต่อเนื่อง 4. สิ้นสุดการรวมต้นทุนการกู้ยืมเป็นราคาทุนของสินทรัพย์เมื่อการดำเนินการส่วนใหญ่ที่จำเป็นในการเตรียมสินทรัพย์ที่เข้าเงื่อนไขให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้ได้ตามประสงค์ หรือพร้อมที่จะขายได้เสร็จสิ้นลง

บทที่	เรื่อง	คำอธิบายเพิ่มเติม
14	สัญญาเช่า*	1.ข้อกำหนดส่วนใหญ่ไม่ต่างจากมาตรฐานชุดใหญ่ต้องจัดประเภทสัญญาเช่าโดยพิจารณาถึงขอบเขตของความเสี่ยงและผลตอบแทนที่ผู้เป็นเจ้าของพึงได้รับจากสินทรัพย์ที่เช่าว่าตกอยู่กับผู้เช่าหรือผู้ให้เช่า โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้ 1.1 จัดประเภทเป็นสัญญาเช่าการเงิน (Finance lease) หากสัญญานั้นโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดที่ผู้เป็นเจ้าของพึงได้รับจากสินทรัพย์ไปให้แก่ผู้เช่า ไม่ว่าในที่สุดการโอนกรรมสิทธิ์จะเกิดขึ้นหรือไม่ 1.2 จัดประเภทเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน (Operating lease) หากสัญญานั้นไม่ได้โอนความเสี่ยงหรือผลตอบแทนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดที่ผู้เป็นเจ้าของพึงได้รับจากสินทรัพย์ไปให้แก่ผู้เช่า 2.สัญญาเช่าที่เป็นสัญญาเช่าการเงินที่มีอยู่ในมาตรฐานชุดใหญ่ 5 ข้อ ให้ตัดลงเหลือ 4 ข้อดังนี้ 2.1.สัญญาเช่าโอนความเป็นเจ้าของในสินทรัพย์ให้แก่ผู้เช่าเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของสัญญาเช่า 2.2.ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่า ผู้เช่ามีสิทธิเลือกซื้อสินทรัพย์ด้วยราคาที่คาดว่าจะต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมมาก ณ วันที่สิทธิเลือกมีผลบังคับใช้ เช่น สิทธิเลือกที่จะซื้อสินทรัพย์ที่เช่าที่มีราคาประมาณไม่เกินร้อยละ 5 ของมูลค่ายุติธรรมโดยประมาณของสินทรัพย์ ถือได้ว่าเป็นราคาต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมมาก 2.3.ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่า ระยะเวลาของสัญญาเช่าครอบคลุมอายุการให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของสินทรัพย์ แม้ว่าจะไม่มีการโอนกรรมสิทธิ์เกิดขึ้น เช่น ระยะเวลาของสัญญาเช่าครอบคลุมระยะเวลาประมาณอย่างน้อยร้อยละ 80 ของอายุการให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของสินทรัพย์นั้น 2.4.ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่า มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายมีจำนวนเท่ากับหรือเกือบเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่า เช่น มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำดังกล่าวมีจำนวนประมาณอย่างน้อยร้อยละ 90 ของมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ 3.ไม่ได้ให้ข้อกำหนดกรณีผู้เช่าจัดประเภทส่วนได้เสียในอสังหาริมทรัพย์ที่เกิดจากสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่อ้างอิงถึงข้อกำหนดของ TAS 40 ว่ามีความเป็นไปได้ที่ผู้เช่าจะจัดประเภทส่วนได้เสียในอสังหาริมทรัพย์ที่เกิดจากสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ในกรณีเช่นนี้ ส่วนได้เสียในอสังหาริมทรัพย์นั้นจะบันทึกเสมือนหนึ่งเป็นสัญญาเช่าการเงิน และให้ใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมในการรับรู้รายการตามข้อกำหนดของ TAS ฉบับนั้น

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๙

บทที่	เรื่อง	คำอธิบายเพิ่มเติม
15	ภาษีเงินได้***	กำหนดให้รับรู้ภาษีเงินได้ที่ต้องชำระให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนโดยใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย แต่กำหนดเป็นทางเลือก หากประสงค์จะเลือกรับรู้โดยใช้วิธีหนี้สินตามงบแสดงฐานะการเงิน (Balance sheet liability method) ให้ถือปฏิบัติตามข้อกำหนดทุกข้อใน TAS 12 อย่างสม่ำเสมอ ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่กำหนดให้รับรู้ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้หรือรายได้ภาษีเงินได้ และสินทรัพย์หรือหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีโดยใช้วิธีหนี้สินตามงบแสดงฐานะการเงิน
16	ประมาณการหนี้สินและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น*	1. ตัดคำนิยามและข้อกำหนดเกี่ยวกับ “สินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น” 2. ตัดข้อกำหนดเกี่ยวกับประมาณการหนี้สินจากการปรับโครงสร้าง 3. มาตรฐานชุดใหญ่ระบุไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับ 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้ (ขณะที่มาตรฐานฉบับนี้ไม่ได้มีการระบุเรื่องดังกล่าวไว้แต่อย่างใด) 1.1 ให้นำวิธีการหลายวิธีตามสถานการณ์มาใช้ หากมีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจำนวนที่จะรับรู้เป็นประมาณการหนี้สิน และประมาณการหนี้สินเกี่ยวข้องกับประชากรขนาดใหญ่ของรายการ 1.2 ให้คิดลดกระแสเงินสดที่เกี่ยวข้องกับประมาณการหนี้สิน หากมูลค่าของเงินตามเวลามีผลกระทบต่อจำนวนประมาณการหนี้สินนั้นอย่างมีสาระสำคัญ ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าให้คิดลดกระแสเงินสด หากมูลค่าของเงินตามเวลามีผลกระทบต่อจำนวนประมาณการหนี้สินนั้นอย่างมีสาระสำคัญ 1.3 ให้ทบทวนประมาณการหนี้สิน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน และปรับปรุงประมาณการหนี้สินดังกล่าวเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงประมาณการที่ดีที่สุดในปัจจุบัน 1.4 ให้กลับบัญชีประมาณการหนี้สินหากไม่มีความน่าจะเป็นที่จะสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจเพื่อจ่ายชำระภาระผูกพันอีกต่อไป 2. กำหนดให้รับรู้ผลประโยชน์ของพนักงานที่เป็นไปตามหลักการรับรู้รายการในข้อหน้าที่ 304 ด้วยจำนวนประมาณการที่ดีที่สุดของรายจ่ายที่ต้องนำไปจ่ายชำระภาระผูกพันในปัจจุบัน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่ไม่ได้ให้ข้อกำหนดในเรื่องนี้ไว้ใน TAS 37 เรื่อง ประมาณการหนี้สินหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น แต่ให้ข้อกำหนดไว้ใน TAS 19 เรื่อง ผลประโยชน์พนักงาน 3. หากประสงค์จะรับรู้ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์ของพนักงานตามแนวทางที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชีชุดใหญ่ TAS 19 ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดทุกข้อใน TAS 19 อย่างสม่ำเสมอ
17	เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงาน**	ข้อกำหนดส่วนใหญ่ไม่ต่างจากมาตรฐานชุดใหญ่ โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1. เหตุการณ์ที่เป็นหลักฐานยืนยันว่าสถานการณ์ได้มีอยู่ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน (เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงานที่ต้องปรับปรุง) 2. เหตุการณ์ที่ชี้ให้เห็นว่าสถานการณ์ได้เกิดขึ้นภายหลังรอบระยะเวลารายงาน (เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงานที่ไม่ต้องปรับปรุง)

บทที่	เรื่อง	คำอธิบายเพิ่มเติม
18	รายได้**	1. ข้อกำหนดส่วนใหญ่ไม่ต่างจากมาตรฐานชุดใหญ่ดังนี้ 1.1 ให้รับรู้รายได้จากการขายสินค้าเมื่อได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่มีนัยสำคัญของความเป็นเจ้าของสินค้าให้ผู้ซื้อและเงื่อนไขอื่นๆ อีก 4 ข้อ 1.2 ให้รับรู้รายการที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเป็นรายได้ตามขั้นความสำเร็จของรายการ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน เมื่อผลของรายการสามารถประมาณได้อย่างน่าเชื่อถือ 1.3 ให้รับรู้ดอกเบี้ยรับตามวิธีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงหรือวิธีอื่นที่ให้ผลไม่แตกต่างจากวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงอย่างมีสาระสำคัญ 1.4 ให้รับรู้ค่าสิทธิตามเกณฑ์คงค้างซึ่งเป็นไปตามเนื้อหาของข้อตกลงที่เกี่ยวข้อง 1.5 ให้รับรู้เงินปันผลเมื่อผู้ถือหุ้นมีสิทธิได้รับเงินปันผล 2. อ้างอิงการรับรู้รายได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ตามข้อกำหนดในบทที่เรื่อง การรับรู้รายได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ ขณะที่มาตรฐานชุดใหญ่กำหนดให้การรับรู้รายได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์อยู่ภายใต้ข้อกำหนดของ TAS 18 เรื่องรายได้ และ TFRIC 15 เรื่องสัญญาก่อสร้างสำหรับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
19	การรับรู้รายได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์*	ข้อกำหนดส่วนใหญ่ไม่ต่างจากมาตรฐานชุดใหญ่ฉบับเดิม กล่าวคือยังสามารถเลือกการรับรู้รายได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ทั้ง ประเภท คือ การขายที่ดินขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง และการขายอาคารชุดตามเงื่อนไขของการเกิดขึ้นของรายได้จากการขายนั้น ได้ 3 วิธี คือ 1) รับรู้เป็นรายได้ทั้งจำนวน 2) รับรู้เป็นรายได้ตามอัตราส่วนของงานที่ทำเสร็จและ 3) รับรู้เป็นรายได้ตามเงินค่างวดที่ถึงกำหนดชำระ
20	สัญญาก่อสร้าง*	ข้อกำหนดส่วนใหญ่ไม่ต่างจากมาตรฐานชุดใหญ่ ดังนี้ 1. เมื่อสามารถประมาณผลของงานก่อสร้างตามสัญญาได้อย่างน่าเชื่อถือ ให้รับรู้รายได้ค่าก่อสร้างและต้นทุนการก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับสัญญาก่อสร้างเป็นรายได้และค่าใช้จ่ายตามลำดับ โดยอ้างอิงกับขั้นความสำเร็จของงานก่อสร้าง ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน 2. เมื่อไม่สามารถประมาณผลของงานก่อสร้างได้อย่างน่าเชื่อถือ ให้รับรู้รายได้ไม่เกินกว่าต้นทุนการก่อสร้างที่เกิดขึ้น และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่จะเรียกเก็บเงินในส่วนของต้นทุนนั้นจากผู้ว่าจ้างได้ละรับรู้ต้นทุนการก่อสร้างที่เกิดขึ้นในระหว่างงวดเป็นค่าใช้จ่าย

บทที่	เรื่อง	คำอธิบายเพิ่มเติม
21	ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ**	1. ข้อกำหนดส่วนใหญ่ไม่ต่างจากมาตรฐานชุดใหญ่ 2. การแปลงค่ารายการสินทรัพย์ที่เป็นตัวเงินที่อยู่ในสกุลเงินตราต่างประเทศไปใช้กับอัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารรับซื้อสินทรัพย์ที่เป็นตัวเงินที่อยู่ในสกุลเงินตราต่างประเทศใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารขาย 3. ไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการแปลงค่าของหน่วยงานในต่างประเทศการจำหน่ายหรือการจำหน่ายบางส่วนของหน่วยงานในต่างประเทศ
22	การปฏิบัติในช่วงเปลี่ยนแปลง**	1. ให้รับรู้ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีจากการนำมาตราฐานบัญชีฉบับนี้มาถือปฏิบัติโดยปรับปรุงการเงินย้อนหลังแต่ไม่สามารถระบุจำนวนเงินของผลกระทบที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีหรือไม่สามารถระบุจำนวนเงินของผลกระทบสะสมจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีได้ ให้ใช้วิธีเปลี่ยนทันทีเป็นต้นไป 2. ให้ถือปฏิบัติมาตรฐานบัญชีฉบับนี้กับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป

บทสรุป

จากการที่สภาวิชาชีพบัญชีได้ออกประกาศฉบับที่ 62/2553 เรื่อง คำชี้แจงเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการบัญชีสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะ ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2553 และมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะนั้น บทความนี้จึงขอเสนอประเด็นสำคัญ 3 ประเด็น คือ 1) ความเป็นมาของมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย 2) มาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Publicly accountable entities) (PAEs) กับกลุ่มกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Non-publicly accountable entities) และ 3) ความแตกต่างระหว่างมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย (Thai financial reporting standard : TFRS) กับ กลุ่มกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Non-publicly accountable entities : NPAEs) ซึ่งได้สรุปประเด็นแตกต่างของ

แต่ละบทไปจากมาตรฐานชุดใหญ่ไว้ 3 ประเภท (ไม่รวมกรอบอ้างอิง) ดังต่อไปนี้

1. มีการเปลี่ยนแปลงในหลักการสำคัญ มีอยู่ 6 บท คือ บทที่ 4 10 11 13 14 และ 16
2. ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในหลักการสำคัญ มีอยู่ 11 บท คือ บทที่ 3 5 7 8 9 17 18 19 20 21 และ 22
3. มีการเพิ่มเติมบทใหม่จากมาตรฐานการบัญชีที่เคยใช้อยู่ มีอยู่ 3 บท คือ บทที่ 6 12 และ 15 ทั้งนี้กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Publicly accountable entities : PAEs) จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับใหญ่ทุกฉบับไม่สามารถเลือกปฏิบัติได้ ซึ่งแตกต่างจากกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Non-publicly accountable entities : NPAEs) สามารถเลือกปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับใหญ่ หรือมาตรฐานการบัญชีฉบับเล็กได้

บรรณานุกรม

- บริษัท ดีลอยท์ ทูช โทมัส โซยเยส สอบบัญชี จำกัด. *TFRS Insights Change is coming*. 2009 Round-Up issue (January 2010). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก. [http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Thailand/Local%20Assets/Documents/Audit%20Newsletters/TH\(th\)_AUD_TFRS_Insights_20100121.pdf](http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Thailand/Local%20Assets/Documents/Audit%20Newsletters/TH(th)_AUD_TFRS_Insights_20100121.pdf). (วันที่ค้นข้อมูล 1 เมษายน 2555).
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). *ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ฉบับที่ 62/2553 เรื่อง คำชี้แจงเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานการบัญชีสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะ*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก. <http://www.fap.or.th/files/announce/fapannounce/62-2553.pdf>. (วันที่ค้นข้อมูล 1 เมษายน 2555).
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. *มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะ*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก. http://www.fap.or.th/files/st_accounting/NPAE_web_060554.pdf. (วันที่ค้นข้อมูล 1 เมษายน 2555).

ผลกระทบของสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย

The Impacts of Insecurity Situation on Tourism In Thailand

Songkran Klomsook*

บทคัดย่อ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพสูงในด้านอุตสาหกรรมการบริการและการท่องเที่ยว อันเนื่องจากการมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งโบราณสถานและโบราณวัตถุต่างๆ อีกทั้งลักษณะนิสัยของคนไทยอันอบอุ่นอารีและเอาใจใส่แขกผู้มาเยือนด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส ซึ่งสิ่งเหล่านี้คือเอกลักษณ์หลักที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญที่ทำให้ประเทศไทยมีรายได้เพื่อนำมาพัฒนาประเทศได้เป็นจำนวนมากในแต่ละปี

แต่แม้ว่าจะมีศักยภาพและความพร้อมเพียงใดก็ตาม สถานการณ์ทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยก็ต้องเผชิญกับวิกฤติการณ์เรื่อยมา นับตั้งแต่ภายหลังจากเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ พ.ศ.2547 ต่อด้วยการทำรัฐประหาร พ.ศ.2549 รวมไปถึงการยึดสนามบิน และอีกหลายเหตุการณ์ความไม่สงบต่างๆ จนกลายเป็นปัจจัยหลักที่ฉุดรั้งสถานการณ์ทางการท่องเที่ยวในภาพรวมของประเทศไม่ให้เติบโตไปในทิศทางที่ควรจะเป็น

บทความวิชาการเรื่อง “ผลกระทบของสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย” นี้ ผู้เขียนได้นำเสนอผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นและมีผลโดยตรงต่อภาคบริการและการท่องเที่ยว ใน 3 ด้านที่สำคัญ ได้แก่ สถานการณ์ความไม่สงบจากภัยธรรมชาติ สถานการณ์ความไม่สงบจากการขาดไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง และสถานการณ์ความไม่สงบจากการก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานั้นเกิดขึ้นและกระทบต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวโดยตรง ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่มั่นใจในด้านความปลอดภัยต่อตนเองและทรัพย์สิน จึงต่างพากันยกเลิกเที่ยวบิน ห้างพัก และบริการอื่นๆ ทำให้ผู้ประกอบการหลายคนต้องประสบกับภาวะขาดทุน อย่างไรก็ตาม จากการพยายามในการกระตุ้นตลาดและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ข้างต้นอย่างเร่งด่วนของภาครัฐบาลและเอกชนก็ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการเริ่มมีแนวโน้มที่ดีมากขึ้น

Abstract

Thailand is a great potential country in hospitality and tourism industry because there have been a variety of tourism resources both of natural

and cultural, archaeological sites and artifacts including the characteristic of the Thai people who is generous and extrovert to visitors. These are the major

* Full time instructor of Christian University of Thailand

factors drive and develop the country generating huge amount of profits to Thailand each year.

But even if there is a potential and readiness, the tourism situation always have to face with the crisis. Since the wave of the tsunami in 2547 B.E. then the coup in 2549 B.E. as well as the airport seizing, including the other insecurities in the Thailand. The previous causes restrained the growth ability in Thailand more than it should be.

This academic article “The impact of Insecurity situation on tourism in Thailand” presents 3 major aspects about insecurity situation that occurred and have a direct impact on the service and tourism sectors which are the natural disasters, political crisis and instability, and the terrorism in the southern provinces. All of the above took place and affected tourists in terms of physical safety and property. The insecurity situations caused many flights, rooms and other services cancellation to the entrepreneurs. However, from fast attempt in stimulating the market and restoring the situation by the government and private sectors, the tourism industry has slightly improved.

Overview

Thailand is a constitutional monarchy. Approximately 95 percent of the population is ethnically Thai and Buddhist, with Muslim and Christian

minorities. Standard Thai is the official language of Thailand and is spoken in every province, although many areas also have a local dialect, and a variant of Malay is widely spoken in the deep south. Most Thais working in the tourist industry and in other businesses dealing with foreigners can speak at least rudimentary English. Thailand is a popular travel destination, and tourist facilities and services are available throughout the country. (USA Bureau of Consular Affairs, 2011)

Tourism industry is an important economic sector in many countries and provides the country's main income. Many hotels act as independent microcosms, with their own stores, restaurants, gyms, pools, and other facilities where guests, visitors, and administrative, service and technical personnel interact. But it is often described as a “fragile industry” in that demand for travel is highly susceptible to numerous shocks as wars, outbreak of deadly contagious diseases, incidents of terrorism, economic fluctuations, currency instability, energy crises, and so on. When people travel, they do not want to be exposed to personal hazards, so safety is a paramount concern of most travelers. Not surprisingly, terrorist incidents and other threats to personal safety whether they are natural disasters or deadly contagious diseases reduce people's propensity to travel. A number of major events have had significant

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

negative impact on international travel and tourism during the past decade, among them, the terrorist attack of September 11, 2001 (9/11), the Bali bombings (October 2002), The Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS), outbreak and the war in Iraq, the destructive tsunami in the Indian ocean (December 2004), London bombing (July 2005). These shocks appeared to have exerted different impacts in the countries directly affected, in neighboring countries and the global tourism market (Edmund and Mark, 2005). Alternatively, some people may opt to change their travel plans and visit destinations where they are exposed to less personal risk. Therefore, hospitality

security has become one of the industry's most important.

Tourism Situation in Thailand

Tourism is one of the most important sectors driving the development and growth of the Thai economy. The industry aims to target around 16 million international tourist arrivals for 2011 with an expected revenue of 600 billion Baht. However, the number may not be reachable mainly because of the current political instability in the country and in the Middle East, along with the aftermath of higher oil prices. These can be seen as the main threats to the tourism and hospitality industry in this quarter.

Month	2551	2552	2553	$\Delta\%53/52$	2554	$\Delta\%54/53$
January	1,437,686	1,269,978	1,605,505	+26.42	1,805,947	+12.48
February	1,481,458	1,138,220	1,614,844	+41.87	1,802,476	+11.62
March	1,407,649	1,237,132	1,439,401	+16.35	1,702,233	+18.26
April	1,222,253	1,085,293	1,108,209	+2.11	1,552,337	+40.08
May	1,172,310	923,918	826,610	-10.53	1,407,407	+70.26
June	1,155,004	954,772	964,959	+1.07	1,484,708	+53.86
July	1,275,557	1,094,658	1,275,766	+16.54	1,719,538	+34.78
August	1,214,678	1,149,288	1,270,883	+10.58	1,726,559	+35.86
September	890,066	1,040,538	1,214,810	+16.75	1,486,333	+22.35
October	1,094,452	1,209,473	1,316,806	+8.87	1,422,210	+8.00
November	1,076,156	1,361,574	1,478,856	+8.61	1,213,826	-17.92
December	1,156,951	1,684,997	1,819,751	+8.00	1,774,749	-2.47
Total	14,584,220	14,149,841	15,936,400	+12.63	19,098,323	+19.84

International Tourist Arrival Statistic since 2551-2554

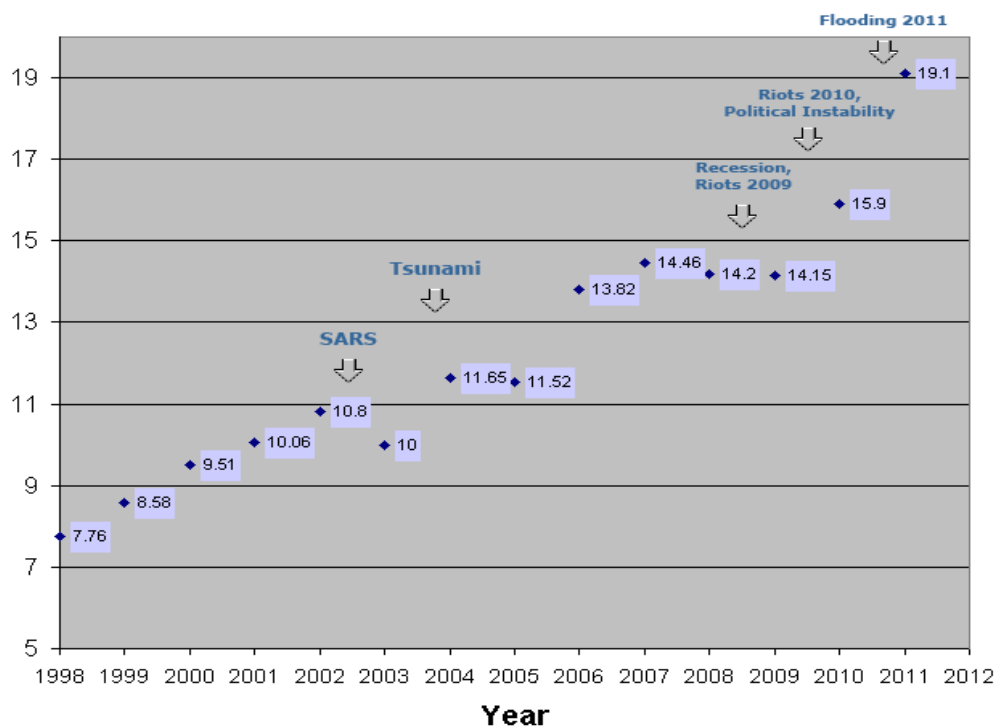
Source : Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sport, 2554.

The world tourism situation has shown a resilient recovery with approximately 7% growth from 2009 to 2010, according to the World Tourism Organization (UNWTO). In 2010, Asia and the Middle East were the two regions with the highest growth in the tourism industry.

International arrivals to Thailand from 1998 to 2011 show a significant rise from 1998 onwards. There are significant dips with the SARS epidemic, and after the Tsunami of end 2004. Global recession (from end 2008), political disturbances in 2009 and 2010, and also the floods end 2011 had an effect on tourist arrivals. [See chart below].

Despite the latter untoward event, when most of Central Thailand and parts of Bangkok were flooded for many weeks, tourism arrivals in 2011 broke all records.

Both the Office of Tourism Development and the National Economic and Social Development Board (NSDB) provide arrival statistics, though not always timely or easy to find. We almost accidentally found the best updated files eventually on the Office of Tourism Development website (follow the little banner on the left saying : Tourism Statistics, on this otherwise Thai language website).

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

In the recent past, both SARS in early 2003, and the Tsunami of December 2004, had significant effects on the number of international arrivals. Bird flu also emerged at the beginning of 2004 in Thailand and probably with the Tsunami, caused a decreased number of visitors in the 2004–2005 period.

Since somewhere in the middle of 2008 a severe worldwide recession dampened the desire to travel. Thailand furthermore suffered from political instability, starting with the closure of Suvarnabhumi Airport (26 November 2008, by the Yellow Shirts protesters). A Red Shirt mob invaded the East Asia Summit in Pattaya on 11 April 2009, leading to a cancellation of the summit, with world leaders scurried away to safety. This was followed by violent riots the next day (during Songkran festival) and the declaration of a state of emergency.

On top of all that, flu cases emerged in March and April of 2009 in Mexico, with the official first announcement of the new H1N1 flu on 23 April. Despite the serious disturbances in April 2009, tourism arrivals for the whole year were only mildly affected, with a significant upturn (+28%) in the last quarter of 2009, when compared to the last quarter of 2010.

Serious demonstrations by the Red Shirts happened in April and May 2010. Rioters occupying a large area in the center of Bangkok's shopping district were

dispersed (with many casualties). This was world-news and had serious consequences for the tourism industry during the second quarter.

Anyway, at least the first 9 months of 2011 turned out to be a bumper year for tourism. Data for the whole year show arrivals going off the chart with 19.1 million visitors. If not for the flooding of large parts of the country, the number would clearly have gone past the 20 million mark.

The health scare (and tsunami) had a much larger impact on tourist arrivals than the political events during 2009 and 2010. (Tourism Authority of Thailand, 2012.)

It is clear that the level of impact will depend on the kinds of tourism and the amount of the tourist. Different kinds of tourism have different kinds of impacts. The following items show the common impact on tourism in Thailand which was evaluated by use of natural resources and non-renewable in general.

- Lack of water
- Lack of energy power
- Atmospheric pollution
- Noise
- Destruction of Biodiversity
- Social and culture sustainability

The majors insecurity impact on tourism in Thailand the ocean earthquake and tsunami disaster

The **2004 Indian Ocean earthquake** was an undersea mega thrust earthquake that occurred on Sunday, 26 December 2004, with an epicenter off the west coast of Sumatra, Indonesia. The quake itself is known by the scientific community as the **Sumatra-Andaman earthquake**. The resulting tsunami is given various names, including the **2004 Indian Ocean tsunami**, **South Asian tsunami**, **Indonesian tsunami**, and **Boxing Day tsunami**.

The earthquake was caused by subduction and triggered a series of devastating tsunamis along the coasts of

most landmasses bordering the Indian Ocean, killing over 230,000 people in fourteen countries, and inundating coastal communities with waves up to 30 meters (98 ft) high. It was one of the deadliest natural disasters in recorded history. Indonesia was the hardest-hit country, followed by Sri Lanka, India, and of course, Thailand. Many other countries, especially Australia and those in Europe, had large numbers of citizens traveling in the region on holiday. Both Sweden and Germany lost over 500 citizens each in the disaster.

2004 Indian Ocean earthquake and affected countries

Source: www.en.wikipedia.org

2004 Tsunami and affected areas in Thailand

Source: www.who.int

In Thailand, the tsunami disaster and disturbance in the 3 southern provinces, as well as the increased market competition in new destinations (Vietnam, China, India) and tourism product creation (Japan, Hong Kong, and Korea) were key factors of Thailand's steady tourism growth in 2005, with 11.52 million inbound visitors, a 1.15 % decrease

from the previous year. However, this slowdown is not that severe, due to the attempt of the public and private sectors to stimulate markets and recover the attractions affected by the disaster as fast as possible. These resulted in a slight impact of the above-mentioned factors on the Thai tourism industry.

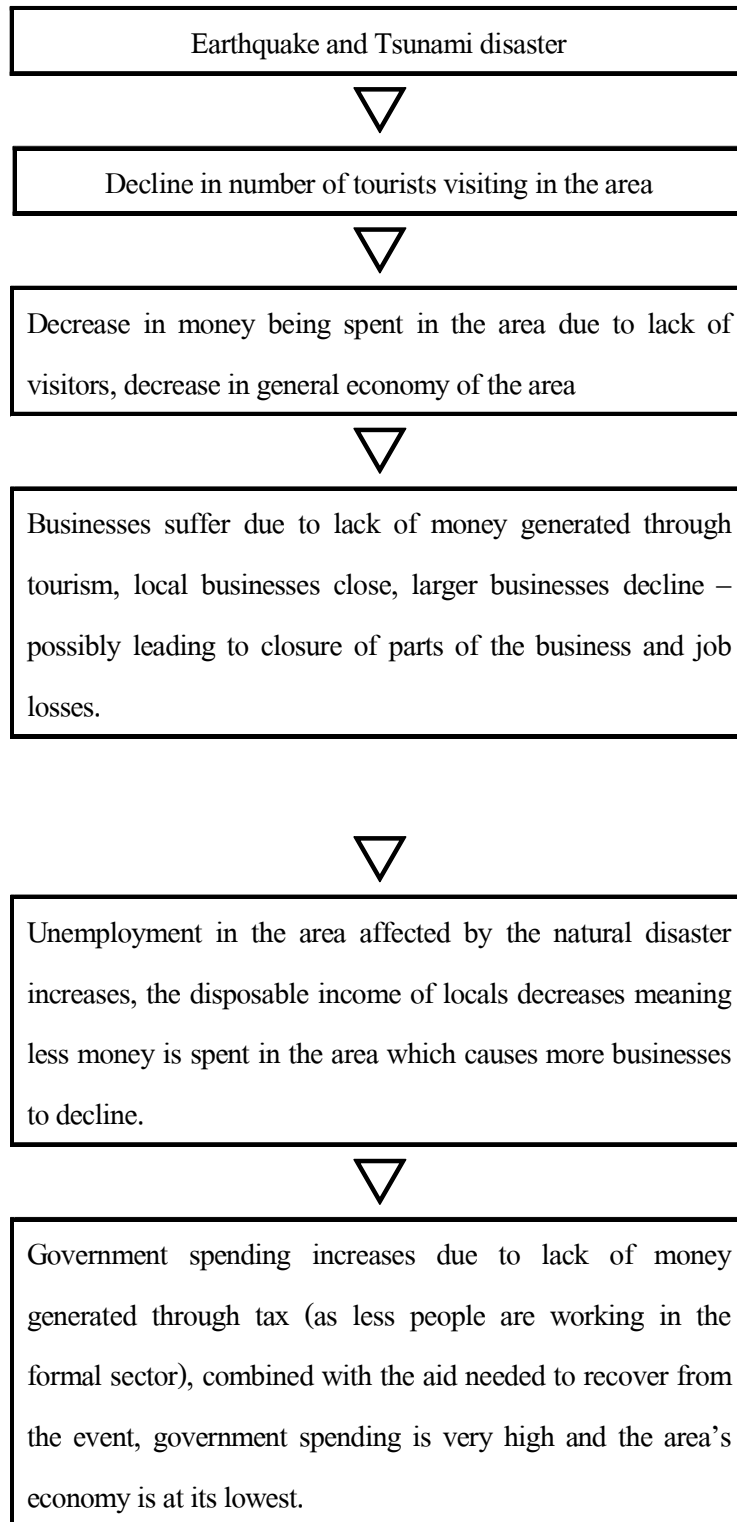
วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

In the first quarter, the tsunami dramatically discouraged Thai tourism growth (-10%) because visitors from all over the world were shocked by the unexpected terrible damage. Moreover, they waited and were looking forward to hearing of the safety, security measures, and what the disaster would bring. Nevertheless, in the second quarter, the situation gradually recovered. The rate of the slowdown decreased (-1%) and improved to be positive during the second half of the year, with a growth rate of 2% in the third quarter and 4% in the final quarter, compared with the same periods in the previous year. In addition, most tourists who prefer visiting beaches and the sea changed to visit other alternative provinces in the Gulf of Thailand, such as Trat, Hua Hin and Samui, rather than the Andaman coast. Those destinations had the highest occupancy rate during the past five years. Also, the ceremony to commemorate the first anniversary of the tsunami disaster created Thailand's good image and showed the world that all affected areas were recovered.

During the crisis, the Americas and Oceania were only two main regions which still tended to continuingly visit Thailand in each quarter, because the affected areas were not popular destinations among Americans, who preferred cultural tourism, while Oceania was stimulated by the great successful sales promotion, especially to bring the market back to the Andaman rapidly. However, East Asia, which was the largest market of Thailand was quite sensitive to the crisis and experienced a sharp drop. Although there was a rebound in the last quarter, it had only a 1% increase. Therefore, the overview of the Asian market in this year experienced a rate of -5%, and this was the key factor of a slowdown of the Thai tourism situation. (TAT Marketing Plan office, 2011)

The tsunami had two main affects on tourism: creating the image the area was unsafe and physical damage to the area (leaving most tourist resorts in ruins.) which can be created as a flow chart below.

In conclusion, the unpredictability of an earthquake and tsunami disasters and the tourism industry can have disastrous effects when occurring simultaneously. In general, disasters have the effect of initially decreasing tourism but destinations affected can then change and allow the industry to adapt to involve the disaster. As Thailand relies so much on tourism, there is a need to regenerate trade and deal with disasters in order to survive.

Political crisis and instability

Since 2008, there has been an ongoing political crisis in Thailand in form of a conflict between the People's Alliance for Democracy (PAD) and the People's Power Party (PPP) and later between the Democrat Party government and the National United Front of Democracy Against Dictatorship (UDD). It is a continuation of the 2005–2006 political crisis.

Timeline of key events	
2008 29 January	Samak Sundaravej forms a coalition government and becomes prime minister, after winning the majority of seats in the 2007 general elections.
28 February	Former prime minister Thaksin Shinawatra returns to Thailand after his political allies won new elections and formed a coalition government. He and his wife face charges of corruption.
25 May	The PAD begins demonstrations at Democracy Monument, demanding Samak's resignation, and later settles at Makkhawan Rangsan Bridge.
26 August	PAD protesters invade Government House, three ministries and headquarters of the NBT. Little effort is made to remove the protesters from Government House, although minor clashes between police and protesters are seen.
2 September	Anti-PAD protesters clash with the PAD, leaving 1 dead and 43 injured. A state of emergency is declared in Bangkok, which would last until 14 September.

25 November	The PAD blockades Don Mueang, where the government held its temporary offices, and Suvarnabhumi International Airports, leaving thousands of tourists stranded and cutting off most of Thailand's international air connections. Several explosions and clashes occur in the following days.
2009 11–12 April	The UDD protest group stormed the Fourth East Asia Summit in Pattaya, forcing its cancellation. Prime Minister Abhisit Vejjajiva declares a state of emergency in Bangkok and five neighboring provinces.
2010 13–16 May	Violence escalates as police and troops besiege protest camp. At least 35 people are killed and over 250 injured in clashes, including foreign journalists and medical workers. First reports of police officers joining with protestors and shooting at the army. "Red Shirt" leaders warn of the possibility of civil war.
2010 19 May	Army overruns red shirt camp resulting in the death of 12 people. Red Shirt leaders surrender and are arrested which is followed by rioting across Bangkok in which many buildings are destroyed by arson attacks including the CentralWorld shopping centre.

As the crisis is ongoing and fluid, the final economic consequences of the crisis are as yet unclear. After a state of emergency was declared on 2 September 2008, the SET Index reached its lowest point since January 2007 at 655.62; it had fallen 24.7% since the beginning of the PAD's demonstrations in May 2008. The baht hit a one-year low of 34.52 per US dollar, prompting the Bank of Thailand to intervene.

Especially when the PAD seizure of Don Muang and Suvarnabhumi Airports is estimated to have cost the Thai economy at least three billion Baht (approximately US\$100 million) a day in lost shipment value and opportunities. As of 1 December 2008, the number of stranded passengers was estimated at anywhere from over 100,000 to 350,000. The April 2009 unrest was reported to have caused nearly 10 million Baht (approximately

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

300,000 USD) in property damages to the Bangkok Metropolitan Administration, including 31 damaged and burned buses.

The political crisis and instability caused the hotels empty and travel services seeing steep drop in business as Thai capital remains dangerous for foreign tourists. The continuing clashes between government and demonstrators in the Thai capital of Bangkok and ongoing political instability have had a hugely negative effect on the country's tourist industry. While the protests have been limited to specific parts of Bangkok and have not directly affected visitors to the majority of the country's popular tourist destinations, the ongoing instability is still putting people off visiting Thailand. Since the beginning of April when the protests changed from being peaceful demonstrations to more violent clashes, there has been a steep decline in visitors to Bangkok and users of travel services.

Hotel occupancy in Bangkok has fallen by between 40% and 50% for the time of year, meaning that accommodation occupancy stands at just 20% approximately. Four of Bangkok's largest shopping malls have been forced to close due to the protests and it is estimated that the political unrest is costing Bangkok businesses as much as \$30m per day. (Andrew Bond, 2010)

Furthermore, Suraphol Sritrakul, the President of the Thai Travel Agents recently reported that "the number of

foreign visitors had fallen 31 percent in the first four months of the year," further adding: "But all major markets including Japan, China, the United Kingdom, South Korea and Russia have seen falls between 23 and 40 percent." (Sritama, 2009,1). Moreover, Thailand's tourism image has been severely impacted and the tourism sector materially damaged across the board with airlines, hotels, shopping and transportation equally affected. And, adding insult to injury, it is all taking place in the midst of a severe global economic crisis. (John Barnes, 2011)

Terrorism Risks

Terrorism is the "premeditated use or threat of use of violence by individuals or subnational groups to obtain a political or social objective through the intimidation of a large audience, beyond that of the immediate victim." (Enders, 2003).

The threat of terror attack is a cause for perceived risks of injury and loss of life and belongings, and decrease of tourist confidence in travel. The terrorist attack on New York's World Trade Center on 11 September 2001 alerted authorities worldwide to the danger of transnational crime and its links to international terrorism. Even though Thailand was perceived as having low security risks and medium political risks, recent violence in the Muslim-dominated southern provinces of Thailand has led to negative images of Thailand.

Source : www.bangkokpost.com on 14 February 2012

Since 2004, when a group of Muslim activists agitated for the secession of the three southern provinces (Yala, Narathiwat, and Pattani) from Thailand and the establishment of an independent state, this country has suffered from threats of terrorism. From then on, violence such as bomb blasts, mass murders, and assassinations have taken place almost daily in these three provinces. Victims include civilians, monks, government officials, and Muslim activists. Images of these terrorist acts as well as images like that of the army forcing civilians to pile into trucks, which resulted in many suffocating, have also negatively impacted Thailand's image.

February 2012, there was a bomb blasts in Bangkok occurred by Iranian national when the device he was carrying exploded in the central district of the city. After a month, there were to bomb blasts in Yala and Lee Garden

Plaza in Hat Yai on March 2012. These were fairly clear that the blast were caused by terrorism

Consequently, those within the tourism industry became concerned that the terrorism problem would negatively affect Thailand's tourism industry. For example, Apichart Sankary, president of the Association of Thai Travel Agents (ATTA), called for government assistance in enhancing security systems with more technology to guard against terrorism. One such incident that directly affected the tourism industry was a bomb blast at Had Yai International Airport and Carrefour hypermarket, which resulted in cancellation by 20% of foreign tourists and 30% of local tourists, according to Songkla Tourism Association President Nimitr Chaichiratikul (Thai Press Report, 2005). The tension escalated when bomb blasts occurred in Bangkok on December 31, 2006, killing both Thai and international

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

tourists. Though no one claimed responsibility for the attack, this incident became an international news headline and confirmed the perceived terrorism risks associated with Thailand. (Bongkosh Ngamsom Rittichainuwat, 2008)

In conclusion, terrorism can unravel a country's tourism industry. Terrorism directly affects tourist decision making. Tourists may substitute between vacation spots if they feel threatened or unsafe in a country. Fewer annual tourists as a result of terrorism will typically result in losses of tourism revenue. Losses in tourism revenue may have a larger impact in the country in which tourism constitutes a larger percentage of GDP.

Terrorism can also affect the amount of foreign investment that flows into the country, especially investment in tourism. Typically in less developed countries where resources are limited, foreign investment funds tourism businesses. The threat of terrorism discourages foreign investment as lenders invest their money elsewhere and may force governments to invest more in security than they would normally. These funds could have been invested elsewhere that may be more beneficial to the another economy sectors if it were not for terrorism.

Conclusion

Causes of many insecurity

situations in tourism are traceable to socio-cultural unrest, environmental and natural disasters, terrorism and also political crisis. These insecurities can be affected negatively to the destinations and tourists. Many situations that influence the Thai tourism industry have been mentioned and highlighted. It is up to the decision makers to take actions and prepare to deal with situations that might occur and create change leading to better outcomes for the industry, which is one of the country's most important. Using public-private cooperation as a tool in the management of change for tourism destinations might help Thai tourism industry recover from crisis and continue growing. But it is not always easy since the industry is also linked to politics. It is hard to imagine any improvement in the ongoing crisis of the country and the prospect of peaceful resolution seems hard to imagine. Nevertheless, the basic infrastructure of the industry remains in place and demand remains strong in many sectors of the international tourism market.

However, for all tourist who are planning to travel all around the fantastic country such as Thailand, All tourists are welcome here especially families on vacation. Occasional crimes happen, but the place is safer than most western countries in a general sense.

Bibliography

- Andrew Bond. (2010). *Bangkok political crisis continues to have negative impact on Thailand tourism*. [Online]. Available from <http://express-press-release.net/72/Bangkok-Political-Crisis-Continues-Have-Negative-Impact-Thailand-Tourism-39576197.php>. (Retrieved 23 May 2012).
- Aly, Hassan Y. and Mark C. Strazick. (2000). "Terrorism and tourism : Is the impact permanent of transitory? time series evidence from some MENA countries". Ohio State University, Department of Economics, Columbus, Ohio.
- Bangkok Post. (2008). *Air cargo terminal to open soon*. [Online]. Available from http://www.bangkokpost.com/021208_business/02Dec2008_biz30.php. (Retrieved 20 February 2012).
- Department of Tourism. (2012). *Tourism situation in Thailand*. [Online]. Available from <http://www.department-of-tourism.blogspot.com/2012/01/2554.html>. (Retrieved 20 February 2012).
- Drakos, Konstantinos and Ali M. Kutan. (2003). "Regional effects of terrorism on tourism : Evidence from 3 mediterranean countries." *Journal of Conflict Resolution*. 45 (5) : 621-664.
- Economist Intelligence Unit. (15 February 2012). *Thailand politics : Bangkok blasts*. [Online]. Available from <http://viewswire.eiu.com/>. (Retrieved 20 February 2012).
- Edmunds, Christopher and James Mark. (22-23 June 2005). "Terrorism and tourism in the asia pacific region : Is travel and tourism in a new world after 9/11?". APEC economics outlook symposium : The economics effects of terrorism and counter-terrorism. East west center working paper (Economic series) : 2.
- Enders, Walt and Todd Sandler. (2005). "Economic consequences of terrorism in developed and developing countries : An overview." *The World Bank* 2005. : 17-47.
- Garin-Munoz, T. and Perez Amaral, T. (2000). "An econometric model for international flows to Spain." *Applied Economics*. : 525-529.
- Gujarati, Damodar N. (2003). *Basic econometrics*. McGraw-Hill, Singapore.
- Henderson, Joan C. (2003). "Terrorism and tourism : managing the consequences of the bali bombings." *Journal of Travel and Tourism Marketing*. 15:1.
- Humanitarian Health Action. (26 January 2006). *South east asia earthquake and tsunamis : Thailand*. [Online]. Available from : http://www.who.int/hac/crises/international/asia_tsunami/. (Retrieved 1 February 2012).

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

- John Barnes. (2 December 2011). "Restoring Thailand's tourism destination image in the wake of the recent political crises : A FEW proposals". *Assumption University Journal* : 1.
- Joram Ndlovu, Elias Nyakunu. (Number 2, December 2009). "Branding a destination in a political crisis : Re-learning, re-thinking and realigning strategies". *University of Pretoria NJLC journal* : 1.
- Looney, Robert. (2002). "Economic costs to the United States stemming from the 9/11 Attacks," *Strategic Insight* : 6.
- Sonmez, Sevil, Yiorgos Apostolopoulos and Peter Tarlow. (1999). "Tourism in crisis : managing the effects of terrorism". *Journal of Travel Research*. : 18.
- World Tourism Organization. (2005). *World tourism highlights 2004*. [Online]. Available from: <http://www.world-tourism.org/facts/menu.html>. (Retrieved 1 February 2012).
- , (2004). *Indian Ocean earthquake-affected countries*. [Online]. Available from : http://en.wikipedia.org/wiki/_Indian_Ocean_earthquake_-_affected_countries. (Retrieved 15 February 2012).
- , (2006). *South Asia earthquake and tsunamis : Thailand*. [Online]. Available from : http://www.who.int/hac/crises/international/asia_tsunami/tha/en/index.html. (Retrieved 15 February 2012).
- , (2008). *Thai Political Crisis*. [Online]. Available from : http://en.wikipedia.org/wiki/_Thai_political_crisis. (Retrieved 15 February 2012).
- , (2012). Bangkok Post on 14 February 2012. [Online]. Available from <http://www.bangkokpost.com/multimedia/photo/279822/iranian-blows-off-own-legs-in-sukhumvit-bomb>. (Retrieved 15 February 2012).

บทบาทของเทคโนโลยีโปรแกรมไพธอน ต่อวงการแพทย์ ธุรกิจ และมัลติมีเดีย

The Roles of Python Technology on Medicine, Business and Multimedia

สมาน ลามกระจำง*

บทคัดย่อ

เทคโนโลยีการค้นหาข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ต จำเป็นจะต้องมีภาษาโปรแกรมที่ประมวลผลได้รวดเร็ว มีไวยากรณ์กะทัดรัด และควรมีโปรแกรมส่วนเสริมความสามารถตามชนิดโครงสร้างข้อมูล กูเกิล (Google) เป็นเว็บไซต์ให้บริการค้นหาข้อมูล (Search engine) ที่ได้รับความนิยมสูงสุด ใช้เทคโนโลยีไพธอน (Python) ในการบริหารจัดการ

ระบบ เทคโนโลยีไพธอน มีประสิทธิภาพสูง เพราะสามารถจัดดัชนีเว็บไซต์อย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีไพธอน ถูกนำไปใช้ในด้านการพัฒนางานวิจัย และด้านชีวสารสนเทศศาสตร์ (Bioinformatic) โดยสามารถวิเคราะห์ลำดับยีนสำหรับนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดโรคในมนุษย์

Abstract

Search Engine Technology over the internet need programming language which process work quickly, compact syntax and should has many plug-in programs for any data structure. Google, the most popular Search Engine use

Python Technology for driving engine. Python is powerful because it can index websites quickly. Python Technology is used in bioinformatic research which can analyze gene sequence for risk identification of diseases in human.

ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ จะเคยใช้บริการจากเว็บไซต์กูเกิล Google ในการค้นหาข้อมูล ที่ใช้เทคโนโลยีไพธอน Python ในการบริหารจัดการ โดยเทคโนโลยีไพธอนเป็นหนึ่งในภาษาโปรแกรม

เชิงวัตถุสมัยใหม่ นอกเหนือจาก ในตลาดโปรแกรมที่มีอยู่เดิม เช่น Java , C# , C++ และอื่นๆ

นอกจากนี้ไพธอน ยังมีบทบาทในด้านอื่น นอกจากการนำไปใช้ในเว็บไซต์ เช่น วงการแพทย์ที่

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียและแอนิเมชัน มหาวิทยาลัยคริสเตียน

เกี่ยวข้องกับชีวสารสนเทศศาสตร์ (Bioinformatic) ซึ่งเป็นศาสตร์แขนงใหม่ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษา และใช้เพื่อการจัดการกับข้อมูลจำนวนมากที่ได้จากการวิจัยด้านชีวภาพ (Biological Science) ทำให้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องงานวิจัย

ทางด้านวิทยาศาสตร์ชีวภาพและงานทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ ซึ่งในปัจจุบันข้อมูลของยีนและโปรตีนมีจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยไพธอนจะไปช่วยจัดการการค้นหาลำดับยีนที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดโรคต่างๆ ในมนุษยชาติ

รูปที่ 1 รูปแสดงเทคโนโลยีไพธอนในการสร้างเว็บกูเกิล

ที่มา : มหาวิทยาลัยกูเกิล Google Code University.

นอกจากนี้ ในบทบาทด้านเทคโนโลยีอวกาศ องค์การนาซา (NASA) นำไพธอนมาใช้ในระบบควบคุม (Mission-control-system) เนื่องจากไพธอนเป็นภาษาที่กระชับประมวลผลได้รวดเร็ว และมีเอพีไอ (API) สนับสนุนจำนวนมากและในเชิงธุรกิจ ไพธอนมีบทบาทสำคัญต่อการธุรกิจ เนื่องจากระบบปฏิบัติการเครื่องแม่ข่ายหลักเรดแฮต (Red Hat) ใช้ไพธอนทำตัวติดตั้งของลินุกซ์ (Linux) โดยเรดแฮตเป็นระบบปฏิบัติการลินุกซ์ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในไทย และสหรัฐอเมริกา ซึ่งหน่วยงานทางธุรกิจจำนวนมากใช้เรดแฮต เป็นเครื่องเซิร์ฟเวอร์แม่ข่ายระบบของหน่วยงาน

ไพธอนได้ถูกใช้งานในบริษัท เพื่อบริหารจัดการระบบ ดังนี้

1. เรดแฮต (Redhat) ใช้ทำตัวติดตั้งของลินุกซ์
2. กูเกิล (Google) เป็นบริษัทที่ใช้ไพธอนเป็นหลักในการสร้างเว็บกูเกิล
3. ไมโครซอฟท์ (Microsoft) มีบางส่วนของโปรแกรมที่ใช้ไพธอนเขียน

4. อินโฟซีค (Infoseek) ใช้ในการ (Implementation) และ (End-user customization language) ในส่วนการค้นหาเพจ

5. ยาฮู (Yahoo) บริษัทที่ใช้ไพธอนในส่วนของบริการ (Webservices)

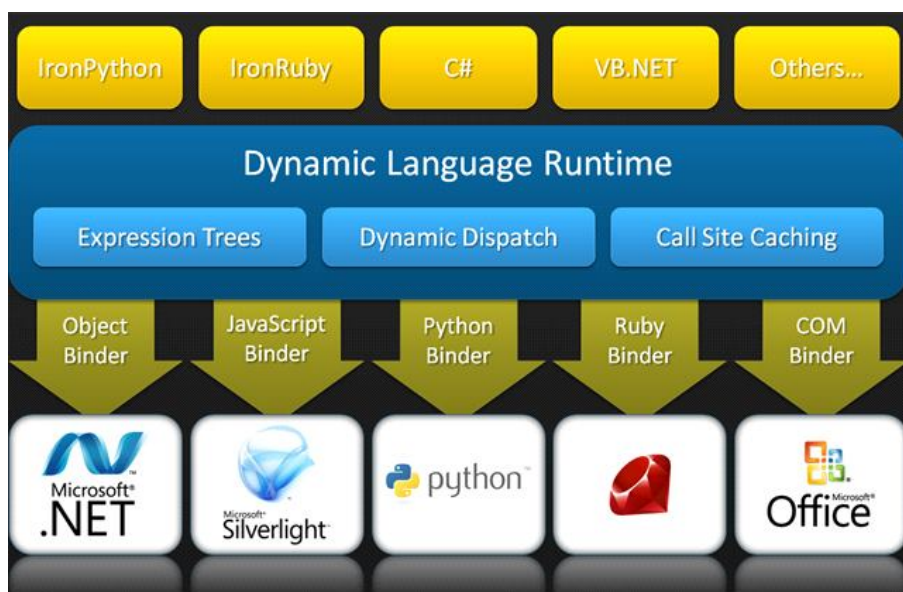
6. นาซา (NASA) ใช้ในระบบควบคุม (Mission-control-system)

7. อินดัสเทรียล ไลต์ แอนด์ แมจิก (Industrial light and magic) ใช้ในการทำแอนิเมชัน (Animation) เชิงพาณิชย์ (Commercial grade animation) เช่น หนังเรื่อง Iron man, Harry Potter and the Half-Blood Prince, Indiana Jones and the Kingdom of the Crystal, Speed racer

สำหรับบทบาทด้านมัลติมีเดีย นั้นไพธอนมีระบบเฟรมเวิร์ค (Framework) ทางมัลติมีเดีย ที่มีชื่อว่า Panda3d โดยมี บริษัท วอลต์ดิสนีย์ (Walt Disney) เป็นผู้ให้การสนับสนุน และมีการใช้งานในด้านตัวละคร เสียง และภาพ ซึ่งบริษัทที่มีชื่อเสียงทางมัลติมีเดียจำนวนมาก มีการใช้ไพธอนในการทำงาน

ในส่วนของการติดต่อกับฐานข้อมูลตัวไพธอนเอง ก็สามารถเชื่อมกับฐานข้อมูลได้หลากหลายมาก ได้แก่ MySQL, MSSQL, Oracle หรือจะเป็น (ODBC) ในฐานข้อมูลแบบ (Relational database) เช่น IBM DB2, Informix, Ingres และไพธอน สนับสนุนเทคโนโลยี (COM) ของ Ms-windows โปรแกรมไพธอนมีเครื่องมือต่างๆ มากมาย เช่น การประมวลผลเท็กซ์ไฟล์ การเรียงข้อมูล การเชื่อมต่อสตริง การตรวจสอบเงื่อนไขของข้อความ การแทนค่า ภาษา ไพธอนสนับสนุนแนวแบบคิด “ออบเจกต์ โอเรียนเตด” หรือ “โอโอพี” (Object oriented programming : OOP) โดยเป็นภาษา

คอมพิวเตอร์ที่ไม่หวังผลกำไรจากการใช้งานและเป็นภาษาที่มีความยืดหยุ่นสูงมาก โค้ดที่เขียนด้วยไพธอนสามารถนำไปปฏิบัติงานบนระบบปฏิบัติการอื่นๆ เช่น ลินุกซ์, วินโดว์ 95, วินโดว์ 98, วินโดว์ NT, วินโดว์ 2000, วินโดว์ XP, Amiga, Be-OS, OS/2, VMS และ QNX เป็นต้น ในแง่การพัฒนาระบบไพธอน เป็น Dynamic typing คือ สามารถเปลี่ยนชนิดข้อมูลได้ง่ายและสะดวก ไพธอนมี Built-in object types คือ โครงสร้างของข้อมูลที่สามารถใช้ได้ภายในไพธอน ซึ่งประกอบด้วย ลิสต์, ดิกชันนารี, สตริง ที่ง่ายต่อ การใช้งานและมีประสิทธิภาพสูง

รูปที่ 2 รูปผังภาพการใช้ไพธอนในเทคโนโลยีดอทเน็ต

ที่มา : <http://www.developerfusion.com>

1. ไพธอน มีมอดูลที่สร้างขึ้นจากนักพัฒนา ระบบสนับสนุน ได้แก่ COM, Image, CORBA, ORBs, XML เป็นต้น ไพธอนจัดการหน่วยความจำอย่างอัตโนมัติ สามารถจัดการพื้นที่หน่วยความจำที่ไม่ต่อเนื่องให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สามารถฝังชุดคำสั่งไพธอนไว้ภายในโปรแกรมภาษา C/C++ ได้

3. สามารถให้โปรแกรมเมอร์สร้าง Dynamic link library : DLL เพื่อใช้ร่วมกับไพธอน

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

4. โปรแกรมไพธอน มีมอดูลสนับสนุนเกี่ยวกับเน็ตเวิร์ก โปรเซสเซอร์ Regular, Expression, xml, GUI และอื่นๆ ไพธอนประกอบด้วยมอดูลสำหรับสร้าง Internet script และติดต่อกับอินเทอร์เน็ตผ่าน (Sockets) และทำหน้าที่เป็น CGI Script) ตลอดจนใช้งานคำสั่ง FTP, XML

5. ไพธอนสามารถประมวลผลทางด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ไพธอนมีไลบรารีสนับสนุนด้านการสร้างภาพกราฟฟิก เช่น ทำภาพเบลอ หรือภาพชัด หรือเขียนข้อความบนภาพ ตลอดจนบันทึกไฟล์ในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ มีไลบรารีสนับสนุนด้านปัญญาประดิษฐ์ มีไลบรารีสำหรับสร้างเอกสาร PDF โดยไม่ต้องติดตั้ง Acrobat writer และมีไลบรารีสำหรับสร้าง Shockwaves Flash : SWF โดยไม่ต้องติดตั้ง Macromedia flash

รูปที่ 3 รูปสัญลักษณ์เทคโนโลยีทางชีววิทยากับไพธอน

ที่มา : <http://biopython.org/wiki/Biopython>

ไพธอนเว็บเฟรมเวิร์ค (Python web framework) เป็นกลุ่มของซอฟต์แวร์ ที่ช่วยในการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน ให้ง่ายและรวดเร็วขึ้นโดยได้มีการรวบรวมโปรแกรมหลักที่จำเป็นในการพัฒนาไว้ด้วยกัน เช่น การเข้าถึงฐานข้อมูล (Database access) การสร้าง (Template) หรือ การจัดการ (Session) โดยไพธอนจะมีเว็บเฟรมเวิร์คที่มีชื่อเสียง เช่น TurboGears, Django, Zope

องค์ประกอบของไพธอนเว็บเฟรมเวิร์คที่มีดังนี้

1. Security บางเว็บเฟรมเวิร์คจะมาพร้อม กับ (Authentication frameworks) ที่สามารถระบุผู้ใช้แอปพลิเคชันนั้นๆ และจำกัดขอบเขตการเข้าถึงฟังก์ชันต่างๆ ของเว็บไซต์ได้

2. Database access and mapping เว็บเฟรมเวิร์คบางส่วนจะสร้างเอพีไอ (API) ที่จะเชื่อมต่อกับส่วนของฐานข้อมูลไว้ในตัวมันเอง ทำให้เว็บแอปพลิเคชันสามารถทำงานเกี่ยวกับ

ดาต้าเบสได้อย่างหลากหลายโดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงทำให้ได้ประสิทธิภาพในการเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลมากขึ้น

3. Web template system โดยปกติแล้วเว็บเพจโดยทั่วไปนั้นจะประกอบไปด้วยโค้ด HTML ซึ่งเกิดจากการใช้โค้ดสร้าง HTML ขึ้นมา โค้ดที่สร้าง HTML ขึ้นมานั้น สามารถทำได้โดยใช้พื้นฐานของตัวแปรในเทมเพลต โดยข้อความที่สร้างขึ้นนั้นอาจจะมาจากดาต้าเบสก็ได้ ซึ่งช่วยในการลดจำนวนหน้าของเว็บเพจในเว็บไซต์

บริษัทไมโครซอฟท์ได้มีการพัฒนาโปรแกรมคือ ไอรอนไพธอน (Iron Python) ซึ่งเป็นภาษาที่ช่วยในการเขียนโปรแกรมซึ่งมีการพัฒนามาจากไพธอน เพื่อให้ทำงานภายใต้ระบบบริหารสภาพแวดล้อม (.NET Environment) และซิลเวอร์ไลท์ (Silverlight) ซึ่งพัฒนาโดย Dino Viehland และ Jim Hugunin โดยจะทำงานร่วมกับเน็ตเฟรมเวิร์ค

(.NET Framework) ทั้งหมด และทำให้ผู้เขียนภาษาไพธอนบริหารจัดการห้องสมุด (.NET Libraries) ได้ง่ายขึ้น และสามารถใช้งานร่วมกัน รวมทั้งยังมีเครื่องมือรองรับบน Visual studio ด้วย

ข้อดีของไอรอนไพธอน สำหรับเน็ตโปรแกรมเมอร์ .NET Programmers คือ การรวมข้อดีทั้งหมดของภาษาแบบไดนามิก และคุณลักษณะเฉพาะของภาษาไพธอนไว้ด้วยกัน และใช้อินเตอร์แอคทีฟ อินเตอร์พรีเตอร์ (Interactive interpreter) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงในการค้นหาตรวจสอบ assemblies และ คลาส รวมถึงการที่ไพธอนเป็นภาษาที่มีประสิทธิภาพสูงในการพัฒนาโปรแกรมต้นแบบ ซึ่งต้องการความรวดเร็ว และสามารถทำการทดสอบโดยใช้โปรแกรมอัตโนมัติได้

สำหรับโปรแกรมไพธอนสามารถใช้งานกับระบบบริหารจัดการห้องสมุดได้โดยตรง ซึ่งรวมถึงวินโดว์ฟอร์ม (Windows forms) และ WPF UI toolkits ด้วย และไอรอนไพธอน เป็นภาษาที่ง่ายต่อการเพิ่มเติมด้วยภาษาซีชาร์ป (C#) มากกว่า CPython กับภาษาซี และสามารถใช้งานสคริปบนบราวเซอร์ร่วมกับซิลเวอร์ไลท์ได้ รวมทั้งแอปพลิเคชันสามารถประมวลผลโค้ดภายในแอปโดเมน (AppDomains) ภาษาไพธอน มีระบบแพลตฟอร์ม (Platform) เป็นส่วนของการให้บริการ , การให้บริการในแพลตฟอร์มของคอมพิวเตอร์ ตัวอย่าง เช่น เว็บแอปพลิเคชันเฟรมเวิร์ค (Python Django google App Engine)

ไพธอนยังมีบทบาทต่อ Google app engine อีกด้วย ซึ่งเทคโนโลยีนี้คือแพลตฟอร์มการพัฒนาและการให้บริการพื้นที่แอปพลิเคชันของกูเกิลที่เปิดให้ผู้พัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน สามารถเขียนโปรแกรม เข้าไปเชื่อมต่อกับโครงสร้างข้อมูลของกูเกิลได้มากขึ้น โดยผู้พัฒนานั้นไม่ต้องไปยุ่งยากกับการติดตั้งและตั้งค่าเว็บเซิร์ฟเวอร์ (web server) เพียงแต่สมัครเข้าใช้งานแล้ว Upload source code ไปที่แอปพลิเคชันเอนจิน (Application engine)

ของกูเกิล เพียงเท่านี้เราก็จะได้เว็บแอปพลิเคชันที่จะอิงกับสถาปัตยกรรม ของกูเกิล ไม่ว่าจะเป็นระบบฐานข้อมูลหรือโครงสร้างพื้นฐาน โดยอาศัยการประมวลผลของกูเกิล ที่รวดเร็วกว่าตัดค่าใช้จ่ายและความซับซ้อนในการติดตั้งและจัดการกับเซิร์ฟเวอร์ของตัวเอง

ปัจจุบันกูเกิลแอปพลิเคชันเอนจิน (Google application engine) รองรับได้ 3 ภาษา ได้แก่ จาวา (Java) , ไพธอน และโก Go โดยถ้าเป็นการใช้งานแบบไม่เสียค่าใช้จ่าย จะมีพื้นที่เก็บข้อมูลให้ 500 เมกะไบต์ มีแบนด์วิดท์ (Bandwidth) และซีพียู (CPU) ที่รองรับได้ 5 ล้านเพจวิว (Page view) ต่อเดือน

นอกจากนี้ ไพธอนยังมีบทบาทสำคัญต่อบริษัท VMWARE ซึ่งทำหน้าที่เปรียบเสมือนด้านเครื่องจักร โดยจัดการด้านอื่นๆ ที่มีจำนวนเพิ่ม ผู้พัฒนาแพลตฟอร์มแอปพลิเคชันของวีเอ็มแวร์ได้พัฒนากลยุทธ์แพลตฟอร์มคลาวด์แอปพลิเคชันอย่างต่อเนื่อง ด้วยการนำเสนอบริการเข้าถึงและจัดการข้อมูลจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการรองรับแอปพลิเคชันที่มีอยู่ในปัจจุบัน และสร้างรากฐานสำหรับแอปพลิเคชันรุ่นใหม่ในยุคของเทคโนโลยีคลาวด์ โดยแอปพลิเคชันยุคใหม่ต้องใช้แพลตฟอร์มคลาวด์ แอปพลิเคชันที่ทันสมัย ซึ่งแตกต่างจากที่พัฒนาขึ้นสำหรับสถาปัตยกรรม ไคลเอ็นท์-เซิร์ฟเวอร์ หรือ อินเทอร์เน็ตรุ่นเก่า โดยแอปพลิเคชันที่ถูกเขียนขึ้นในกรอบโครงสร้างการพัฒนาที่มี ประสิทธิภาพสูง และนำเสนอผ่านโครงสร้างพื้นฐานแบบเวอร์ชวลและคลาวด์ที่ปรับเปลี่ยนได้อย่าง ยืดหยุ่น นอกจากนี้แอปพลิเคชันในปัจจุบันจะต้องรองรับแพลตฟอร์มเว็บ (SaaS) แพลตฟอร์มเครือข่ายสังคมออนไลน์ และแพลตฟอร์มโมบายที่หลากหลาย ซึ่งไพธอนมีบทบาทในจุดนี้รวมถึงข้อมูลเรียลไทม์ที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา วีเอ็มแวร์ได้พัฒนาในแพลตฟอร์มคลาวด์แอปพลิเคชันแบบครบวงจร รวมถึงกรอบโครงสร้างการพัฒนาที่แปลกใหม่

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

บริการแอปพลิเคชันและข้อมูล และการนำเสนอแพลตฟอร์มในรูปแบบของบริการ (Platform as a Service - PaaS) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับนักพัฒนา รวมถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานควบคู่ไปกับการรองรับบริการโครงสร้างพื้นฐานที่หลากหลายที่สุดจากวีเอ็มแวร์ บริษัทอื่น และชุมชนนักพัฒนาโอเพ่นซอร์ส วีเอ็มแวร์ (Open source programmer) พัฒนาแพลตฟอร์มคลาวด์แอปพลิเคชันที่ทันสมัย โดยขยายชุมชนนักพัฒนาจาก Java Spring ด้วยการสร้างสรรค์นวัตกรรมกรอบโครงสร้างหลักๆ การนำเสนอชุดบริการคลาวด์แอปพลิเคชัน รวมถึงบริการรับส่งข้อความและบริการข้อมูลในหน่วยความจำ พร้อมทั้งเปิดตัว Cloud Foundry ซึ่งเป็น Open PaaS รุ่นแรก และใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อม (PaaS) เพื่อปรับใช้กรอบโครงสร้างและภาษาต่างๆ เช่น Erlang, JRuby, PHP และไพธอน รวมถึงบริการข้อมูล เช่น Neo4J ภาษาไพธอน นั้นเป็นภาษาโปรแกรมประเภทภาษาสคริปต์ มีความสามารถหลากหลาย แต่สามารถเรียนรู้ได้รวดเร็ว มีมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาตินำภาษานี้ไปเป็นภาษาโปรแกรมแรกสำหรับนักศึกษา ส่วนในด้านชีวสารสนเทศศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในด้านชีวสารสนเทศศาสตร์และวิทยาศาสตร์นั้นจะมีไพธอนเฟรมเวิร์ค ดังนี้ SciPy, Scientific python

โปรแกรมไพธอนประมวลผลได้บนแพลตฟอร์มดังนี้

1. Windows เป็นระบบปฏิบัติการที่มีจำนวนผู้ใช้มากที่สุดในโลก
2. Linux/Unix เป็นระบบปฏิบัติการที่มีความเสถียรภาพสูง และเป็นที่ยอมรับในระดับเครื่องแม่ข่าย
3. Mac OS X เป็นระบบปฏิบัติการที่มีจุดเด่นในด้านกราฟฟิก
4. AS/400 เป็นระบบปฏิบัติการบนเครื่องเมนเฟรมของ IBM
5. OS/390 และ z/OS

6. Palm OS เป็นระบบปฏิบัติการบนเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา Palm

7. PlayStation & PlayStation Portable : psp เป็นทั้งเครื่องเล่นเกม และระบบปฏิบัติการของ SONY

8. Symbian OS-based Series 60 เป็นระบบปฏิบัติการบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่ง NOKIA ใช้งาน

9. Windows CE หรือ Pocket PC ในฐานะระบบปฏิบัติการ Windows บนเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา

ในด้านไพธอนต่อวงการการแพทย์ มีโปรแกรมสำคัญ คือ โปรแกรมไบโอไพธอน (Biopython) ซึ่งเป็นโปรแกรมที่เขียนด้วยภาษาไพธอน เกิดจากโครงการความร่วมมือสากล สำหรับใช้วิเคราะห์ข้อมูลชีวภาพที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับลำดับสามารถเลือกติดตั้งกับระบบปฏิบัติการวินโดวส์ แมคอินทอช และ ยูนิกซ์ และอื่นๆ

คุณสมบัติโปรแกรมไบโอไพธอน (Biopython) มีดังนี้

1. สามารถใช้กับไฟล์ในฟอร์แมตที่แตกต่างกันมากมาย รวมทั้งไฟล์ผลลัพธ์จาก Blast, Clustalw, fasta, genbank, PubMed & Medline, ExPASy เช่น Enzyme, Prodoc & Prosite, SCOP รวมไฟล์ 'dom' และ 'lin', UniGene, SwissProt
2. สามารถใช้ตรวจดูไฟล์แต่ละบันทึกในไฟล์สามารถจัดไฟล์ลงดัชนี แล้วเข้าผ่านดัชนีหรือเชื่อมต่อ
3. สามารถเข้าเว็บไซต์ชีวสารสนเทศ (NCBI - Blast, Entrez & PubMed, ExPASy - Prodoc & Prosite)
4. สามารถเชื่อมต่อกับโปรแกรมพื้นฐาน เช่น
 - 4.1 standalone blast ของ NCBI (Bio.Blast module.)
 - 4.2 Clustalw alignment program (Bio.Clustalw module)

4.3 EMBOSS (Bio.EMBOSS module)

4.4 Bill Pearson's FASTA tools (Bio.AlignIO module)

4.5 SIMCOAL2 and FDist tools สำหรับ population genetics (Bio.PopGen module)

4.6 Wise2

5. สามารถจัดกลุ่มข้อมูล ด้วย k Nearest Neighbors, Naive Bayes or Support Vector Machines

6. สามารถใช้กับข้อมูล รวมทั้ง การสร้าง/จัดการ ตาราง substitution matrices

7. สามารถแยกงาน เป็นส่วนๆ (separate processes)

8. ผสานรวมเข้ากับฐานข้อมูล BioSQL ซึ่งสามารถใช้ร่วมกับโปรแกรม BioPerl และ BioJava

9. สามารถแปลรหัสทรานสคริปชัน และคำนวณน้ำหนัก

10. สามารถใช้กับลำดับชีวภาพต่างๆ ซึ่งรวมเลข ids และ features

โดยโปรแกรมไบรโอไพธอนในปัจจุบันเป็นที่นิยมในต่างประเทศในการใช้วิเคราะห์คุณสมบัติยีนกุล พัฒนาไพธอนในชื่อโครงการ unladen-shallow โดยมีเป้าหมายคือ

1. สร้างไพธอนที่เร็วกว่าเดิมอย่างน้อยๆ 5 เท่าตัว

2. ความเร็วในการทำงานต้องมีเสถียรภาพดีขึ้น

3. เข้ากันได้กับซอฟต์แวร์ที่ใช้ไพธอนเดิม

4. เข้ากันได้กับโมดูลเดิมของไพธอน

5. โครงการเป็นการสร้าง (branch) เพื่อเตรียมรวมกลับเข้าโครงการหลักเท่านั้น ไม่ใช้การแยกไพธอน

ความเข้ากันได้ของโครงการนี้อยู่ในระดับซอร์ส (Source) และจะจัด (Global interpreter lock : GIL) ที่เป็นปัญหาหลักที่ทำให้ภาษาไพธอนไม่สามารถทำงานได้เต็มประสิทธิภาพเมื่อใช้บนเครื่องหลายซีพียูนาน ซึ่งไกโดว์แวนรอสซัม (Guido van rossum) ผู้พัฒนาไพธอนตั้งเงื่อนไขในการแก้ไขปัญหานี้ไว้ว่าการทำให้ไพธอนรองรับ (Multi-Core) นั้นจะต้องไม่ไปลดประสิทธิภาพของซอฟต์แวร์ปกติลงไป ไพธอนมีบทบาทในโลกเทคโนโลยีของ (Version control system VCS, Revision control โดยแนวโน้มของตลาดกำลังขยับจาก VCS แบบ client-server อย่าง CVS/SVN มาเป็น distributed VCS เช่น Git,Bazaar : BZR และ Mercurial Hg เป็นต้น

Mercuria เขียนด้วยไพธอน และถูกสร้างขึ้นมาใช้แทน BitKeeper สำหรับเคอร์เนลของลินุกซ์ แต่โครงการบางโครงการก็ใช้ Hg เช่น Mozilla, OpenJDK,OpenSolaris และโครงการของชั้น เป็นต้น

Bazaar นั้นพัฒนาโดยบริษัท Canonical ผู้ทำ Ubuntu ซึ่งเป็นระบบปฏิบัติการสำคัญของโลกและใช้ในโครงการ Launchpad.net

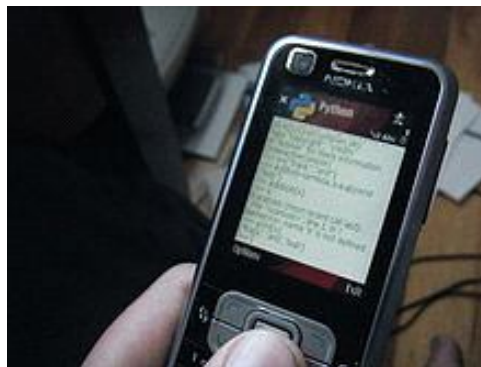
ไพธอน สามารถใช้ในการพัฒนาเทคโนโลยีประมวลผลภาพแบบเรียลไทม์ได้ ซึ่งสามารถใช้เครื่องประมวลผลภาพอย่าง "Peaceengine" ในการสร้างแบบจำลองการเคลื่อนไหว (Simulation) จุดมุ่งหมายหลักของ "Peaceengine" คือการสร้างเอนจินสำหรับการทำซิมูเลชันและเรนเดอร์ที่มีประสิทธิภาพและรองรับภาษาคอมพิวเตอร์ได้หลายภาษา ซึ่งในปัจจุบันรองรับภาษาไพธอน , Visual basic และภาษาซีชาร์ป ณ เวลานี้ เอนจินอยู่ในขั้นเริ่มต้นในการพัฒนาความสามารถ และศักยภาพของ เอนจิน ทั้งในทางกายภาพและการเรนเดอร์จะได้รับการปรับปรุงและเพิ่มเติมในการพัฒนาขั้นถัดไป

ภาษาไพธอนยังมีความสำคัญต่องานมัลติมีเดียในเรื่องเครื่องมือโปรแกรมออกแบบตัวละครแบบ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

สามมิติ เช่น Blender ที่ใช้ภาษาไพธอนในการสร้าง เครื่องมือ เนื่องจากผู้พัฒนาระบบได้ให้ใช้ภาษาไพธอน
เครื่องมือโปรแกรม ซึ่งไม่เสียค่าใช้จ่ายในการพัฒนา โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ

รูปที่ 4 รูปไพธอนเชลล์บนโทรศัพท์ nokia

ที่มา http://en.wikipedia.org/wiki/Python_for_S60

คุณสมบัติของไพธอน ก็คือ คลาส (Class) คลาสเป็นความสามารถที่มากับหลักการ Object-Oriented programming ซึ่งเหมาะกับการพัฒนาโปรแกรมทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีจุดเด่นที่น่าสนใจของคลาสิกคือ การแบ่งปัญหาใหญ่ให้เล็กลงเพื่อแก้ไขในขอบเขตที่จำกัด ทั้งยังช่วยให้การทดสอบง่ายขึ้นอีกด้วย

ไพธอนสามารถรันบนโทรศัพท์มือถือได้ ซึ่งมีหลายแพลตฟอร์มที่สนับสนุน และมี Library และตัว Python shell สำหรับ S60 จะสามารถใช้เชลล์ของไพธอนที่ชื่อ ไพธอน ForS60_1_3_21_2ndEdFP2.SIS และ ไพธอนScriptShell_1_3_21_2ndEdFP2.SIS

โมดูลไพธอน

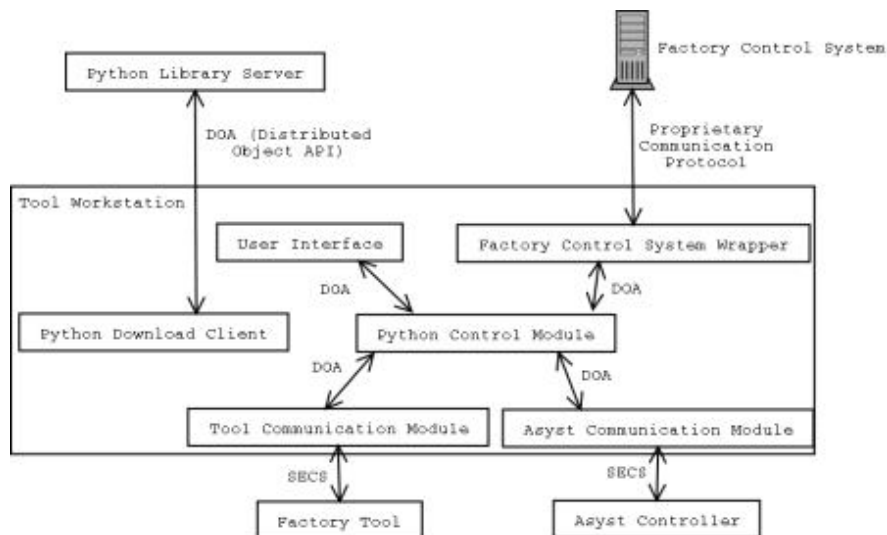
โมดูลไพธอนคือ ไฟล์ที่มีนามสกุล .py ที่เก็บรวบรวมฟังก์ชันหลายๆ ฟังก์ชัน ที่มีความเกี่ยวข้องไว้ในไฟล์เดียวกัน นั่นคือ ไฟล์โมดูลเอง ซึ่งการที่

เก็บฟังก์ชันที่เกี่ยวข้องกันไว้ในโมดูลเดียวกัน จะทำให้โปรแกรมเมอร์สามารถที่จะเข้าใจ และตรวจได้ได้อย่างง่ายดาย เนื่องจากในโมดูลหนึ่ง มีความสามารถในการจัดการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อย่างเช่น โมดูล wave.py เป็นโมดูลที่สำหรับอ่านและเขียนไฟล์ .wave ซึ่งเป็นไฟล์เสียงของระบบปฏิบัติการวินโดวส์

แพ็คเกจไพธอน

หากโมดูล คือไฟล์นามสกุล .py แล้ว แพ็คเกจคือ โฟลเดอร์ที่เก็บนามสกุล .py รวมไว้เป็นโฟลเดอร์เดียวกัน เพราะบางครั้งโค้ดมีจำนวนมากเกินกว่าที่จะเก็บไว้ได้ภายในไฟล์เดียว ทางผู้พัฒนาก็จะนำไฟล์โมดูลหลายๆ ไฟล์รวมเข้าไว้ในโฟลเดอร์เดียวกัน จึงทำให้เกิดเป็นแพ็คเกจขึ้นมา เราสามารถเรียกใช้แพ็คเกจ ได้เหมือนกับที่เรียกใช้โมดูล และโดยปกติแล้ว แพ็คเกจจะถูกรวบรวมเก็บไว้ที่ C:\Python (Python) 24\Lib\site-packages

ไพธอนกับระบบเครือข่าย

รูปที่ 5 การนำไพธอนไปใช้กับสายการผลิตอุตสาหกรรม

ที่มา <http://www.python.org/about/success/philips/>

ไพธอนสามารถทำงานผ่านระบบแลน โดยให้คอมพิวเตอร์สองเครื่องที่ติดตั้งตัวแปลภาษาไพธอนเอาไว้แล้ว ทำการติดต่อกันผ่าน UDP protocol โดยทำการเปิดพอร์ตที่เครื่องคอมพิวเตอร์ทั้งสอง โดยใช้พอร์ตหมายเลข Port = 8081 จากนั้นเมื่อเราเ็นคำสั่งทั้งที่ตัว Server และ ตัว Client ที่ตัวเซิร์ฟเวอร์ทำหน้าที่เปิดพอร์ต 8081 และรอรับ Message ที่ส่งมาจากตัวไคลเอนต์ โดยทำการวนซ้ำไปเรื่อยๆ (วนซ้ำไม่รู้จบ) และที่ตัวไคลเอนต์ ทำการส่งข้อความ "Working." พร้อมกับหมายเลข IP Address ของตัวเองออกไป

สถาบันการศึกษาระดับโลก กับ ภาษาไพธอน

"สถาบันการศึกษาระดับโลก" หรือ "เอ็มไอที" (Massachusetts Institute of Technology : MIT) ทางด้านเทคโนโลยี ทั้งในส่วนของคอมพิวเตอร์และระบบอิเล็กทรอนิกส์ ได้เลือกใช้ภาษาไพธอนเป็นภาษาที่ใช้ในการสอนแบบ "โอเพ่นคอร์สแวร์" หรือ

"โอซีดับเบิลยู" (Open course ware : OCW) ในวิชา Introduction to computer science and programming เป็นต้น เนื่องจากภาษาไพธอนมีโครงสร้างโปรแกรมที่กระชับ และสามารถประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว และสถาบันเอ็มไอที เป็นองค์กรที่สร้างบุคลากรสำคัญที่ทำงานในองค์กรชั้นนำ ได้นำภาษาไพธอนมาใช้ในการพัฒนาระบบ

ไพธอน สามารถใช้เป็นสคริปต์ในเทคโนโลยี Active server page : ASP ของบริษัท ไมโครซอฟท์ เช่น ระบบสกรีนบอร์ดของสนามคริกเก็ตเมลเบิร์น (ออสเตรเลีย) ได้รับการเขียนด้วยไพธอน และรวมถึง Z Object publishing environment โปรแกรมประยุกต์เว็บนิยมมากได้รับการเขียนด้วยภาษาไพธอน

ไพธอนสามารถใช้พัฒนาเว็บเซิร์ฟเวอร์ รวมทั้งใช้บริหารการสร้างเว็บไซต์สำเร็จรูปที่เรียกว่า Content management framework : CMF เช่น ภาษาไพธอนเป็นภาษาประเภทเซิร์ฟเวอร์ส

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

ไลต์สคริปต์ คือการทำงานของภาษาไพธอน จะทำงานด้านฝั่งเซิร์ฟเวอร์แล้วส่งผลลัพธ์กลับมายังไคลเอนต์ ทำให้มีความปลอดภัยสูง

ไพธอนสามารถใช้สร้างเกมได้ ทั้งในรูปแบบสองมิติ และสามมิติ โดยตัวอย่างเกมเอนจิน เช่น

PANDA3D ซึ่งเป็นเกมเอนจินที่มีชื่อเสียงระดับโลกของบริษัทวอลท์ดิสนีย์ ที่มีการพัฒนาเกมโดยใช้โปรแกรมภาษาไพธอน

รูปที่ 6 รูปการติดตั้งระบบไพธอน

ที่มา http://wiki.thinkhole.org/howto:django_on_windows

ไพธอนมีบทบาทต่อโลกหลายด้าน ในด้านเทคโนโลยีมัลติมีเดีย มีการนำไปใช้ในเว็บไซต์ยูเกิล ซึ่งเป็นเครื่องมือค้นหาข้อมูลระดับโลก เฟรมเวิร์คสำคัญของโปรแกรมไพธอนนั้นมีหลายชนิด เช่น Zope, Django, TurboGears ขอสงวนสิทธิ์เป็นระดับ Enterprise เพราะมีเครื่องมือครบครัน ส่วน Django จะเด่นในเรื่องของการบริหารจัดการระบบที่ไม่ต้องสร้างเอง เพราะระบบจะสร้างให้ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มข้อมูล แก้ไข หรือ ลบข้อมูล ส่วน

TurboGears นั้นจะเด่นในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีของ Ajax เพื่อให้ลดภาระการทำงานของระบบเซิร์ฟเวอร์ และที่สำคัญต่อมวลมนุษยชาติ คือ ศาสตร์ด้านชีวสารสนเทศศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เช่น การถอดรหัส สาย DNA ด้วยไพธอน หรือการตรวจรหัสดีเอ็นเอ ที่มีแนวโน้มต่อการเกิดโรคร้ายต่างๆ ซึ่งไพธอนเป็นภาษาหลักอันดับหนึ่งของโลกที่นักวิทยาศาสตร์และนักพันธุวิศวกรรม เลือกใช้ไพธอนในการทำงานด้านเทคโนโลยีทางการแพทย์

บรรณานุกรม

- มหาวิทยาลัยยูเกิล Google Code University. (2555). *Distribute System*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://code.google.com/intl/th-TH/edu/parallel/index.html>. (วันที่สืบค้นข้อมูล) 20 กรกฎาคม 2555).
- Jules J. Berman. (2011). *Methods in medical informatics : fundamentals of healthcare programming in Perl, ไพธอน (Python), and Ruby*. CRC Press.
- Mitchell L Model. (2009). *Bioinformatics programming using ไพธอน (Python) practical programming for biological data*. O'Reilly media.
- Mourad Elloumi , Albert Y. Zomaya. (2007). *Algorithms in computational molecular biology : techniques, approaches and applications*. Wiley.
- Python Official Website. (2546). *The Semiconductor Line in Fishkill Runs on Python*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.python.org/about/success/philips/>. (วันที่สืบค้นข้อมูล) 20 กรกฎาคม 2555).
- Thinkhole Lab Wiki. (2554). *Django on Windows*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://wiki.thinkhole.org/howto:django_on_windows. (วันที่สืบค้นข้อมูล) 20 กรกฎาคม 2555).

**การพัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศ
ของส่วนงานสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน***
**The Development of Handbook for Service Excellence
of Academic Supporting Sectors at Christian University of Thailand**

สุภัทสร วิชากุล**
นันท์ดา แคน้อย***
อิทธิพร ขำประเสริฐ***
มณีวรรณ แก้มตุ้***
รัชเกล้า นนทะวงศ์****

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของบุคลากรส่วนงานสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยคริสเตียน เพื่อให้บุคลากรที่สังกัดส่วนงานสนับสนุนวิชาการใช้เป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการตามภารกิจที่มหาวิทยาลัยฯ กำหนด ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความพึงพอใจ และความประทับใจให้กับนักศึกษา ประชาชนที่มาใช้บริการ รวมทั้งบุคลากรภายในซึ่งจะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในด้านการให้บริการของมหาวิทยาลัยฯ

คู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของส่วนงานสนับสนุนวิชาการ พัฒนาขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิดการบริการที่เป็นเลิศที่พัฒนาขึ้นโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง อธิการบดีมหาวิทยาลัยคริสเตียน การศึกษาเอกสาร แนวคิด

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งการสำรวจความคิดเห็นจากนักศึกษาทุกระดับทุกชั้นปี และบุคลากรภายใน โดยนำข้อมูลทั้งหมดมาสังเคราะห์พัฒนาเป็นคู่มือวิธีปฏิบัติฯ และได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารของมหาวิทยาลัยฯ ร่วมกันพิจารณาร่างคู่มือฯ แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขสรุปผล

คู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของส่วนงานสนับสนุนวิชาการเล่มนี้ ประกอบไปด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ คือ 1) การเตรียมความพร้อม 2) วิธีปฏิบัติงาน ซึ่งครอบคลุมด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านสถานที่ให้บริการ และด้านกระบวนการให้บริการ และ 3) การประเมินผลการให้บริการ โดยมีวิธีปฏิบัติ และแนวทางการดำเนินงาน 97 วิธีปฏิบัติ

*ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยคริสเตียน

**ผู้อำนวยการสำนักอธิการบดี มหาวิทยาลัยคริสเตียน

***เจ้าหน้าที่แผนและพัฒนา งานแผนและพัฒนา สำนักอธิการบดี มหาวิทยาลัยคริสเตียน

****เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป งานบริหารทั่วไป สำนักอธิการบดี มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Abstract

The purpose of this research was to develop handbook on procedures for service excellence of officers in academic support sections of Christian University of Thailand, in order to apply as guidelines to improve the efficiency of service performance of staff in academic support sections according to their responsibilities assigned by the university. These will lead to the satisfaction and the impression of the students and persons receiving services including university personnels which will create a good image on service excellence of the university as well.

The development of the handbook on procedures for service excellence of staff in academic support sections was based on the service excellence frameworks developed by Assistant Professor Dr.Janjira Wongkhomthong,

President of Christian University of Thailand, literature review on related frameworks and service excellence theories in Thailand and countries including the opinion surveys of the first-year to fourth-year students and CTU staff. Then, all collected data were synthesized and developed to be handbook and such handbook was submitted to the experts who are the university administrators to consider and give suggestion for revision and conclusion.

This handbook consisted of 3 chapters which are as 1)preparation 2) procedures which cover service providers, service facilities, and service process and 3)service evaluation, and the 97 procedures and guidelines for service excellence were included in this handbook.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ในยุคอุตสาหกรรมการจัดการศึกษาโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาที่ภาวะปัจจุบันมีการแข่งขันสูง ปัจจัยที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ในมุมมองของนักศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆในฐานะ “ผู้ใช้บริการ” คือ คุณภาพของการบริการ (Service quality) ที่ “ผู้ให้บริการ” ซึ่งหมายถึง การที่สถาบันอุดมศึกษาได้หยิบยื่นและส่งมอบความประทับใจของการบริการที่เป็นเลิศให้เพื่อสร้างผลลัพธ์จากการส่งมอบบริการที่ดีให้ผู้ใช้บริการได้รับความพึงพอใจ (Customer satisfaction) และก่อให้เกิด สัมพันธภาพที่ดีแก่ผู้ใช้บริการ (Customer relationship) รวมทั้งเพื่อกระตุ้นให้ผู้ใช้บริการเหล่านี้กลับมาใช้บริการกัน

อย่างต่อเนื่อง (Customer retention) ตลอดจนเป็น การสร้างฐานให้ผู้ใช้บริการมีความสัมพันธ์ในระยะยาว และก่อให้เกิดความจงรักภักดีกับการให้บริการของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งไปโดยตลอด (Customer loyalty)

การสร้างคุณภาพการบริการที่เป็นเลิศจึงต้องอาศัยความละเอียดอ่อนที่จะส่งมอบความประทับใจจากการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ สถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันจึงตระหนักถึงการส่งมอบบริการที่ดีให้กับนักศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ โดยมีการกำหนดเป็นนโยบายให้เห็นเด่นชัด มหาวิทยาลัยคริสเตียน เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนในสังกัดมูลนิธิสภาคริสตจักรในประเทศไทยให้ความสำคัญกับคุณภาพการบริการให้มา

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

โดยตลอด ดังจะเห็นได้จากปณิธานในการจัดการศึกษาที่เน้นเรื่องของ “รัก-บริการ” อันมีที่มาจากคำสอนของพระเยซูคริสต์ที่ตรัสว่า “พระเจ้าทรงรักมนุษย์ทุกคน และให้มนุษย์รักและปรนนิบัติรับใช้ซึ่งกันและกัน” โดยปณิธานดังกล่าวนี้อธิการบดีได้นำมาเป็นแนวทางในหลักการบริหารที่เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยคริสเตียน (CTU service excellence) ซึ่งเป็นนโยบายที่อธิการบดีของมหาวิทยาลัยกำหนดไว้เป็นแนวทางให้บุคลากรทุกคนมีท่าทีในการบริการที่เป็นเลิศเพื่อนำพามหาวิทยาลัยไปสู่การจัดบริการการศึกษาที่เป็นเลิศในทุกด้าน

แม้ว่ามหาวิทยาลัยฯจะมีนโยบายให้ทุกส่วนงานในสังกัดมหาวิทยาลัยฯนำแนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการกลุ่มต่างๆ ได้แก่ นักศึกษา บุคลากรภายในและผู้มาใช้บริการอื่นๆ แต่เนื่องจากมหาวิทยาลัยฯยังขาดเครื่องมือที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้แต่ละส่วนงานได้ยึดถือและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยจากแนวคิดดังกล่าว รวมทั้งแนวคิดอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาเป็นคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของส่วนงานสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยคริสเตียนขึ้น โดยคาดหวังว่าจะให้ส่วนงานต่างๆภายในมหาวิทยาลัยคริสเตียนใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการแก่นักศึกษาและบุคลากรในสังกัด รวมทั้งผู้มาใช้บริการอื่นๆอันจะนำไปสู่การสร้าง ความพึงพอใจและประทับใจต่อมหาวิทยาลัยคริสเตียนในระยะยาวมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

พัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของบุคลากรส่วนงานสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มุ่งสร้างคู่มือในการให้บริการที่เป็นเลิศของส่วนงานสนับสนุนวิชาการ

มหาวิทยาลัยคริสเตียน ซึ่งใช้ปฏิบัติเฉพาะกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในสายสนับสนุนวิชาการ ครอบคลุมการให้บริการ 3 ด้าน คือ 1) ด้านสถานที่ให้บริการ 2) ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ 3) ด้านกระบวนการให้บริการ ประชากร คือ ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้ง 4 ชั้นปี และระดับบัณฑิตศึกษาโดยมีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคม-เดือนธันวาคม 2554

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ อาศัยแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการให้บริการที่เป็นเลิศจากทั้งในประเทศและต่างประเทศมาประยุกต์ในการพัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศฯ ซึ่งประกอบด้วย

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริการที่เป็นเลิศ (CTU service excellence) ของมหาวิทยาลัยคริสเตียน 12 ประการ

มหาวิทยาลัยคริสเตียนได้ประกาศนโยบายการบริหารงานคุณภาพ มาตั้งแต่ พ.ศ.2540 มุ่งเน้นการพัฒนาระบบการให้บริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ให้บริการและผู้มาติดต่อเกิดความพึงพอใจในการให้บริการ มหาวิทยาลัยจึงกำหนดวิธีการบริการที่เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยคริสเตียน (CTU service excellence) ให้เป็นวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรและนักศึกษาในสังกัดมหาวิทยาลัยคริสเตียน ประกอบด้วยหลัก 12 ประการ ได้แก่ 1) บริการด้วยรอยยิ้ม 2) บริการด้วยท่าทีกระตือรือร้น 3) บริการมากกว่าเดิม 100 เท่า 4) บริการอย่างถูกต้อง 5) บริการนักศึกษา/ผู้มาติดต่อก่อนงานประจำ 6) บริการด้วยความรู้สึกเป็นเจ้าของมหาวิทยาลัยฯ 7) บริการด้วยหัวใจ 8) บริการอย่างมีนวัตกรรม(อย่างสร้างสรรค์) 9) บริการเป็นทีม 10) บริการอย่างมีวินัย 11) บริการอย่างมีส่วนร่วมทุกด้าน 12) บริการให้นักศึกษาประทับใจ

2. แนวคิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ (ก.พ.) เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการ

ภาครัฐ พ.ศ. 2550 หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มาใช้บริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ได้กล่าวถึงปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ และนำไปสู่การกล่าวถึงส่วนราชการในทางที่ดี ประกอบด้วย 2 ส่วน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2549: 55-62) ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับผู้มาใช้บริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งต้องอธิบายว่าส่วนราชการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบของผู้มาใช้บริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้การบริการตอบสนองผู้มาใช้บริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น วิธีการกำหนดหรือจำแนกกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การรับฟังและเรียนรู้ความต้องการและความคาดหวังต่างๆ การทบทวนและปรับปรุงการรับฟังและเรียนรู้ความต้องการ และความคาดหวัง 2) ความสัมพันธ์และความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งต้องอธิบายว่าส่วนราชการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างไร เพื่อให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ และนำไปสู่การกล่าวถึงส่วนราชการในทางที่ดี โดยอธิบายด้วยว่าส่วนราชการมีวิธีการอย่างไรในการหาความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น การสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อตอบสนองความคาดหวังและสร้างความประทับใจให้แก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสามารถติดต่อขอข้อมูลขอรับบริการ หรือร้องเรียนต่อส่วนราชการกระบวนการจัดการข้อร้องเรียน วิธีการติดต่อเหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอ การวัดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม การติดตามในเรื่องคุณภาพการบริการเพื่อให้ได้ข้อมูลป้อนกลับอย่างทันทั่วถึง และนำไปใช้ดำเนินการต่อไปได้ การหาข้อมูลและใช้ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบในด้านความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3. แนวคิดการให้บริการที่เป็นเลิศของ ผศ.ดร.จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง และคณะ

ผศ.ดร.จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง และคณะ (2552) ได้ทำการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบและศักยภาพในการบริการที่เป็นเลิศของอำเภอในสังกัดกรมการปกครอง โดยสังเคราะห์แนวคิดการบริการที่เป็นเลิศในการให้บริการประชาชนของอำเภอ รวมทั้งได้ศึกษาข้อมูลแนวคิดเกี่ยวกับการบริการที่เป็นเลิศที่เกี่ยวข้อง โดยกล่าวว่า การบริการที่เป็นเลิศเป็นการให้บริการที่ยึดผู้มาใช้บริการเป็นศูนย์กลาง (People-serving-people) เป็นการให้เกียรติผู้มาใช้บริการ การสร้างวัฒนธรรมในการบริการที่เป็นเลิศต้องอาศัยการส่งเสริมบุคลากรให้ได้รับการฝึกอบรม การมีความคิดสร้างสรรค์ และมีภาวะผู้นำ มาตรฐานที่สำคัญในการให้บริการที่เป็นเลิศ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการ 2) การพัฒนากระบวนการให้บริการ และ 3) การพัฒนาสถานที่ให้บริการ รวมทั้งกล่าวถึง โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ ประกอบด้วย ผู้ใช้บริการ ผู้ให้บริการ สถานที่ให้บริการ การจัดเทคโนโลยีสารสนเทศ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ

4. แนวคิดการให้บริการที่เป็นเลิศในประเทศ

จากการศึกษาแนวคิดการให้บริการที่เป็นเลิศในประเทศขององค์กรภาคเอกชนของไทย 2 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกสิกรไทย เสนอแนวคิดในการให้บริการว่า ควรมุ่งเน้นให้บริการทางการเงินอย่างครบวงจรแก่ลูกค้าทุกระดับและทุกความต้องการ โดยเตรียมความพร้อมในการสร้างความสามารถหลัก 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักลูกค้า 2) ด้านช่องทางการขายและการให้บริการ 3) ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) ด้านระบบบัญชีการเงินสารสนเทศ ส่วนบริษัทการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน) เสนอแนวคิดในการให้บริการว่า ควรมุ่งเน้นการให้บริการลูกค้าด้วยการสร้างความสัมพันธ์ การตอบสนองความต้องการ และความคาดหวังของลูกค้าอย่างตรงประเด็น โดยการดำเนินการ 4 วิธี ได้แก่ 1) ช่องทางการสร้างความสัมพันธ์ลูกค้า 2) การตอบสนองความคาดหวัง

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

และเหนือความคาดหวัง 3) การสร้างความจงรักภักดีต่อตราสินค้าให้กับพนักงาน และ 4) การมุ่งมั่นในการให้บริการและให้ความสำคัญกับลูกค้าเป็นอันดับหนึ่ง

5. แนวคิดการให้บริการที่เป็นเลิศในต่างประเทศ

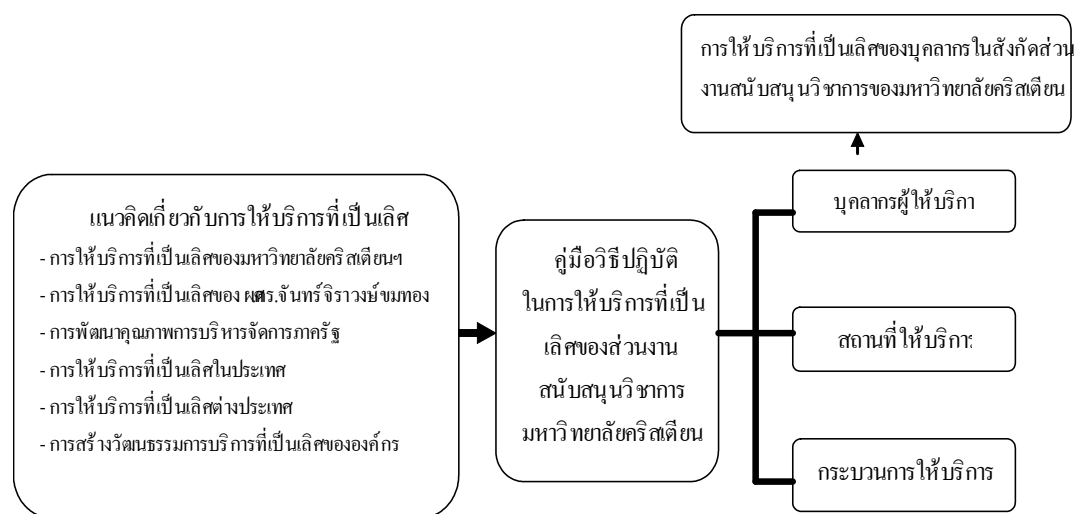
จากการศึกษาแนวคิดการให้บริการที่เป็นเลิศใน 4 ประเทศได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักรอังกฤษ และแคนาดา ซึ่งมีการบริหารราชการแบบส่วนกลางและท้องถิ่น พบว่า การบริการที่เป็นเลิศของประเทศนิวซีแลนด์ได้ให้ความสำคัญกับการเข้าใจในผู้มาใช้บริการ การมีพันธกิจร่วมกันในการให้บริการผู้ให้บริการ การจัดช่องทางในการเข้าถึงบริการที่หลากหลาย การส่งมอบบริการที่รวดเร็ว ความสามารถในการจัดการส่งมอบบริการ การประเมินผลการดำเนินงานบริการ และการรายงานผลการบริการ ส่วนการบริการที่เป็นเลิศของประเทศออสเตรเลียได้ให้ความสำคัญกับการเน้นผู้ให้บริการเป็นสำคัญ การอธิบายให้ผู้ให้บริการทราบเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ มีการเรียนรู้วัฒนธรรมการให้บริการอย่างต่อเนื่อง การให้เกียรติและเข้าใจในความแตกต่างของผู้มาใช้บริการ การทำงานด้วยความร่วมมือกัน การตัดสินใจเชิงหลักฐาน และความรับผิดชอบต่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการต่อหลักจริยธรรมและสังคม ส่วนการบริการที่เป็นเลิศของสหราชอาณาจักรอังกฤษได้ให้ความสำคัญกับการเข้าใจในผู้มาใช้บริการ การสร้างวัฒนธรรมการบริการขององค์กร ข้อมูลสารสนเทศและการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ การจัดส่งบริการ และการ

บริการตามกำหนดเวลาและมีคุณภาพ ส่วนการบริการที่เป็นเลิศของประเทศแคนาดาได้ให้ความสำคัญกับผู้มาใช้บริการด้วยการบริการที่เน้นประชาชนเป็นสำคัญ และเน้นการส่งมอบบริการ การบริการผ่านศูนย์บริการเครือข่าย การจัดส่งบริการ และการรายงานผลการบริการ

6. แนวคิดการสร้างวัฒนธรรมการบริการที่เป็นเลิศขององค์กร

ฟิลิธี พัทธนาโกกุล (2553) เสนอแนวคิดการให้บริการที่เป็นเลิศ (Service excellence) ว่าเป็นการบริการให้ผู้ให้บริการเกิดความประทับใจ เกิดความทรงจำที่ดีกับธุรกิจ อันเป็นผลต่อกิจการในรูปของตัวเงิน มูลค่าหุ้น ผลกำไร และทางจิตใจในความทรงจำของผู้ใช้บริการ การสร้างวัฒนธรรมการบริการที่เป็นเลิศให้กับองค์กร ประกอบด้วยหลักสำคัญ 5 ประการ (DISCS) ได้แก่ 1) Define คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ ค่านิยม วัฒนธรรม 2) Identity คือ การระบุพฤติกรรมที่คาดหวัง 3) Symbols คือ การสร้างสัญลักษณ์ กระบวนการ มาตรฐานบริการ พิธีกรรม 4) Communication คือ การสื่อสารฝึกอบรมติดตามผล ให้รางวัล และ 5) Standardize คือ รักษามาตรฐาน

จากแนวคิดข้างต้น คณะผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวทางในการวิจัยเพื่อพัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของบุคลากรส่วนงานสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน ดังรูป

นิยามตัวแปร

การให้บริการ หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมในการให้บริการของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยคริสเตียน ตามภารกิจของแต่ละส่วนงานเพื่อส่งมอบการบริการหรือผลผลิตให้แก่ผู้มาใช้บริการ ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษา บุคลากรด้วยกันเอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ภายนอกมหาวิทยาลัยฯ

การให้บริการที่เป็นเลิศ หมายถึง การกระทำของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยคริสเตียนในการส่งมอบการบริการหรือผลผลิตให้แก่ผู้มาใช้บริการ เพื่อให้ผู้มาใช้บริการเกิดความพึงพอใจและประทับใจ ทั้งในด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านกระบวนการบริการ และด้านสถานที่ให้บริการ

บุคลากรผู้ให้บริการ หมายถึง บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ ซึ่งมีภาระงานให้บริการใกล้ชิดกับนักศึกษา บุคลากรภายใน และผู้ให้บริการอื่นๆ ภายนอกมหาวิทยาลัยฯ

ผู้ให้บริการ หมายถึง นักศึกษา บุคลากรภายในมหาวิทยาลัยคริสเตียนและผู้ให้บริการจากภายนอกมหาวิทยาลัยคริสเตียน

สถานที่ให้บริการ หมายถึง สถานที่อำนวยความสะดวกในการให้บริการของทุกส่วนงานภายใต้

สังกัดมหาวิทยาลัยคริสเตียน ทั้งที่เป็นสำนักบริหารของคณะวิชา และส่วนงานสนับสนุนวิชาการ

กระบวนการให้บริการ หมายถึง ขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงานในรูปแบบต่างๆที่จะนำไปสู่ความเป็นเลิศในการให้บริการ ของบุคลากรผู้ให้บริการสายสนับสนุนวิชาการ

ผลผลิตของการให้บริการ หมายความว่า กระบวนการดำเนินการให้บริการและหรือชิ้นงานบริการที่บุคลากรผู้ให้บริการส่งมอบให้แก่นักศึกษา บุคลากรภายในมหาวิทยาลัยคริสเตียน และผู้เข้ามาใช้บริการงานด้านต่างๆซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยฯ (หมายเหตุ บางครั้งให้บริการอย่างเดียบบางครั้งให้บริการและมีชิ้นงานด้วย)

ผลลัพธ์ของการให้บริการ หมายถึง ความพึงพอใจและความประทับใจของนักศึกษา บุคลากรภายในมหาวิทยาลัยคริสเตียน และผู้เข้ามาใช้บริการงานด้านต่างๆ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยฯ รวมทั้งประโยชน์ที่ได้จากผลผลิตของการบริการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้คู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของบุคลากรในสังกัดส่วนงานสนับสนุนวิชาการ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

มหาวิทยาลัยคริสเตียนเพื่อให้แต่ละส่วนงานใช้เป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการตามภารกิจที่มหาวิทยาลัยฯ กำหนด ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างคามพึงพอใจ และความประทับใจให้กับนักศึกษา บุคลากร ภายใน รวมทั้งผู้ให้บริการอื่นๆ ภายนอกมหาวิทยาลัยฯ ต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัยฯ ในระยะยาว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) เป็นการพัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศ เมื่อผู้วิจัยพัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศฯ เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยศึกษาหาความตรงของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ของคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยคริสเตียนเนื่องจากเป็นผู้มีความรู้และเข้าใจบริบทของการให้บริการของหน่วยงานของมหาวิทยาลัยคริสเตียนเป็นอย่างดี ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย สรุปดังนี้

1. การพัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของส่วนงานสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยคริสเตียน ดำเนินการ ดังนี้

1.1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการที่เป็นเลิศทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะแนวคิดของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง ที่ใช้เป็นหลักในการดำเนินงานวิจัย

1.2 การสำรวจสภาพการให้บริการในปัจจุบันของมหาวิทยาลัยคริสเตียนจากนักศึกษาและบุคลากร โดยกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจประกอบด้วย

1.1 กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนระดับปริญญาตรีทั้ง 4 ชั้นปี ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 2,439 คน (ข้อมูลจากกลุ่มงานทะเบียน สำนักบริการวิชาการ) โดยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามหลักการของเครชชี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้อย่างน้อย จำนวน 331 คน

Christian University of Thailand Journal

Vol.18 No.2 (May – August) 2012

1.2 กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 154 คน (ข้อมูลจากกลุ่มงานทะเบียน สำนักบริการวิชาการ) โดยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามหลักการของเครชชี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้อย่างน้อย จำนวน 108 คน

1.3 กลุ่มบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยคริสเตียน ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 263 คนโดยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามหลักการของเครชชี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้อย่างน้อย จำนวน 159 คน

การวิจัยครั้งนี้กำหนดการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (No probability sampling) โดยกำหนดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มผู้ประเมินสภาพปัญหาการให้บริการงานด้านต่างๆของมหาวิทยาลัยฯ แบบบังเอิญ (Accidental sampling)

การสำรวจดังกล่าวใช้แบบประเมินผลการให้บริการซึ่งประยุกต์จากแบบประเมินผลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง (2552) ที่ศึกษาวิจัยพัฒนารูปแบบการให้บริการที่เป็นเลิศของอำเภอในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และปรับให้เข้ากับบริบทของมหาวิทยาลัยฯ โดยเป็นมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's rating Scale) วิเคราะห์ด้วยการใช้สถิติพรรณนาด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการที่เป็นเลิศ และผลจากการสำรวจการให้บริการจากนักศึกษาและบุคลากรมาสังเคราะห์เป็นร่างคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศฯ

2. การศึกษาหาความเชื่อมั่นของคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของส่วนงานสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ผู้วิจัยนำร่างคู่มือการให้บริการที่เป็นเลิศฯ ดังกล่าวไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร

ส่วนงานต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยฯ ทั้งหมด 20 ส่วนงาน แยกเป็น 5 คณะวิชา และ 15 ส่วนงาน การวิจัยครั้งนี้กำหนดการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (No probability sampling) โดยกำหนดเลือกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารที่กำกับดูแลส่วนงานดังกล่าวอย่างเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 13 คน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศฯ ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ วิจัยและประกันคุณภาพ การศึกษา รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและสื่อสารการตลาด คณะนิติบัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ วิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริการ พัสดุ และทรัพย์สิน ผู้อำนวยการสำนักพัฒนานักศึกษา ผู้อำนวยการสำนักการเงินและบัญชี ผู้อำนวยการสำนักบริการคอมพิวเตอร์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารบุคลากรและผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการ และหอสมุด ได้พิจารณา 2 ครั้ง ได้แก่

2.1 การพิจารณาร่างคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศฯ โดยมีแบบประเมินซึ่งเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย และแบบสอบถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นต่อร่างคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศฯ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อ ความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความตรงประเด็นชัดเจน ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และความสอดคล้องกันของเนื้อหาในแต่ละส่วน

2.2 นำร่างคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศฯ มาปรับปรุง ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารภายในมหาวิทยาลัยฯ ได้ร่วมกันพิจารณาร่างคู่มือฯ และได้ให้ข้อเสนอแนะ ความความคิดเห็นต่างๆ โดยนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสม และจัดส่งแบบประเมินให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารพิจารณาอีกครั้ง โดยแบบประเมินดังกล่าวจะเป็นข้อคำถามที่สรุปเนื้อหารายละเอียดในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานในคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศฯ ซึ่งเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อขั้นตอนการดำเนินงานหลังจากนั้นจึงนำข้อสรุปทั้งหมดมาปรับปรุงคู่มือวิธี

ปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศฯ และเขียนรายงานผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของบุคลากรส่วนงานสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยคริสเตียน มีผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการศึกษาแนวคิดที่ใช้ศึกษา 2) ผลการสำรวจความคิดเห็นต่อการให้บริการของนักศึกษาทุกชั้นปี ทุกระดับการศึกษา และบุคลากรของส่วนงานสนับสนุนวิชาการ 3) ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิต่อคู่มือวิธีปฏิบัติฯ และ 4) สารสำคัญของคู่มือวิธีปฏิบัติฯ โดยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาแนวคิดที่ใช้ศึกษา

จากศึกษาแนวคิดการให้บริการที่เป็นเลิศของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง ซึ่งเป็นแนวคิดหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง พบว่า การให้บริการนั้นผู้ให้บริการจะต้องยึดผู้มาใช้บริการเป็นศูนย์กลาง (People-serving-people) โดยองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาการให้บริการสู่ความเป็นเลิศได้นั้นต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการ 2) การพัฒนากระบวนการให้บริการ และ 3) การพัฒนาสถานที่ให้บริการ

1.1 การพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการ

การพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่องานบริการ การสร้างสมรรถนะของผู้ให้บริการที่ครอบคลุมทั้งคุณลักษณะและพฤติกรรม สมรรถนะของผู้ให้บริการ ควรประกอบด้วย การกระตือรือร้น การยิ้มแย้ม การมีวาทะกรรมมารยาท และแต่งกายสุภาพ การให้คำแนะนำขั้นตอนการให้บริการ การใส่ใจและให้ความช่วยเหลือ การมีความรับผิดชอบ การรับฟังปัญหา การมีความอดทนและอดกลั้น การตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริต และการมีความช่างสังเกตและมีความคิดสร้างสรรค์

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

1.2 การพัฒนากระบวนการให้บริการ

การบริการที่เป็นเลิศควรมีการพัฒนากระบวนการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหมายถึง การปฏิบัติตามขั้นตอนการให้บริการซึ่งผู้ให้บริการต้องกระทำการให้บริการตลอดกระบวนการของแต่ละงานตามเงื่อนไขของเวลาที่กำหนดจนกระทั่งส่งมอบชิ้นงานบริการหรือผลผลิตของการบริการให้แก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งประกอบด้วย การจัดป้ายแสดงขั้นตอนการให้บริการ การจัดคิวในการให้บริการ การให้บริการตามขั้นตอนการให้บริการอย่างรวดเร็ว การจัดอัตราค่าจ้างหน้าให้เพียงพอ การจัดวัสดุอุปกรณ์สำนักงานให้เพียงพอ การจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ การจัดใบคำร้องขอใช้บริการ หรือใบรับแจ้งข้อร้องเรียน/ ร้องทุกข์ การประชาสัมพันธ์ และแนะนำขั้นตอนการบริการ การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการให้บริการ คุณภาพของชิ้นงานบริการ ประโยชน์สูงสุดจากชิ้นงานบริการ ความพึงพอใจในการให้บริการและชิ้นงาน ความประทับใจในภาพรวมของการให้บริการ การเปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการได้มีการประเมินความพึงพอใจในการใช้บริการ

1.3 การพัฒนาสถานที่ให้บริการ

การพัฒนาสถานที่ให้บริการเพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกในการให้บริการให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ หมายถึง การจัดพื้นที่ทั้งภายนอกและภายในสถานที่ให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มาใช้บริการ ควรประกอบด้วย การจัดให้มีช่องทางบริการที่หลากหลาย การจัดบริเวณโดยรอบสถานที่ให้บริการเป็นสัดส่วนและร่มรื่น การจัดให้มีพื้นที่จอดรถ การจัดจุดประชาสัมพันธ์และเจ้าหน้าที่ต้อนรับ การจัดบริการ น้ำดื่ม การจัดห้องสุขา การตกแต่งภายในที่สถานที่ให้บริการ การจัดให้มีที่วางหนังสือหรือข่าวสารประชาสัมพันธ์ การจัดทำป้ายแสดงอัตราค่าธรรมเนียมและเวลาในการให้บริการแต่ละงาน การจัดช่องทางหรือกล่องรับฟังความคิดเห็นหรือกล่องรับเรื่องราวร้องทุกข์ การจัดเก็บเอกสารทางการเป็นหมวดหมู่ และการจัดเคาน์เตอร์ให้บริการและเก้าอี้รอรับบริการให้เพียงพอ

Christian University of Thailand Journal

Vol.18 No.2 (May – August) 2012

2. ผลการสำรวจความคิดเห็นต่อการให้บริการของนักศึกษาทุกระดับการศึกษาและบุคลากรของส่วนงานสนับสนุนวิชาการ

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนเกินครึ่งเป็นเพศหญิง ร้อยละ 85.4 ที่เหลือเป็นเพศชาย ร้อยละ 14.6 นักศึกษาจำนวนมากที่สุดศึกษาอยู่ในระดับชั้น ปีที่ 1 ร้อยละ 30.5 สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ ร้อยละ 43.0 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนเกินครึ่งเป็นเพศหญิง ร้อยละ 88.8 ที่เหลือเป็นเพศชาย ร้อยละ 11.2 นักศึกษาจำนวนมากที่สุดมีอายุระหว่าง 41-49 ปี ร้อยละ 30.5 นักศึกษาจำนวนเกินครึ่งศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาโท ร้อยละ 83.3 หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 69.4 จำนวนเกือบครึ่งมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 49.0 และนักศึกษาจำนวนมากที่สุดประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 61.1 มีรายได้ระหว่าง 30,001-45,000 บาท ร้อยละ 59.2

บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนเกินครึ่งเป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.4 ที่เหลือเป็นเพศชาย ร้อยละ 34.6 บุคลากรจำนวนมากที่สุดมีอายุ ระหว่าง 25-30 ปี ร้อยละ 29 สถานภาพสมรส ร้อยละ 51.5 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 54.9 อยู่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 44.6 สังกัดส่วนงานสนับสนุนวิชาการ ร้อยละ 61.6 และมีระยะเวลาปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยฯ น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 66.6

2.2 ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และบุคลากรที่มีต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัยคริสเตียน

นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการให้บริการของส่วนงานต่างๆ ของมหาวิทยาลัยคริสเตียน ภาพรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.52$ $SD = 0.91$) แต่เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแยกตามเรื่องที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ

พอใช้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่มีความอดทน อดกลั้นต่อการแสดงอารมณ์ของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.35$ $SD=0.94$) มีการจัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการให้บริการอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.50$ $SD=0.93$) มีการจัดช่องทางหรือกล่องรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาไว้บริการ ($\bar{X} = 3.48$ $SD=0.95$) มีการช่วยจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยและบริการ/เครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ไว้อำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.50$ $SD=1.04$) มีการจัดวัสดุอุปกรณ์สำนักงานไว้พร้อมอำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.48$ $SD=0.95$) มีการให้บริการตามขั้นตอนอย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.44$ $SD=0.93$) มีการประชาสัมพันธ์เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.41$ $SD=0.95$) และมีการจัดเจ้าหน้าที่จำนวนเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษามาใช้บริการ ($\bar{X} = 3.34$ $SD=0.96$)

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการให้บริการของส่วนงานต่างๆของมหาวิทยาลัยคริสเตียน ภาพรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.26$ $SD=0.62$) เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแยกตามเรื่องพบว่าอยู่ในระดับดีทุกเรื่อง

บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสภาพการให้บริการของส่วนงานต่างๆของมหาวิทยาลัยคริสเตียน ภาพรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.57$ $SD=0.66$) แต่เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแยกตามเรื่องที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตรงต่อเวลาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.49$ $SD=0.68$) มีการจัดช่องทางหรือกล่องรับฟังความคิดเห็นให้แก่ผู้ใช้บริการอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.44$ $SD=0.78$) มีการจัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการให้บริการ ($\bar{X} = 3.42$ $SD=0.75$) ชิ้นงานบริการที่ได้รับมีความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 3.50$ $SD=0.66$) มีการจัดเจ้าหน้าที่จำนวนเหมาะสมกับจำนวนผู้มาใช้บริการ ($\bar{X} = 3.48$ $SD=0.75$)

มีการประชาสัมพันธ์เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.47$ $SD=0.66$) มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างที่มาใช้บริการอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.46$ $SD=0.65$) และมีการชี้แจงขั้นตอนการให้บริการไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.40$ $SD=0.72$)

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิต่อคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของบุคลากรส่วนงานสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยคริสเตียน จำนวน 12 ท่าน ได้พิจารณาร่างคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศฯ และได้กรอกแบบประเมินผลจำนวน 2 ชุด ซึ่งสรุปผลของความคิดเห็นตามประเด็นต่างๆ พบว่า

3.1 ความคิดเห็นต่อการเตรียมความพร้อมในการให้บริการที่เป็นเลิศซึ่งประกอบด้วยความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความตรงประเด็นชัดเจน ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และความสอดคล้องกันของเนื้อหาในแต่ละส่วน พบว่า การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยฯ เห็นด้วย ร้อยละ 93.75 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 6.2 การเตรียมความพร้อมด้านการจัดสถานที่ให้บริการ เห็นด้วย ร้อยละ 97.92 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 2.08 การเตรียมความพร้อมด้านขั้นตอนกระบวนการให้บริการ เห็นด้วย ร้อยละ 97.92 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 4.17

3.2 ความคิดเห็นต่อวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศซึ่งประกอบด้วยความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความตรงประเด็นชัดเจน ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และความสอดคล้องกันของเนื้อหาในแต่ละส่วน พบว่า ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยฯ เห็นด้วย ร้อยละ 89.53 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 10.42 ด้านการจัดสถานที่ให้บริการ เห็นด้วย ร้อยละ 91.67 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 8.33 ด้านขั้นตอนกระบวนการให้บริการ เห็นด้วย ร้อยละ 89.58 ไม่แน่ใจ ร้อยละ 10.42

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

3.3 ความคิดเห็นต่อการประเมินผลการให้บริการที่เป็นเลิศซึ่งประกอบด้วยความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความตรงประเด็นชัดเจน ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และความสอดคล้องกันของเนื้อหาในแต่ละส่วน พบว่า ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยฯ เห็นด้วย ร้อยละ 87.50 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 12.50

3.4 ความคิดเห็นต่อประเด็นเนื้อหาของการเตรียมความพร้อมในการให้บริการที่เป็นเลิศ พบว่า การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยฯ เห็นด้วย ร้อยละ 100 การเตรียมความพร้อมด้านการจัดสถานที่ให้บริการ เห็นด้วย ร้อยละ 96.88 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 3.12

การเตรียมความพร้อมด้านขั้นตอนกระบวนการให้บริการ เห็นด้วย ร้อยละ 93.75 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 6.25

3.5 ความคิดเห็นต่อประเด็นเนื้อหาของวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศ พบว่า ด้านบุคลากร ผู้ให้บริการ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยฯ เห็นด้วย ร้อยละ 90 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 10 ด้านการจัดสถานที่ให้บริการ เห็นด้วย ร้อยละ 96.02 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 3.98 ด้านขั้นตอนกระบวนการให้บริการ เห็นด้วย ร้อยละ 81.67 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 18.33

3.6 ความคิดเห็นต่อประเด็นเนื้อหาของวิธีปฏิบัติการประเมินผลการให้บริการที่เป็นเลิศ เห็นด้วย ร้อยละ 100

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อร่างคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศฯ เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม วิธีปฏิบัติ และการประเมินผลในการให้บริการที่เป็นเลิศ ของบุคลากรส่วนงานสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

หัวข้อ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
1. การเตรียมความพร้อมในการให้บริการที่เป็นเลิศ			
1.1 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	93.75	6.25	-
1.2 ด้านการจัดสถานที่ให้บริการ	97.92	2.08	-
1.3 ด้านขั้นตอนกระบวนการให้บริการ	97.92	4.17	-
2. วิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศ			
2.1 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	89.58	10.42	-
2.2 ด้านการจัดสถานที่ให้บริการ	91.67	8.33	-
2.3 ด้านขั้นตอนกระบวนการให้บริการ	89.58	10.42	-
3.การประเมินผลการให้บริการที่เป็นเลิศ	87.50	12.50	-

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อร่างคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศฯ เกี่ยวกับประเด็นเนื้อหาของการเตรียมความพร้อม วิธีปฏิบัติ และการประเมินผลการให้บริการที่เป็นเลิศของบุคลากรมหาวิทยาลัยคริสเตียน

หัวข้อ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
1. การเตรียมความพร้อมในการให้บริการที่เป็นเลิศ			
1.1 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	100	-	-
1.2 ด้านการจัดสถานที่ให้บริการ	96.88	3.12	-
1.3 ด้านขั้นตอนกระบวนการให้บริการ	93.75	6.25	-
2. วิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศ			
2.1 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	90	10	-
2.2 ด้านการจัดสถานที่ให้บริการ	96.02	3.98	-
2.3 ด้านขั้นตอนกระบวนการให้บริการ	81.67	18.33	-
3. การประเมินผลการให้บริการที่เป็นเลิศ	100	-	-

ผู้ทรงคุณวุฒิยังมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการปรับการใช้ภาษาที่ปรากฏอยู่ในคู่มือแต่ละส่วนให้สอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมการทำงานของส่วนงานสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยคริสเตียน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ในบางวิธีปฏิบัติยังมีความซ้ำซ้อนกัน ได้แก่ การติดป้ายชื่อของบุคลากรผู้ให้บริการในตำแหน่งที่ให้บริการ การส่งบุคลากรผู้ให้บริการเข้ารับการอบรมพัฒนากายในหรือภายนอก จึงควรกำหนดให้ชัดเจน ควรมีการนำเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการระบบการจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อมไอเอสโอ 14001:2004 ซึ่งมหาวิทยาลัยคริสเตียนมีประกาศ ข้อบังคับ ระเบียบ และวิธีปฏิบัติงานมาปรับให้สอดคล้องกับเนื้อหาในคู่มือโดยเฉพาะในประเด็นด้านสถานที่ให้บริการภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยฯ การกำหนดอัตราส่วนประเภทต่างๆ ที่ในแนวทางการดำเนินงานตามวิธีปฏิบัติ เช่น บุคลากรผู้ให้บริการต่อจำนวนนักศึกษาที่มาใช้บริการ ระยะเวลาในการให้บริการ จำนวนผู้ดูแลทำความสะอาดอาคาร

ขนาดป้ายประชาสัมพันธ์ การติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง ห้องกันอัคคีภัย ควรมีสถิติ/ข้อมูลในเชิงวิชาการ แล้วนำมาเป็นมาตรฐานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ควรคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการจัดส่งบุคลากรผู้ให้บริการไปรับการอบรมที่ส่วนงานภายใน/ภายนอกจัดเกี่ยวกับการให้บริการซึ่งกำหนดไว้อย่างน้อยคนละ 2 ครั้งต่อปีการศึกษา เนื่องจากบุคลากรบางรายอาจติดภาระงานหรือบางส่วนงานมีบุคลากรที่ต้องอยู่ประจำหน่วยงานตลอด ควรจัดให้มีการประเมินการให้บริการที่เป็นเลิศของส่วนงานสนับสนุนวิชาการเป็นประจำทุกภาคการศึกษา และนำผลที่ได้มาเป็นตัวกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการซึ่งจะสะท้อนถึงการนำคู่มือฉบับนี้ไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง และพัฒนาการของคุณภาพของการให้บริการที่เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยฯ นอกจากนี้ยังควรเพิ่มวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารหรือการให้บริการประเภทต่างๆ เพื่อให้นักศึกษา ประชาชน หรือบุคลากรรับทราบ นอกเหนือจากการติดป้ายประกาศไว้ที่ของแต่ละ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

ส่วนงาน เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของแต่ละส่วน เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นต้น

4. สาระสำคัญของคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของบุคลากรส่วนงานสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยคริสเตียน

คู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของส่วนงานสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยคริสเตียน ประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่

ส่วนที่ 1 วัฒนธรรมในการให้บริการที่เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยคริสเตียน (CTU service excellence culture) ประกอบด้วย 1) นิยามที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการที่เป็นเลิศ 2) หลักการให้บริการที่เป็นเลิศ (CTU service excellence) ของมหาวิทยาลัยคริสเตียน 12 ประการ 3) คุณค่าร่วม (Core values) ของบุคลากรและนักศึกษา มหาวิทยาลัยคริสเตียน (Christian character) 9 ประการ ได้แก่ รักและสามัคคี อาสาและช่วยเหลือ กล้าหาญและเสียสละ อุดมและอดทน ซื่อสัตย์และสุจริต ให้อภัยและใจสุภาพ ใส่ใจและใส่ใจรู้ ไตร่ตรอง และรู้จัก มีเป้าหมายและมุ่งความสำเร็จ และ 4) คุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการให้บริการ โดยแยกเป็น คุณลักษณะ 12 ประการ และ พฤติกรรม 11 ประการ ดังนี้ คุณลักษณะ 12 ประการ ได้แก่ มีจิตใจรักงานบริการ มีความรู้ในงานที่จะบริการ มีความรู้ในกระบวนการบริการ มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการ มีทัศนคติที่ดีต่องานบริการ มีจิตใจมุ่งมั่นแน่วแน่ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิจักษณ์ญาณไตร่ตรอง และมีความสามารถวิเคราะห์ปัญหา และพฤติกรรม 11 ประการ ได้แก่ มีความกระตือรือร้น มีอัธยาศัยดี มีมิตรไมตรี มีการเอาใจใส่ในงานบริการ มีบุคลิกภาพที่ดี มีกิริยามารยาทสุภาพ วาจาสุภาพและน้ำเสียงไพเราะ มีการควบคุมอารมณ์ได้ดี รับฟังปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการ มีวินัย และมีความซื่อสัตย์

ส่วนที่ 2 การให้บริการที่เป็นเลิศของส่วนงานสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยคริสเตียน ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในการให้บริการที่เป็นเลิศ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านสถานที่ให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการ และวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยคริสเตียน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านสถานที่ให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการ โดยทั้ง 2 ส่วน มีวิธีปฏิบัติ และแนวทางการดำเนินงาน 97 วิธีปฏิบัติ

ส่วนที่ 3 การประเมินผลการให้บริการที่เป็นเลิศในการให้บริการผู้มาใช้บริการ ประกอบด้วย แบบประเมินความคิดเห็นต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัยฯ จำนวน 2 ชุด แบ่งเป็นของนักศึกษาและบุคลากร โดยแบบประเมินความคิดเห็นในแต่ละชุดประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 32 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ จำนวน 10 ข้อ ด้านสถานที่ให้บริการ จำนวน 10 ข้อ และด้านกระบวนการให้บริการ จำนวน 12 ข้อ รวมทั้งมีข้อเสนอแนะปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัยฯ ในแบบประเมินทั้ง 2 ชุด

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของบุคลากรส่วนงานสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยคริสเตียน มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการให้บริการของส่วนงานต่างๆด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านสถานที่ให้บริการ และด้านกระบวนการให้บริการของมหาวิทยาลัยคริสเตียน ภาพรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของงานแผนและพัฒนานักอธิการบดี (2551) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการให้บริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย

คริสเตียน ซึ่งพบว่า นักศึกษาชั้นปี ที่ 1 มหาวิทยาลัยคริสเตียน มีความพึงพอใจต่อการจัดบริการการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่าการให้บริการของส่วนงานต่างๆ ภาพรวมอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจต่อผู้ใช้บริการประเภทต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาความคิดเห็นต่อการให้บริการในครั้งนี้ยังมีบางประเด็นที่ยังอยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่

ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ พบว่า บุคลากรที่มีความอดทน อดกลั้นต่อการแสดงอารมณ์ของนักศึกษาอยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนนักศึกษาที่เข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมากในแต่ละงาน เช่น งานลงทะเบียน งานการเงิน งานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งแต่ละงานล้วนมีความซับซ้อนในรายละเอียด มีระเบียบ กฎเกณฑ์ ประกาศที่บุคลากรผู้ให้บริการต้องยึดเป็นหลักในการปฏิบัติงานขณะที่นักศึกษาหรือประชาชนซึ่งมีความต้องการที่หลากหลายที่มาใช้บริการยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่จะมาใช้บริการไม่ชัดเจน นอกจากนี้ ในเรื่องการจัดบุคลากรผู้ให้บริการจำนวนเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษามาใช้บริการยังอยู่ในระดับพอใช้ แต่ละส่วนงานอาจจะต้องทำการวิเคราะห์จำนวนข้อมูลผู้มาใช้บริการให้เพียงพอในแต่ละช่วงเวลา และจัดกำลังบุคลากรเสริมกรณีที่มีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักการให้บริการที่นำไปสู่การสร้าง ความพึงพอใจตามทัศนะของมิลเลท (Millet 1954:4) ที่ระบุไว้ว่า ความสามารถในการจัดให้บริการอย่างเพียงพอได้นั้นต้องสามารถที่จะจัดสรรจำนวนบุคลากรให้เพียงพอระหว่างบริการที่มีอยู่กับความต้องการใช้บริการนั้นด้วย และในเรื่อง การตรงต่อเวลาอย่างสม่ำเสมอในการปฏิบัติงานของบุคลากรยังพบว่ายู่ในระดับพอใช้ มหาวิทยาลัยฯ และผู้บริหารของทุกส่วนงานจึงควรมีมาตรการกำกับ และติดตามเกี่ยวกับการรักษาเวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้ให้บริการแต่ละส่วนงาน หรืออาจจะสร้างระบบการเลื่อนเวลาในการปฏิบัติงานสำหรับส่วนงานที่มีความจำเป็น ซึ่งจะต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาประชาชน และบุคลากรในการมาใช้บริการทั้งในช่วง

ก่อนเริ่มเวลางานและหลังเลิกเวลาปฏิบัติงานที่มหาวิทยาลัยฯ กำหนด อันจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีในการให้บริการของมหาวิทยาลัยฯ ด้วย

ด้านสถานที่ให้บริการ พบว่า การจัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการให้บริการอย่างทั่วถึงและการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ ต่อเนื่องอยู่ในระดับพอใช้ ดังนั้น แต่ละส่วนงานควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการให้บริการด้วยสื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายนอกจากการติดป้ายประกาศ เช่น การประชาสัมพันธ์ลงในเครือข่ายออนไลน์ประเภทต่างๆ ได้แก่ CTUINFO เว็บไซต์ของแต่ละส่วนงาน Facebook Twitter ชุมชนแห่งการปฏิบัติที่มีอยู่ภายในมหาวิทยาลัยฯ การส่งข้อมูลผ่านไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาฯ จะสามารถช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการให้บริการได้มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักการให้บริการที่เป็นเลิศของสำนักตรวจสอบภายในแห่งชาติ ประเทศนิวซีแลนด์ (2552) ซึ่งระบุว่า การประชาสัมพันธ์ที่ดีจะต้องออกแบบการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ที่ทำให้ลูกค้าได้ตระหนักถึงพันธะในการส่งเสริมความร่วมมือและการอาสา และในเรื่องการจัดวัสดุอุปกรณ์สำนักงานไว้พร้อมอำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ และการช่วยจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยและบริการ/เครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ไว้อำนวยความสะดวกพบว่ายู่ในระดับพอใช้ แต่ละส่วนงานจึงควรมีการสำรวจอุปกรณ์ที่มีอยู่และจัดเตรียมอุปกรณ์ดังกล่าวเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการใช้บริการ ดังที่แบร์รี่ (Barry, 1986) และศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2539) กล่าวว่า วัฏฐานสำคัญของการให้บริการอย่างหนึ่ง คือ ผู้ให้บริการควรจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ประเภทต่างๆ ให้พร้อมสำหรับการให้บริการ ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวก (Accommodation) ให้แก่นักศึกษาประชาชน และบุคลากรที่มาใช้บริการของส่วนงานแต่ละแห่งนั่นเอง นอกจากนี้ในเรื่องการจัดช่องทางหรือกล่องรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาไว้บริการยังพบว่ายู่ในระดับพอใช้ แต่ละส่วนงานจึงควรเพิ่มช่องทางใน

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

การรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากการให้บริการนอกเหนือจากตู้รับฟังความคิดเห็น และเว็บไซต์ ข้อร้องเรียนที่มหาวิทยาลัยมีอยู่ โดยอาจจะดำเนินการจัดทำตู้รับฟังความคิดเห็นของแต่ละส่วนงานที่ให้บริการ การสอบถามความพึงพอใจจากบุคลากรผู้ให้บริการหลังจากที่นักศึกษาได้รับบริการแล้ว การจัดทำแบบประเมินความคิดเห็นที่เฉพาะเจาะจงให้กรอกข้อมูล การติดตามการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องแก่ผู้มาใช้บริการโดยมีเงื่อนไขเวลาเป็นตัวกำหนด เป็นต้น ซึ่งจะเป็นไปตามหลักการให้บริการที่เป็นเลิศของสำนักตรวจสอบภายในแห่งชาติ ประเทศนิวซีแลนด์ (2552) ที่ระบุว่า ในการให้บริการที่ต้นนั้นควรจะต้องเชื่อใจให้ลูกค้าเสนอความคิดเห็นและติชมเกี่ยวกับคุณภาพของการบริการที่ได้รับ และมาตรฐานการบริการที่เป็นเลิศของรัฐบาลอังกฤษ (2552) ที่ระบุว่า ควรมีการจัดระบบรับเรื่องร้องทุกข์ที่ง่ายและมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาอย่างเต็มที่ในสถานที่ที่เป็นไปได้ ภายในเวลาจำกัดที่เหมาะสม

ด้านกระบวนการให้บริการ พบว่า การให้บริการตามขั้นตอนอย่างรวดเร็วยังอยู่ในระดับพอใช้ สอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของมนู เข้มมันต์ (2549) ที่พบว่า ขั้นตอนการให้บริการของธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) ยังอยู่ในระดับปานกลาง โดยเสนอแนะว่าควรจัดให้มีบัตรคิว กลยุทธ์ที่เดียวได้บริการครอบคลุมทุกรายการ การกำหนดเวลาการให้บริการอย่างรวดเร็ว และจัดพนักงานคอยให้คำแนะนำ เช่นเดียวกับมาตรฐานการบริการที่เป็นเลิศของรัฐบาลอังกฤษ (2552) ที่ระบุว่า ควรสร้างมาตรฐานเกี่ยวกับเวลาที่เหมาะสมและวัดได้ในทุกรูปแบบของการให้บริการ เช่น โทรศัพท์ จดหมาย การสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และรายการโทรศัพท์เป็นรายบุคคล ในเรื่องการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างที่มาใช้บริการอย่างเหมาะสมยังอยู่ในระดับพอใช้ แต่ละส่วนงานจึงควรเพิ่มศักยภาพให้แก่บุคลากรผู้ให้บริการของส่วนงาน สนับสนุนวิชาการมีความสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่แท้จริงให้พบ และคิดหาวิธีการที่หลากหลายในการแก้

ปัญหาและเลือกวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา ด้วยการฝึกอบรม หรือมีการทดสอบสถานการณ์การแก้ไขปัญหาเฉพาะเป็นรายกรณีหรือส่งเสริมความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาแบบกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้การให้บริการดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ในเรื่องชิ้นงานบริการที่ได้รับมีความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามกำหนดเวลา ยังอยู่ในระดับพอใช้ แต่ละส่วนงานจึงควรมีมาตรการในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยมีการตรวจทานซ้ำ (Double-checks) ในแต่ละผลผลิตหรือชิ้นงานบริการที่ส่งมอบให้แก่ผู้มาใช้บริการด้วยความรอบครอบ ซึ่งจะสอดคล้องกับมาตรฐานการบริการที่เป็นเลิศของรัฐบาลอังกฤษ (2552) ที่ระบุว่า การให้บริการที่เป็นเลิศนั้นควรแสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่ลูกค้าจะต้องมีความถูกต้องและสมบูรณ์ และให้ข้อมูลที่ลูกค้าร้องขอ และในเรื่องการชี้แจงขั้นตอนการให้บริการไว้อย่างชัดเจน ยังอยู่ในระดับพอใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา บุญโยโกมุท (2550) ที่พบว่า การให้บริการลูกค้าสัมพันธ์ของโรงพยาบาลราชวิถีโดยเฉพาะด้านข้อมูลข่าวสารในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง จึงเสนอแนะว่าควรมีการประชาสัมพันธ์การต้อนรับการให้คำปรึกษา และลดขั้นตอนการเข้ารับบริการที่ซับซ้อน

2. ผลจากการพัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของส่วนงานสนับสนุนวิชาการ พบว่า การพัฒนาคู่มือดังกล่าวเป็นไปตามกรอบแนวคิดการให้บริการที่เป็นเลิศของ ผศ.ดร.จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง อธิการบดีมหาวิทยาลัยคริสเตียน ซึ่งได้กำหนดกรอบการให้บริการที่เป็นเลิศจะต้องประกอบไปด้วยการเตรียมความพร้อมและมีวิธีปฏิบัติที่ครอบคลุมด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านสถานที่ให้บริการ และด้านกระบวนการให้บริการ และการประเมินการให้บริการ รวมทั้งยังเป็นไปตามข้อเสนอแนะของนักศึกษาและบุคลากรจากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับให้บริการอาทิ

ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ มีข้อเสนอแนะในการให้บริการว่า บุคลากรผู้ให้บริการส่วนงานสนับสนุน

วิชาการ ควรยิ้มแย้ม แจ่มใส เต็มใจให้บริการ และมีกิริยาจาสุภาพในการให้บริการ ควรให้ข้อมูลและอธิบายการให้บริการด้วยความชัดเจน ได้นำไปสู่การกำหนดวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรผู้ให้บริการส่วนงานสนับสนุนวิชาการให้แสดงออกถึงความมุ่งมั่นเต็มใจและมีจิตใจรักในการให้บริการ เช่น การกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับท่าทีในการให้บริการทั้งในด้านการแต่งกาย การสนทนา การทักทาย การต้อนรับ การพูดโทรศัพท์ การมีความรอบรู้สามารถให้คำแนะนำข้อมูลข่าวสารได้ถูกต้องและพร้อมที่จะตอบปัญหาข้อขัดข้องในการให้บริการได้อย่างชัดเจน เป็นต้น

ด้านสถานที่ให้บริการ มีข้อเสนอแนะในการให้บริการว่า สถานที่ให้บริการของบางส่วนงาน เช่น ห้องลงทะเบียนเรียน ห้องชำระเงิน สำนักงานของคณะวิชา มีความคับแคบ ได้นำไปสู่การกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดสถานที่ภายในโดยการจัดให้มีพื้นที่บริการที่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษา และประชาชนที่มาใช้บริการอย่างเหมาะสม เช่น การจัดสถานที่ทำงานให้สอดคล้องกับกระบวนการทำงานและการให้บริการ และไม่ควรมีการกั้นห้องทำงานของแต่ละงาน ควรเปิดพื้นที่บริการให้โล่งโปร่งเพื่อให้ นักศึกษา และประชาชนที่มาใช้บริการสามารถเข้าติดต่อได้สะดวก และรู้สึกสบายเหมือนอยู่บ้าน และจัดให้มีเคาน์เตอร์สำหรับให้บริการ และจัดให้มีช่องบริการที่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา เป็นต้น

ด้านกระบวนการให้บริการ มีข้อเสนอแนะในการให้บริการว่า ควรเพิ่มความรวดเร็วในการให้บริการ นำไปสู่การกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับระยะเวลาขั้นตอนการปฏิบัติงานให้บริการตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด การจัดระบบคิว และจัดช่องทางการให้บริการอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม และการจัดรูปแบบการให้บริการในลักษณะศูนย์บริการร่วมจุดเดียวเบ็ดเสร็จ เพื่อสนองตอบต่อการใช้บริการที่ของนักศึกษา และบุคลากรที่ต้องการดำเนินการด้วยความสะดวกและรวดเร็ว เป็นต้น

คณะผู้วิจัยยังได้ปรับปรุงคู่มือวิธีปฏิบัติ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้บริหารของมหาวิทยาลัยฯ ตามข้อเสนอแนะที่ได้สรุปดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งคู่มือวิธีปฏิบัติฉบับนี้ได้รับการปรับปรุงให้เกิดความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความตรงประเด็น ชัดเจน ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และสอดคล้องกันของเนื้อหาในแต่ละส่วน โดยปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมจากวิธีปฏิบัติ และแนวทางการดำเนินงานที่ทุกส่วนงานสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยฯ จะต้องดำเนินการปฏิบัติตามคู่มือวิธีปฏิบัติ ดังกล่าว

นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังได้จัดทำตราสัญลักษณ์การให้บริการที่เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยคริสเตียนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายของวัฒนธรรมการให้บริการแก่บุคลากรส่วนงานสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยฯ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างวัฒนธรรมการบริการที่เป็นเลิศขององค์กรของฟิลิธี พัพพันโกคากุล (2553) ที่กล่าวว่าหลังจากที่มีตัวอย่างพฤติกรรมที่ชัดเจนแล้วต่อมาก็คควรนำเอาข้อมูลเหล่านี้มาใช้ในการออกแบบสื่อและมาตรฐานขั้นตอนการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกัน เช่น การสร้างสัญลักษณ์หรือโลโก้ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรจดจำสัญลักษณ์ในรูปแบบเดียวกันที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมบริการขององค์กร หรือการปรับปรุงรูปแบบวิธีการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมใหม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทดลองใช้คู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของส่วนงานสนับสนุนวิชาการ โดยจัดให้มีการประเมินผลการให้บริการจากนักศึกษา ประชาชน และบุคลากรก่อนการทดลองใช้ และประเมินผลหลังการทดลองใช้คู่มือ จากนั้นจึงนำผลที่ได้มาทำการปรับปรุงคู่มือวิธีปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับผลจากการประเมินการให้บริการที่เป็นเลิศของทุกส่วนงาน

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

สนับสนุนวิชาการภายในมหาวิทยาลัยฯ เพื่อที่จะได้ค้นหาแนวการปฏิบัติที่ดีซึ่งนำไปสู่ความเป็นเลิศในการให้บริการแก่นักศึกษา ประชาชน และบุคลากรภายในด้วยกันเอง รวมทั้งเผยแพร่แนวการปฏิบัติดังกล่าวสู่ส่วนงานต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยฯ

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์จากการวิจัย

1. มหาวิทยาลัยฯ ควรกำหนดเป็นนโยบายให้รองอธิการบดี คณบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการและผู้จัดการ เป็นผู้ถ่ายทอดและสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของบุคลากรส่วนงานสนับสนุนวิชาการดังกล่าวไปสู่บุคลากรส่วนงานสนับสนุนวิชาการภายในสังกัด
2. ผู้บริหารส่วนงานสนับสนุนวิชาการควรกำหนดให้มีการปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานตามคู่มือวิธีปฏิบัติ โดยการแปลงไปสู่การจัดทำคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของแต่ละส่วนงานที่เฉพาะเจาะจง โดยการประยุกต์ให้สอดคล้องกับภาระงานของแต่ละส่วนงานอย่างเป็นรูปธรรม

3. ผู้บริหารส่วนงานสนับสนุนวิชาการควรกำหนดให้มีการติดตามผลจากการนำคู่มือวิธีปฏิบัติไปปฏิบัติโดยจัดให้มีการประเมินผลการให้บริการที่เป็นเลิศโดยสำรวจความคิดเห็นจากนักศึกษา ประชาชน และบุคลากรส่วนงานสนับสนุนวิชาการ ต่อการให้บริการเป็นประจำทุกภาคการศึกษาแล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงการพัฒนาการให้บริการที่ดีขึ้นกว่าเดิม

4. ผู้บริหารส่วนงานสนับสนุนวิชาการควรนำแนวความคิดจากคู่มือวิธีปฏิบัติไปปรับปรุงเอกสารวิธีปฏิบัติงาน (WI) ในแต่ละวิธีปฏิบัติงานของแต่ละส่วนงานโดยสอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับการบริการที่เป็นเลิศลงในขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

5. มหาวิทยาลัยฯ ควรจัดให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยฯ ได้เรียนรู้ประสบการณ์การให้บริการที่เป็นเลิศโดยการศึกษาดูงานในหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่มีวัฒนธรรมในการให้บริการที่เป็นเลิศและนำมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของมหาวิทยาลัยฯ มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- งานแผนพัฒนา สำนักอธิการบดี. (2551). รายงานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยคริสเตียนที่มีต่อการให้บริการการศึกษา. นครปฐม : มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง และคณะ. (2552). โครงการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบและศักยภาพในการบริการที่เป็นเลิศของอำเภอในสังกัดกรมการปกครอง. ทูลสนับสนุนจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย นครปฐม : มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- (2552). คู่มือหลักปฏิบัติและแนวปฏิบัติในการบริการที่เป็นเลิศของอำเภอ ในสังกัดกรมการปกครอง. นครปฐม : มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- (2552). วิธีปฏิบัติในการบริการที่เป็นเลิศของอำเภอ. นครปฐม : มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, สำนักงาน. (2549). การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- เพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.สถาบัน. (2550). *Thailand quality class 2007* : ระบบทอส่งก๊าซธรรมชาติ. กรุงเทพฯ : บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน).

- ฟิลิธี พัทธโนโกกุล. (2553). *บริการที่เป็นเลิศ : วัฒนธรรมบริการ*. กรุงเทพฯ : ดี อิมเพรสชั่น คอนซัลแทนท์.
- . (2553). *บริการที่เป็นเลิศ : รหัสบริการ*. กรุงเทพฯ : ดีอิมเพรสชั่น คอนซัลแทนท์.
- มนู เข้มันดี. (2549). *การพัฒนากลยุทธ์การให้บริการของธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) สาขากำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ยุทธศาสตร์การพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.*
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2539). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : ชีระฟิล์มและโซเท็กซ์.
- อัจฉรา บุญโยโกมุต. (2550). *การให้บริการเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาระบบลูกค้าสัมพันธ์ของโรงพยาบาลราชวิถี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- Barry Vincent. (1986). *Moral issues in business*. Belmont California : Wadsworth.
- Cogan Morris L. (1975). "Studies of teacher behavior". *The Journal of Experimental Education*. 26 : 135-139 .
- Cabinet Office. (2551). *Customer service excellence*. [online]. Available from: <http://www.cse.cabinetoffice.gov.uk/standardRequirementDSE.do>. (วันที่ค้นข้อมูล 21 กันยายน 2551).
- Controller and Auditor-General. (2551). *Service - excellence*. [online]. Available from : <http://www.oag.govt.nz>. (วันที่ค้นข้อมูล 21 กันยายน 2551).
- Government of South Australia. (2551). *Service excellence II*. [online]. Available from : <http://www.familiesandcommunities.sa.gov.au>. (วันที่ค้นข้อมูล 21 กันยายน 2551).
- Millett John D. (1954). *Management in the public service*. New York : Mc graw-Hill.
- Service Canada. (2551). *Service Canada : People serving people*. [online]. Available from : <http://www.servicecanada.gc.ca>. (วันที่ค้นข้อมูล 21 กันยายน 2551).

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกร
ที่ทำตามการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนว พระราชดำริ*

**A Study of Changes in the Quality of Life of Agricultural Households
Upholding the Royal Sufficiency Agricultural Initiative**

เสถียร รุจิรวนิช**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรที่ทำการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ โดยมีพื้นที่ศึกษารวม 8 หมู่บ้านในตำบลสามพระยา อำเภอสระบุรี จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกตการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของครัวเรือนเกษตรกรที่ทำการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ปัจจัยหลักมาจากความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการของศูนย์ศึกษาเพื่อการ

พัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และยังมีองค์ประกอบอื่นๆอีกประกอบด้วย ส่วนราชการต่างๆ ที่ให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือ ผู้นำชุมชน และสมาชิกของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ การวิจัยพบว่า ข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของโครงการ ได้แก่ แหล่งน้ำและปริมาณน้ำเพื่อทำการเกษตรที่ยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร และเรื่องค่านิยมของประชาชนบางส่วนในท้องถิ่นที่นิยมอาชีพรับจ้างซึ่งให้ผลตอบแทนที่เร็วกว่า ผลการวิจัยได้นำเสนอปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินโครงการ การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินโครงการ

Abstract

This research examines changes in the quality of life of agricultural households in accordance with the Royal Sufficiency Agricultural Initiative (RSAI). The sample group participating in the project included agriculturalists, community leaders, and staff from RSAI's

Huai Sai Development Study Center. Participants were from eight villages in Tambon Sampraya in Cha-am District in Petchaburi Province. Interviews were conducted to obtain in-depth information, and the data gathered were qualitatively analyzed. The research found that

* ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ กลุ่มวิจัยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ CC572A จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** อาจารย์พิเศษ สถาบันวิจัยสภาพแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

improvements in the quality of life of the agricultural households resulted from the project's successful operations, plus cooperation and assistance from government agencies, community leaders, and members of the participating agricultural households. It was found that major limitations and challenges included inadequate water sources and water

shortage to meet the agriculturalists' needs, and that a group of local residents preferred different types of employment with faster pay. In summary, the research presented factors that successfully contributed in organizing the project, discussions, and recommendations for future projects.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พื้นที่ห้วยทรายในอดีตมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่ามากมายโดยเฉพาะเนื้อทรายอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากจึงได้ชื่อว่า “ห้วยทราย” อีกทั้งยังเป็นแหล่งต้นน้ำ ลำธาร เป็นแหล่งอาหารของราษฎรต่อมาราษฎรได้เข้ามาอาศัยทำกิน บุกรุกแผ้วถางป่า ประกอบอาชีพทางการเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำไร่สับปะรดและใช้สารเคมีอย่างผิดวิธีส่งผลให้ระบบนิเวศน์เสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว ป่าไม้ได้ถูกทำลายลงทำให้ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ปริมาณน้ำฝนลดน้อยลงจนมีลักษณะเป็นพื้นที่อับฝน ดินขาดการบำรุงรักษาจนเกิดความไม่สมดุลทางธรรมชาติเกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดินค่อนข้างสูงสภาพดินเกิดความเสื่อมโทรม พืชพันธุ์ไม้ที่ปลูกไม่สามารถเจริญเติบโตได้ ต่อมาได้มีพระราชดำริที่จะพัฒนาด้านการเกษตรกรรมควบคู่การปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพป่าไม้ให้กลับอุดมสมบูรณ์ดังเดิมและสามารถทำการปลูกพืชชนิดต่างๆ ได้ การจัดหาแหล่งน้ำสนับสนุน การปลูกป่าและการเพาะปลูกพืชจัดระเบียบให้ราษฎรในพื้นที่โครงการให้เข้าอยู่อาศัยและทำกินอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และสอดคล้องกับธรรมชาติ โดยดำเนินการให้ราษฎรได้เข้าร่วมดูแลรักษาตลอดจนได้อาศัยผลผลิตจากป่าและเพาะปลูกพืชต่างๆ ไม่ต้องเข้าไปบุกรุกทำลายป่าไม้อีกต่อไป ทำให้เกิดโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ โครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อ

อนุรักษ์และฟื้นฟูรักษาป่าไม้และสภาพแวดล้อมให้เกิดความชุ่มชื้นในพื้นที่โครงการและบริเวณใกล้เคียงให้กลับคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์ตามแนวพระราชดำริ เพื่อเป็นศูนย์รวมในการศึกษาค้นคว้า ทดลอง วิจัยและแสวงหาแนวทางตลอดจนวิธีการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และการประกอบอาชีพตามแนวพระราชดำริ นอกจากนี้โครงการดังกล่าวยังมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและส่งเสริมอาชีพตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับราษฎรในบริเวณศูนย์การศึกษาพัฒนาห้วยทรายฯ และใกล้เคียงให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเพื่อให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นสถานที่ให้ความรู้และศึกษาดูงานแก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไปตลอดจนสามารถปรึกษาขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ได้ภายในสถานที่เดียวกันได้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแหล่งเรียนรู้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในเรื่องการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งถ่ายทอดวิชาการและเทคโนโลยีให้กับประชาชน เพื่อเป็นทางเลือกในการพัฒนาอาชีพ ตามภูมิสังคม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ให้มีอาชีพ รายได้ และมีความสุขอย่างยั่งยืน โดยดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พันธกิจของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วยการดำเนิน

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

การศึกษา วิจัย ทดลอง ตามแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และ ดำเนินการศึกษา วิจัย ทดลอง เพิ่มเติมจากแนวพระราชดำริ เฉพาะเพื่อให้การดำเนินการตามแนวพระราชดำริ บรรลุผล หรือเพื่อให้มีการขยายผลตามแนวพระราชดำริ มากยิ่งขึ้น ตลอดจนการนำแนวพระราชดำริ และ ผลที่ได้จากการดำเนินการศึกษา วิจัย ทดลองตามแนวพระราชดำริไปดำเนินการในพื้นที่ของศูนย์ศึกษาพัฒนา ห้วยทรายฯ เพื่อนำไปใช้เป็นตัวอย่างในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อให้บริการข้อมูลแก่ หน่วยงานอื่นๆ รวมทั้งประชาชนที่ต้องการข้อมูล รวบรวมผลการศึกษา ผลการวิจัย ผลการทดลอง จัดทำเป็นองค์ความรู้ เพื่อใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และเพื่อใช้เป็นคู่มือในการขยายผลสู่ประชาชนโดยรอบพื้นที่ ให้ความรู้เพิ่มเติมกับสมาชิกเดิม เพื่อพัฒนาการดำเนินกิจกรรมของสมาชิก โดยเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นไปตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถใช้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการ และใช้เป็นที่ยึดศึกษาดูงานให้กับคณะศึกษาดูงาน ศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยทรายฯยังส่งเสริมให้ประชาชนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟู พัฒนา ดูแล และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ห้วยทราย เพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิต วิถีความเป็นอยู่ สภาพทางสังคม และสภาพการประกอบอาชีพของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการตามแนวพระราชดำริ ตลอดจนการบริหารจัดการของครัวเรือนเกษตรกรเพื่อเพิ่มผลผลิตและการเพิ่มคุณค่าคุณภาพชีวิตให้แก่ครอบครัว โดยจะทำการศึกษากลุ่มครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่โครงการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

Christian University of Thailand Journal

Vol.18 No.2 (May – August) 2012

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรที่ทำการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

2. ศึกษาการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับครัวเรือนเกษตรกรโดยใช้หลัก Balanced Scorecard มุ่งองค์ประกอบต่างๆ รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพันธกิจ เป็นการศึกษาการปฏิบัติตามแผนและการปฏิบัติงานทั่วไป ด้านกลุ่มเป้าหมาย (กลุ่มครัวเรือนเกษตรกร) เป็นการศึกษาผลกระทบด้านสังคม ด้านการดำเนินโครงการ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรของครัวเรือนเกษตรกร และด้านการเรียนรู้และพัฒนา เป็นการศึกษาความร่วมมือและการประสานงานระหว่างผู้นำ/แกนนำชุมชนกับบุคลากรโครงการ และการขยายผลหลังจากเข้าร่วมโครงการตามแนวพระราชดำริ

ขอบเขตของการวิจัย

1. พื้นที่ศึกษา ได้แก่ พื้นที่ตำบลสามพระยา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่เพื่อการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริห้วยทราย

2. ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ เกษตรกร ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ศึกษา

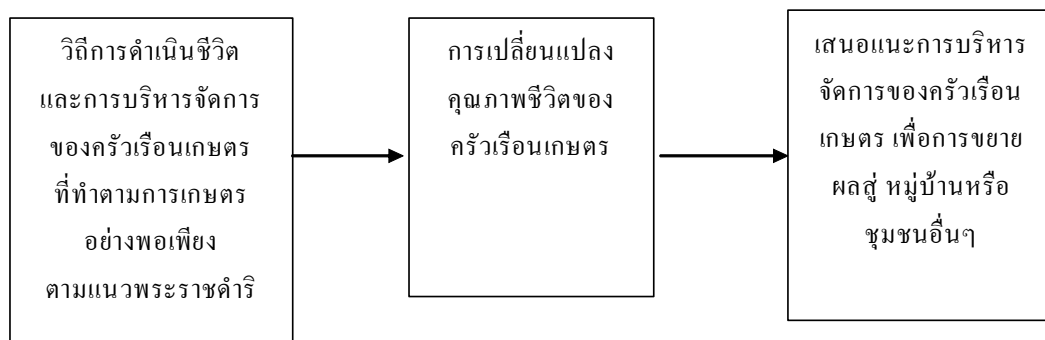
3. ระยะเวลาการเก็บข้อมูล ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2554

4. เนื้อหาในการศึกษา ได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาการวิจัยที่ครอบคลุมประเด็นสำคัญของการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตและการบริหารจัดการของครัวเรือนเกษตรกรที่ทำการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีแนวความคิดที่ว่าวิถีการดำเนินชีวิตและการบริหารจัดการของครัวเรือนเกษตรกรที่ทำการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือน

เกษตรกรไปจากเดิมก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างไรบ้าง และ แนวคิดของการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสามารถเขียนเป็น
เสนอแนะการบริหารจัดการของครัวเรือนเกษตรกร เพื่อ แผนภาพได้ตามแผนภาพที่ 1
การขยายผลสู่หมู่บ้านหรือชุมชนอื่นๆ จากกรอบ

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวข้อง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ได้พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ยึดหลักความพอเหมาะพอดี มีเหตุมีผลและความไม่ประมาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เองอย่างต่อเนื่องยาวนาน ทรงดำรงชีวิตเป็นแบบอย่างได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งได้พระราชทานพระราชดำรัสให้คนไทยนำไปปฏิบัติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 และเมื่อคราวเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ได้เห็นประโยชน์อย่างชัดเจนเมื่อวิกฤติของสังคมไทยที่สะสมต่อเนื่องหลายปี ความฟุ้งเฟ้อจากภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรืองนับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2530 เป็นต้นมาทำให้สังคมไทยขาดจิตสำนึกของความพอดีและพอเพียง มีการใช้จ่ายสอยอย่างฟุ่มเฟือยทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน การดำเนินงานด้านต่างๆตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ระมัดระวัง ขาดความประหยัดและขาดสติที่จะปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิต

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขให้

รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทรงเห็นความสำคัญของ “พออยู่พอกิน” ซึ่งมีผลต่อราษฎรและประเทศชาติ ที่สำคัญคือเป็นแบบอย่างที่ดีให้คนไทย ในการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบสัมมาอาชีพ รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และรู้จักประมาณตน เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงหลักการ 3 อย่าง ได้แก่ หลักความพอประมาณ หลักความมีเหตุผล และหลักการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยมีความรู้ ความรอบครอบ และคุณธรรม เป็นเงื่อนไขสำคัญในการปฏิบัติ ความพอประมาณ หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียง ต้องเป็นไป

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

อย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ ส่วนการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็นการเตรียมความพร้อมในการรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล มีมาตรการป้องกันความเสี่ยงที่รอบคอบและรัดกุมไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ในหลักการทั้ง 3 อย่าง ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข 2 ประการ อันได้แก่ เงื่อนไขของความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง ซึ่งเป็นพื้นฐานของความมีเหตุมีผลที่จะอธิบายความพอประมาณ ไม่เกินตัว และก่อให้เกิดภูมิคุ้มกันที่ดี และ เงื่อนไขของความยุติธรรม จริยธรรม ความเพียร ความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นพื้นฐานของการกระทำ และการใช้เหตุผลที่จะไม่เข้าข้างตนเองหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนกันส่วนรวม

เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเกษตรกร

แนวคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเกษตรกรตามแนวพระราชดำริ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการ “ทฤษฎีใหม่” 3 ขั้นตอน ขั้นตอนหนึ่ง เกษตรกรมีความพอเพียงเลี้ยงตัวเองได้บนพื้นฐานของความประหยัด ขั้นที่สอง การรวมพลังกันในกลุ่ม เพื่อทำการผลิตการตลาด การจัดการรวมทั้งด้านสวัสดิการ การศึกษา การพัฒนาสังคม และขั้นที่สาม ได้แก่การสร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพ และขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้หลากหลายโดยประสานความร่วมมือกับภาคธุรกิจ ร่วมมือภาคองค์กรพัฒนาเอกชนและภาคราชการในด้านเงินทุน การตลาด การผลิต และการจัดการดังนี้

1. ให้ประชาชนพออยู่พอกินตามสมควรแก่สภาพในระดับที่ประหยัดไม่อดยากและเลี้ยงตนเองได้ตามหลักปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง”

2. ในหน้าแล้งมีน้ำน้อยก็สามารถนำน้ำที่เก็บไว้ในสระมาปลูกพืชต่างๆ ที่ใช้น้ำน้อยได้โดยไม่ต้องอาศัยน้ำจากชลประทาน

3. ในปีที่ฝนตกตามฤดูกาลมีน้ำดีตลอดปี ทฤษฎีใหม่นี้ก็สามารถสร้างรายได้ให้ร่ำรวยขึ้นได้

4. ในกรณีที่เกิดอุทกภัยก็สามารถที่จะฟื้นตัวและช่วยตัวเองได้ในระดับหนึ่ง โดยทางราชการไม่ต้องช่วยเหลือมากเกินไป อันเป็นการประหยัดงบประมาณด้วย

การทำเกษตรทฤษฎีใหม่จึงมีความสำคัญและมีบทบาทต่อภาคเกษตร ซึ่งจะส่งผลกระทบไปสู่การเจริญเติบโตของประเทศอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ต้องมีองค์ประกอบหลายประการที่จะทำให้เกษตรวิธีนี้ประสบผลสำเร็จและก้าวไปอย่างมั่นคงไม่ล้มเลิกกลางคัน มีการขยายผลที่เหมาะสมในทุกๆ ด้าน ไม่ขยายผลรวดเร็วเกินไป ในผู้ที่มีส่วนร่วมยังคงขาดความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ที่แท้จริง ทฤษฎีใหม่ทำให้เกษตรกรได้รับการตอบสนองทั้งด้านส่วนตัวและสังคมได้ในระดับสูง ได้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากมีน้ำเพียงพอ มีรายได้เพิ่มขึ้นครอบคลุมอบอุ่น มีความสามัคคีในระดับชุมชนและในระดับสถาบัน เป็นการส่งผลเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สภาพพื้นดินที่เคยแห้งแล้งขาดแคลนน้ำ กลายเป็นแผ่นดินที่อุดมสมบูรณ์มากขึ้น เป็นการรักษาสอดคล้องกับดินและธรรมชาติ สิ่งที่ยังระงับ คือ การนำชื่อทฤษฎีใหม่ไปใช้ในโครงการต่างๆ ควรเน้นให้ชัดเจนว่าโครงการนั้นๆ มีการพัฒนาเกษตรในลักษณะแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่อย่างแท้จริง เพื่อมิให้เกิดความสับสนในสาระแท้จริงของทฤษฎีใหม่ (เอกสารการฝึกอบรมเกษตรกรตามแนวพระราชปณิธานเศรษฐกิจพอเพียง “เกษตรทฤษฎีใหม่” ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2550 : 4-5)

วิธีการวิจัย

แหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลทุติยภูมิเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ได้แก่ แหล่งข้อมูลของโครงการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่อง

มาจากพระราชดำริ สถาบันการศึกษา ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนข้อมูลปฐมภูมิเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มเป้าหมายได้แก่ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนั้นจำนวนผู้เข้าร่วมวิจัยจึงขึ้นอยู่กับความอึดตัวของข้อมูลที่จะได้ การตรวจสอบความครบถ้วนหรือความเพียงพอของข้อมูลด้วยวิธีพิจารณาความอึดตัวของข้อมูล การทดสอบด้วยเทคนิคการเก็บข้อมูลด้วยการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เช่นสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะพิเศษหรือแตกต่างไปจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์แล้ว ทำการสัมภาษณ์ในประเด็นเดียวกันเพื่อค้นหาว่ามีข้อมูลใหม่หรือไม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2554 ขั้นตอนการวิจัยดังกล่าวทำให้มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 18 ราย ประกอบด้วย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

จำนวน 9 ราย ผู้นำชุมชน จำนวน 8 ราย และเจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ จำนวน 1 ราย ในพื้นที่ศึกษารวม 8 หมู่บ้านของตำบลสามพระยา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปรากฏการณ์วิทยาของโคไลซี (Colaizzi, 1978 อ้างในพัชร คมจักรพันธ์, 2544 : 43) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ที่ได้แก่ การจัดกลุ่มความหมายเป็นหัวข้อและหมวดหมู่ หรือนำข้อความหรือประโยคที่สำคัญมากำหนดความหมายแต่ละประโยค การจัดกลุ่มข้อความตามลักษณะที่มีความหมายในทำนองเดียวกัน จัดกลุ่มให้เป็นประเด็นหลัก และนำหัวข้อทั้งหมดย้อนไปตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น เพื่อตรวจสอบความตรงของข้อมูลอีกครั้ง การอธิบายความหมายของประเด็นที่ได้จากการศึกษาอย่างละเอียดครบถ้วน การนำคำอธิบายดังกล่าวไปรวมกัน และสังเคราะห์เป็นประโยคที่เป็นโครงสร้างที่มีสาระสำคัญของการศึกษาเพื่อสรุปเป็นผลการศึกษา

ภาพที่ 2 และภาพที่ 3 การสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและพื้นที่ทำการเกษตร

ผลการศึกษาวิเคราะห์

การศึกษาวិเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรที่ทำการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ผู้วิจัยได้เน้นการศึกษาวิเคราะห์ไปยังหน่วยงานหลักที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างพอเพียงตาม

แนวพระราชดำรินในพื้นที่โครงการ การเข้าร่วมโครงการของครัวเรือนเกษตรกร การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางด้าน จุดแข็ง จุดอ่อนโอกาสในการพัฒนาและปัญหาอุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯกับงานพัฒนาอาชีพทางการเกษตร

การศึกษาทางด้านพันธกิจ พบว่าพันธกิจต่างๆ เมื่อนำไปปฏิบัติแล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรที่ดีขึ้น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯมีพันธกิจที่สำคัญรวม 5 พันธกิจด้วยกัน พันธกิจที่หนึ่งได้แก่ การศึกษาวิจัย ทดลองตามแนวพระราชดำริ และดำเนินการศึกษาวิจัยทดลองเพิ่มเติมเฉพาะเพื่อให้การดำเนินการตามแนวพระราชดำริบรรลุผลตามมากยิ่งขึ้น พันธกิจที่สองได้แก่การนำแนวพระราชดำริและผลที่ได้จากการดำเนินการศึกษา วิจัย ทดลองนำไปดำเนินการในพื้นที่ของศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยทรายฯ ให้เกิดเป็นรูปธรรม พันธกิจที่สามเป็นการรวบรวมผลการศึกษา ผลการวิจัย ผลการทดลองจัดทำเป็นองค์ความรู้ในหลายๆด้าน เพื่อใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และเพื่อใช้เป็นคู่มือในการขยายผลสู่ประชาชนโดยรอบพื้นที่ พันธกิจที่สี่เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูพัฒนาดูแล และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และให้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา การวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และ พันธกิจที่ห้าเป็นการพัฒนาบุคลากรและการปฏิบัติงานของบุคลากรของศูนย์ ให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการวางแผนการจตอบรมให้ ความรู้ต่างๆ แก่ เกษตรกรในเรื่องการประกอบอาชีพ ตลอดจนมีการติดตามผลการฝึกอบรมที่ราษฎรนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองด้วย

การศึกษาทางด้านกลุ่มเป้าหมายพบว่า แนวทางการพัฒนาและเป้าหมายของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ได้แก่การส่งเสริมอาชีพแก่ครัวเรือนเกษตรกรตามแนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรให้ดีขึ้น โดยในเบื้องต้นเน้นการพัฒนาให้เกษตรกรทำการเกษตรตามทฤษฎีใหม่ในขั้นที่ 1 หลังจากเศรษฐกิจของครัวเรือนและชุมชนมีการพัฒนาและมีความเข้มแข็งแล้วอาจพัฒนาเป็นขั้นที่ 2 ได้โดยที่ทฤษฎีใหม่มีอยู่ 3 ขั้น

ขั้นที่ 1 คือความพอเพียงเลี้ยงตัวเองได้ภายใต้ความประหยัดค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นพื้นฐานแรกที่ประชาชนประกอบอาชีพตั้งตัวตามความพ่มีพอกิน เป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะคนที่พึ่งตนเองได้แล้ว ย่อมพัฒนาขึ้นไปได้เป็นขั้นที่ 2ได้แก่การรวมกลุ่มเพื่อสร้างพลัง ทั้งในเรื่องของการผลิต ตลาด ประสิทธิภาพของสังคม เมื่อรวมกลุ่มกันได้แล้วมันก็จะเกิดขึ้นต่อไป เข้าระบบธุรกิจ ขั้นที่3 เป็นการหาแหล่งเงินทุนเข้าทำเป็นระบบทำเป็นธุรกิจจริงๆ

การศึกษาทางด้านการบริหารจัดการพบว่า โครงสร้างของศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยทรายฯได้แบ่งออกเป็น3งานหลัก ประกอบด้วย งานบริหาร งานวิชาการ และงานขยายผล การทำงาน การจัดองค์กรเกิดจากการที่มีหลายหน่วยงานมาทำงานร่วมกันทั้งหมดเป็น ศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยทรายฯ เป็นการทำงานแบบบูรณาการ

การศึกษาทางด้านการเรียนรู้และพัฒนาพบว่า การเรียนรู้และพัฒนาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาเนื่องจากเป็นโครงการที่เป็นระบบบูรณาการ ความรู้ในเรื่องต่างๆเกี่ยวกับการพัฒนาตามโครงการนี้เข้าด้วยกัน โดยที่จะต้องมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพดิน เรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำและการจัดสรรน้ำ เรื่องการอนุรักษ์และการฟื้นฟูป่าไม้ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ เรื่องการประกอบอาชีพของเกษตรกรและครัวเรือนเกษตรกร เรื่องของการใช้พลังงาน และการอนุรักษ์พลังงาน

การเข้าร่วมโครงการของของครัวเรือนเกษตรกร

การศึกษาพบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่จะเข้ารับการอบรมเกือบทุกเรื่องทางศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ได้จัดให้มีการอบรม แต่การดำเนินโครงการใดๆ นั้นจะคำนึงถึงความเหมาะสมของพื้นที่ เช่นโครงการการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ และเกษตรแบบผสมผสานตามหลักทฤษฎีใหม่

ครัวเรือนเกษตรกรมีความสนใจโครงการเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นโครงการตามแนวพระราชดำริที่ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความอยู่ดีกินดี และเหตุผลที่ทำให้เกษตรกรตัดสินใจเข้าร่วมโครงการพบว่าส่วนใหญ่มีเหตุผลที่ตรงกันว่าเดิมก็มีการประกอบอาชีพทางการเกษตรอยู่แล้ว พอโครงการเข้ามาจึงทำให้ได้ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ

การเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกร

ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและครอบครัวของเกษตรกร สภาพเศรษฐกิจและรายได้ของครัวเรือน สภาพเศรษฐกิจของชุมชน รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาสภาพสังคมภายในชุมชน ตลอดจนวิเคราะห์การพัฒนาเผยแพร่ความรู้แก่เยาวชนปลูกฝังให้เยาวชนได้รู้จักทำเกษตรแบบผสมผสาน การศึกษาพบว่าโครงการการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริทำให้คุณภาพชีวิตของครัวเรือนดีขึ้น การศึกษาสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือนพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนมากเห็นว่าโครงการนี้ทำให้สภาพเศรษฐกิจของครัวเรือนดีขึ้น ลดต้นทุนในการประกอบอาชีพ และลดค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนลง การศึกษาด้านสภาพเศรษฐกิจของชุมชนนั้นพบว่าในภาพรวมของชุมชนแล้ว สภาพเศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้นหลังจากที่มีโครงการเข้ามา ด้านสภาพสังคมของชุมชนพบว่าโครงการเศรษฐกิจอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริทำให้เกิดการส่งเสริมและพัฒนาสภาพสังคมภายในชุมชน เนื่องจากโครงการนี้ทำให้ประชาชนในพื้นที่โครงการมีความสามัคคีกันมากขึ้น มีการติดต่อพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรีksenหาหรือและประสานงานกันภายในชุมชนมากขึ้น นอกจากนี้โครงการนี้ยังส่งเสริมและปลูกฝังให้เยาวชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจอย่างพอเพียง

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการดำเนินโครงการพบว่าจุดแข็งของโครงการได้แก่ เป็นโครงการพระราชดำริที่ทรงรับสั่งไว้พิสูจน์ได้ทุกอย่าง ความรู้ที่ทางโครงการถ่ายทอดหรืออบรมให้เป็นความรู้ที่ได้รับ การยอมรับว่าเกษตรกรสามารถนำไปใช้ได้เกิด

ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โครงการมีศูนย์ต้นแบบที่มีการทดลองปฏิบัติให้ดูเป็นแบบอย่างทำให้เกษตรกรสามารถมาอบรม มาดูงาน เป็นที่เรียนรู้ในศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาห้วยทรายได้ โครงการมีบุคลากรที่พร้อม มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ มีเจ้าหน้าที่ที่เอาใจใส่ในการดูแล ติดตาม ประสานงาน ทำให้ครัวเรือนเกษตรกรได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ การบริหารจัดการของโครงการมีหน่วยงานร่วมดำเนินโครงการที่หลากหลาย มีการประสานงาน ความสามัคคีปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เกษตรกรยังได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักรกล และต้นทุนเริ่มต้นในการเข้าร่วมโครงการ การศึกษาด้านจุดอ่อนของโครงการพบว่า หน่วยงานภาครัฐบางส่วนยังไม่ได้ให้ความสนใจอย่างแท้จริง เจ้าหน้าที่โครงการเข้าไม่ถึงเกษตรกรบางจุดบางพื้นที่ การอบรมให้ความรู้ บางเรื่องไม่มีการสาธิตหรือทำการทดลองให้ประชาชนได้เห็นจริง ทำให้ประชาชนบางส่วนไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ หลังการให้ความรู้หรือให้การอบรมแล้ว ความรู้บางเรื่องไม่มีการติดตามผลงาน หรือผลการปฏิบัติของเกษตรกรว่าได้ผลเป็นอย่างไร นอกจากนี้การบริหารจัดการบางเรื่องมีขั้นตอนการทำงานที่มีขั้นตอนที่ล่าช้า เช่น การขอความช่วยเหลือต้องเป็นไปตามขั้นตอนของโครงการหรือขั้นตอนของศูนย์ ซึ่งเกิดความล่าช้าไม่ทันเหตุการณ์ การศึกษาด้านโอกาสในการขยายผลพบว่า โครงการนี้มีโอกาสในการขยายผลต่อยอดโครงการได้ เนื่องจากเป็นโครงการพระราชดำริที่ทรงเน้นการช่วยเหลือประชาชนโดยเฉพาะในภาคการเกษตร โครงการสามารถประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่อื่นๆ ได้รับรู้ข้อมูลได้อีก ทั้งยังเป็นแหล่งดูงานของคนทั้งประเทศและต่างประเทศได้ การศึกษาทางด้านข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคของโครงการพบว่า เกษตรกรไม่สามารถหาตลาดการจำหน่ายผลผลิตทางเกษตรมารองรับได้ การดำเนินโครงการพบปัญหาหลักในเรื่องของการใช้น้ำเพื่อการเกษตรที่มีไม่เพียงพอ ภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานอื่นที่เข้าร่วมโครงการที่มีหน้าที่ประจำอยู่

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

แล้ว ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ พื้นที่ทำกินของประชาชนบางส่วนมีจำกัด ไม่สามารถดำเนินบางโครงการได้ นอกจากนี้ เรื่องค่านิยมของประชาชนบางส่วนในท้องถิ่น ที่นิยมอาชีพรับจ้างซึ่งให้ผลตอบแทนที่เร็วกว่า

อภิปรายผลการศึกษา

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรที่ทำการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ การพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงหลักการ 3 อย่าง ได้แก่ ความพอประมาณ หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียง ต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็นการเตรียมพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล คือ มีมาตรการป้องกันความเสี่ยงที่รอบคอบและรัดกุมไปสู่การปฏิบัติ หลักการดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข 2 ประการ อันได้แก่ เงื่อนไขของความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง ซึ่งเป็นพื้นฐานของความมีเหตุมีผลที่จะอธิบายความพอประมาณ ไม่เกินตัว และก่อให้เกิดภูมิคุ้มกันที่ดี และเงื่อนไขของความยุติธรรม จริยธรรม ความเพียร ความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นพื้นฐานของการกระทำและการใช้เหตุผลที่จะไม่เข้าข้างตนเองหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับส่วนรวม (เอกสารการฝึกอบรมเกษตรกรตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “เกษตรทฤษฎีใหม่” ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2550 : 4-5)

การศึกษาพบว่าครัวเรือนเกษตรกรที่ทำการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการหลักความพอประมาณ หลักความมีเหตุมีผล และหลักการสร้างระบบภูมิคุ้มกัน ดังนี้

หลักความพอประมาณ ได้แก่การใช้ทรัพยากรอย่างไม่ฟุ่มเฟือย การใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า รู้จักเลือกซื้อและเลือกใช่วัตถุสิ่งของเพื่อการผลิต การประกอบอาชีพ ของครัวเรือน ซึ่งสามารถทำให้ลดต้นทุนการผลิตได้ ผลผลิตที่ได้บางส่วนนำไปใช้เพื่อการบริโภคภายในครอบครัว ผลผลิตที่เหลือนำไปจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้ของครอบครัว

หลักความมีเหตุมีผล ได้แก่การตัดสินใจผลิตและเลือกการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงฯ ทำการเกษตรแบบผสมผสานตามหลักทฤษฎีใหม่ การเลี้ยงสัตว์พื้นบ้านให้ได้ผลผลิตที่ดีตามที่เกษตรกรได้เข้าร่วมรับการอบรมจากทางโครงการของศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาห้วยทรายฯ เช่น การเลี้ยงไก่ วัว การเลี้ยงปลา การส่งเสริมการปลูกข้าวโพดหวาน ปลูกแตงโมไร้เมล็ด ปลูกแตงโมเหลือง ปลูกแตงโมพันธุ์จินตหราซึ่งเป็นพืชล้มลุกที่ให้ผลผลิตที่เร็ว และการส่งเสริมการทำสวนครัว การเลือกประเภทการเกษตรตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น เน้นการใช้ทรัพยากรและวัตถุดิบที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการผลิต ตลอดจนลดการนำเข้าทรัพยากรและวัตถุดิบเพื่อการผลิตจากภายนอกให้มากที่สุด

หลักการสร้างระบบภูมิคุ้มกัน ได้แก่การจัดการและการพัฒนาทางการเกษตรโดยเน้นการผลิตเพื่อการบริโภคภายในครัวเรือนก่อน การใช้วัสดุท้องถิ่นในการผลิตปุ๋ยชีวภาพ ลดการพึ่งพา การซื้อปุ๋ยวิทยาศาสตร์ซึ่งมีราคาแพงกว่า และลดการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช การปลูกผักปลอดสารพิษ

ด้านเงื่อนไขของความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวังของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ การศึกษาพบว่าในภาคการผลิตทางการเกษตรมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้แรงงานในครัวเรือนเกษตรกรและแรงงานภายในหมู่บ้านมากกว่าการพึ่งพาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มีค่าใช้จ่ายสูง นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตของใช้ประจำวันเพื่อใช้เองภายในครัวเรือนและชุมชน ซึ่งความรู้ต่างๆ

เหล่านั้นได้รับจากการเข้าอบรมที่ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาห้วยทรายฯ ได้แก่การผลิตสบู่ น้ำยาล้างจาน โดยใช้วัสดุท้องถิ่น ด้านเงื่อนไขของความยุติธรรม จริยธรรม ความเพียร ความซื่อสัตย์ สุจริต การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตทางการเกษตร และการผลิตของใช้ประจำวันเป็นการแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน การพึ่งแรงงานคนในท้องถิ่นเป็นการสร้างงานและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในชุมชน เป็นการลดปัญหาทางสังคม และเป็นการส่งเสริมจริยธรรม ความเพียร ความซื่อสัตย์ สุจริตของสมาชิกในชุมชน

การเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรที่ทำการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำรินั้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของเกษตรกรและครัวเรือนเกษตรกรนั้นนอกเหนือจากการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงหลักความพอประมาณ หลักความมีเหตุมีผล หลักการสร้างระบบภูมิคุ้มกัน ตลอดจนการมีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และมีความยุติธรรม จริยธรรม ความเพียร ความซื่อสัตย์ สุจริตแล้ว การศึกษาพบว่าการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรที่ทำการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำรินี้มีศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นหน่วยงานหลักและเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนโครงการ องค์ประกอบอื่น ได้แก่ ครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ผู้นำชุมชน และส่วนราชการต่างๆ ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเกษตรกรตามโครงการ (ภาพที่ 4) นอกจากนี้การศึกษายังพบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินโครงการดังกล่าวมีองค์ประกอบต่างๆ ดังต่อไปนี้

เป็นโครงการที่ประชาชนให้ความความเชื่อถือ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ยึดหลักความพอเหมาะพอดี มีเหตุมีผลและความไม่ประมาท เป็นแนวทางแก้ไขให้รอดพ้น

และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบสัมมาอาชีพ รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักประมาณตน และดำรงชีวิตอย่างรู้จักการคิด การอยู่ และการกินอย่างพอเพียง

ความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการของศูนย์ห้วยทรายฯ “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแหล่งเรียนรู้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในเรื่องการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งถ่ายทอดวิชาการและเทคโนโลยีให้กับประชาชนเพื่อเป็นทางเลือกในการพัฒนาอาชีพ ตามภูมิสังคม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน หมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ให้มีอาชีพ รายได้ และมีความสุขอย่างยั่งยืน โดยดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

องค์ความรู้ที่เกษตรกรได้รับ ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาห้วยทรายฯ ดำเนินการศึกษา วิจัย ทดลองตามแนวพระราชดำริ รวบรวมผลการศึกษา ผลการวิจัย ผลการทดลอง จัดทำเป็นองค์ความรู้ เพื่อใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และเพื่อใช้เป็นคู่มือในการขยายผลสู่ประชาชนโดยรอบพื้นที่ ให้ความรู้เพิ่มเติมกับสมาชิกเดิมเพื่อพัฒนาการดำเนินกิจกรรมของสมาชิก โดยเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน และ เป็นไปตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถใช้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการ และใช้เป็นที่ยักยาดูงานให้กับคณะศึกษาดูงาน

ความตั้งใจของตัวเกษตรกรเอง เป็นเรื่องของความตั้งใจในการปฏิบัติ ทำตามด้วยความอดทน ความเชื่อถือน้ององค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดมา ตลอดจนคำแนะนำต่างๆ ที่ได้รับจากศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาห้วยทรายฯ

ความรู้ความสามารถของบุคลากรและวิทยากร เจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ขยายผลมีความรู้ในเรื่องงานมวลชนสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เจ้าหน้าที่สามารถทำหน้าที่ได้มากกว่าหนึ่งหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ รวมถึงเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สามารถใช้ความชำนาญในแต่ละด้าน

ความสามัคคีทำงานร่วมกันได้ ความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่โครงการในการถ่ายทอดความรู้ ติดตามประเมินผลโครงการ และการทำงานร่วมกันในลักษณะเป็นทีมงาน

ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินโครงการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

1. ภาครัฐควรมีการติดตามและประเมินผลโครงการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจนทำให้การดำเนินโครงการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

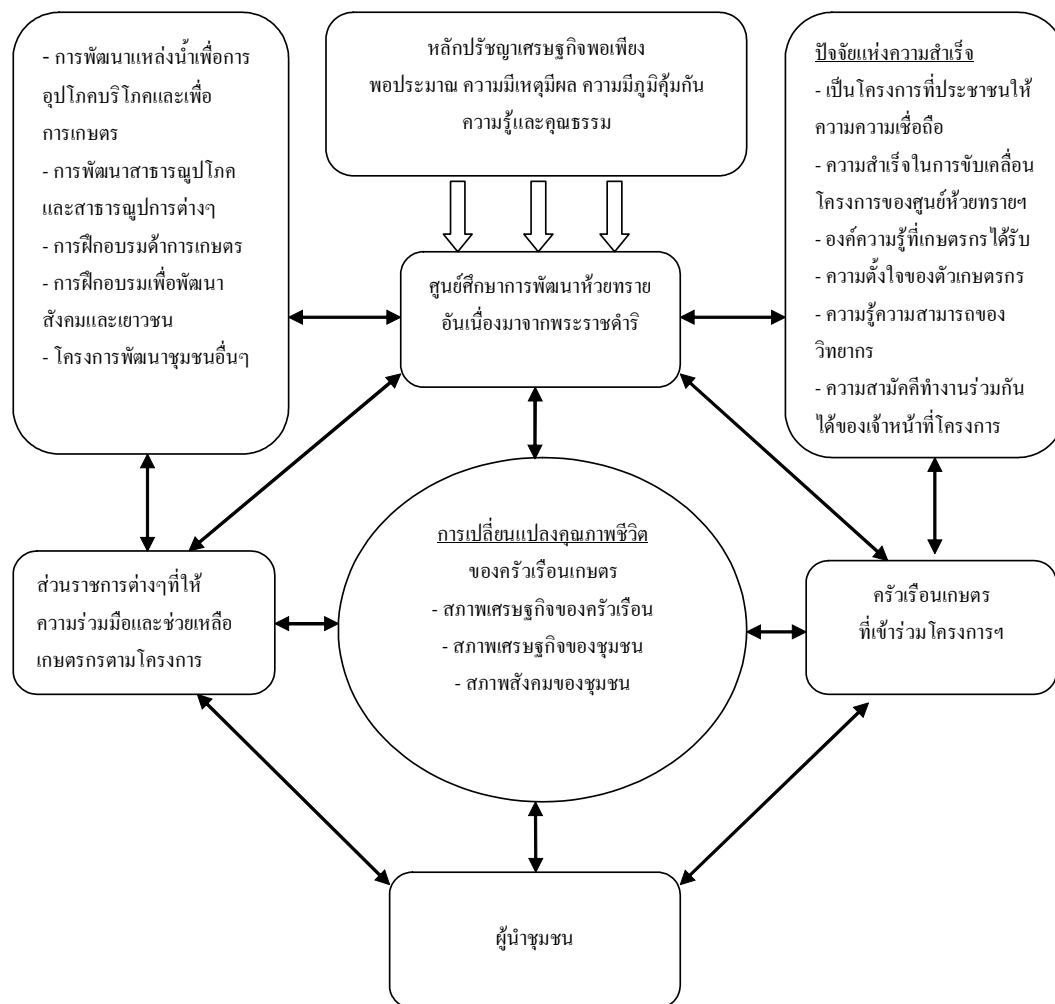
2. ภาครัฐควรดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติมให้แก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการ ตลอดจนการบริหารจัดการน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาหลักในเรื่องของการใช้น้ำเพื่อการเกษตรที่มีไม่เพียงพอ

3. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกษตรกรและสมาชิกของครัวเรือนเกษตรกรได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการให้มากที่สุด

4. การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตรในเรื่องต่างๆ ควรแสดงการสาธิตหรือทำการทดลองให้ประชาชนได้เห็นจริงในทุกๆ เรื่อง เพื่อทำให้เกษตรกรและสมาชิกของครัวเรือนเกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้

5. เพิ่มการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากยิ่งขึ้น

6. การขยายผลการดำเนินโครงการควรคำนึงถึงความพร้อมทางด้านอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่โครงการ และวิทยากร ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 4 รูปแบบองค์ประกอบของการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรที่ทำการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2548). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ม.ป.ท.

เทศบาลเมืองชะอำ. (2553). รายงานกิจการประจำปี 2553. เทศบาลเมืองชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2550). เอกสารประกอบการฝึกอบรม
เกษตรกรตามแนวพระราชปณิธานเศรษฐกิจพอเพียง “เกษตร ทฤษฎีใหม่”. ศูนย์ศึกษาการพัฒนา
ห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลสามพระยา อำเภอสายบุรี จังหวัดเพชรบุรี.
- _____. (2552). แผนปฏิบัติการประจำปี 2552. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน.
- ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ. (2553). แผนปฏิบัติการประจำปี 2553 ศูนย์ศึกษาการ
พัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน.
- _____. (2554). แผนปฏิบัติการประจำปี 2554. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน.
- องค์การบริหารส่วนตำบลสามพระยา. (2554). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา พ.ศ. 2554 – พ.ศ. 2558.
องค์การบริหารส่วนตำบลสามพระยา อำเภอสายบุรี จังหวัดเพชรบุรี.

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพ

A Study of Approaches to Promoting Nutrition Label Reading in Registered Nurses

บุษรัตน์ พุฒวิชัยดิษฐ์*
ดร.คณิงเดช เชื้อมวราศาสตร์**

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประชาชนมีการเลือกบริโภคอาหารสำเร็จรูปเพิ่มมากขึ้น สิ่งที่จะแสดงถึงคุณภาพของอาหารดังกล่าว คือข้อมูลบนฉลากโภชนาการของอาหารนั้นๆ ซึ่งผู้บริโภคควรให้ความสนใจและถือเป็นหน้าที่ที่ต้องอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภคอาหารทุกครั้ง การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านฉลากโภชนาการและศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพทั้งหมดที่ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลหลวงพ่อบุเป็นจำนวน 45 คน การเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) การสำรวจพฤติกรรมการอ่านฉลากโภชนาการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย 2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกถึงเหตุผล ปัญหา และอุปสรรคในการอ่านฉลากโภชนาการ และ 3) การสนทนากลุ่มเพื่อค้นหาแนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการ โดยระยะที่ 2 และ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่าพยาบาลวิชาชีพมีพฤติกรรมการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภคเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 57.8 สำหรับเหตุผล

ในการอ่านฉลากโภชนาการ เพื่อดูวันผลิต/วันหมดอายุ, เพื่อเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์, คิดว่าเป็นประโยชน์เหมาะสมและความปลอดภัยต่อสุขภาพ, เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกซื้อ และเพราะมีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของฉลากโภชนาการ ส่วนปัญหาอุปสรรคในการอ่านฉลากโภชนาการ ได้แก่ มีเวลาในการซื้อผลิตภัณฑ์น้อย, ขาดความรู้เกี่ยวกับฉลากโภชนาการ, ชื่ออาหารนั้นๆ เป็นประจำอยู่แล้ว, มีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์, สินค้าบางชนิดมีให้เลือกน้อย, เชื่อตามการโฆษณา, ตัวอักษรบนฉลากเล็กเกินไป, หน่วยและภาษาบนฉลากเข้าใจยาก รวมทั้งคุณภาพของตัวผลิตภัณฑ์เอง อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค ในด้านวิชาการควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องฉลากโภชนาการ และเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ แก่บุคลากรสาธารณสุข ส่วนด้านนโยบายส่วนกลางควรมีการผลิตสื่อโฆษณาที่น่าสนใจ ปรับปรุงฉลากโภชนาการให้อ่านเข้าใจง่าย และกำหนดนโยบายให้บุคลากรสาธารณสุขอ่านฉลากโภชนาการก่อนเลือกซื้อหรือบริโภค

*พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลหลวงพ่อบุเป็น จังหวัดนครปฐม

**นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครปฐม

การศึกษานี้ มีข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนาความรู้ในเรื่องฉลากโภชนาการแก่บุคลากรสาธารณสุข โดยเฉพาะพยาบาลวิชาชีพซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคที่เหมาะสมแก่

ประชาชน อีกทั้งมีข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการผลักดันนโยบายเรื่องฉลากโภชนาการให้มีความชัดเจนและง่ายต่อการใช้ประโยชน์

Abstract

Currently, there is an increase in consumption of industrial food product. The nutrition label displays information indicating quality of food. Consumers should pay attention and take label reading into account before purchasing or consuming food. This study aimed to describe label reading behaviors and approaches to promoting nutrition label reading in registered nurses. Through purposive sampling, sample of 45 registered nurses were recruited. Data collection included three phases. Phase I was survey of label reading behaviors. Data were analyzed by descriptive statistics. Phase II was in-depth interview for problems, obstacles, and reasons for label reading. Phase III was focus group discussion addressing approaches to promoting label read. Data on phase II and III were analyzed by content analysis.

Results revealed that registered nurses had proper behaviors on label reading before purchasing or consuming food (57.8%). Regarding reasons for label reading on manufacturing date/ expiration date for comparing products, the sample considered as benefit, appropriate, and

safe for health. The information was used for decision making on purchase of food according to knowledge and realizing the importance of nutrition label. For problems and obstacles, the sample reported: time limitation for purchasing the food products, lack of knowledge on nutrition label, purchasing the products frequently, being satisfied with the products, only few products available, being influenced by advertisement, too small characters on the label, difficulty understanding, including the product itself. However, the sample suggested approaches to promoting label reading in terms of education that training program on nutrition label reading is needed. Also, an increase on dissemination of information to health team with various forms is significant. For policy, medias should be initiated with revision for more comprehensible nutrition label and put the label reading into policy. The results suggested approaches to providing information regarding nutrition label for health team particularly registered nurses who play a major role on modification of food consumption behaviors as appropriate for Thai people.

บทนำ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพของคนไทย ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพของประชาชน ให้มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งมุ่งการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน เสริมสร้างคนไทยให้มีความมั่นคงทางด้านอาหาร มีการเลือกบริโภคอาหารที่เหมาะสมและปลอดภัย ลด ละ พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) แต่ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นแบบสังคมเมืองที่มีความซับซ้อนมากขึ้น มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการใช้ชีวิตที่เร่งรีบ อาหารสำเร็จรูปจึงเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้น ผู้บริโภคสมัยใหม่กลุ่มใหญ่ของประเทศต้องพึ่งพาผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปที่ผลิตทั้งระดับอุตสาหกรรมและระดับครัวเรือน สิ่งที่น่ากังวลคือผู้ประกอบการบางรายผลิตสินค้าที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน นอกจากนี้มีผู้บริโภคไม่มากนักที่สนใจใช้เวลาเพียง 2 - 3 นาที เพื่อสังเกตและอ่านฉลากโภชนาการที่ติดบนภาชนะบรรจุอาหารก่อนที่จะซื้อไปบริโภคหรือเห็นคุณค่าของข้อมูลที่ระบุไว้บนฉลากโภชนาการ ข้อมูลที่แสดงบนฉลากโภชนาการที่ดีประกอบกับการมีความรู้ทางวิชาการด้านอาหารและโภชนาการเพียงเล็กน้อยจะช่วยให้ประชาชนสามารถรู้ถึงที่มาของอาหารในแง่วัตถุดิบ กระบวนการผลิต ความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการที่มีต่อร่างกายได้ ดังนั้นฉลากโภชนาการจึงเป็นเครื่องมือที่ให้ข้อมูลทางโภชนาการของผลิตภัณฑ์อาหารนั้นๆ ทั้งชนิดและปริมาณสารอาหาร ผู้บริโภคสามารถใช้ในการคุ้มครองตนเองในด้านสุขภาพและความปลอดภัยได้ และเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค กล่าวคือก่อนซื้อสินค้าและบริการให้ถือเป็นหน้าที่ที่ต้องอ่านฉลากโภชนาการเพื่อลดความเสี่ยงต่อการบริโภคที่ด้อยคุณภาพ (นพวรรณ เปียชื่อ, 2552; วิสิฐ จະวะลิตและคณะ, 2545)

โภชนาการเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการมีสุขภาพดี จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า พฤติกรรมการบริโภค

ที่ไม่เหมาะสมของประชาชน เป็นปัจจัยสำคัญของการเกิดโรคเรื้อรัง ส่งผลต่อภาวะการดูแลทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ นอกจากนี้ยังสูญเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตที่สำคัญของประเทศ (ภัทริธา ยิ่งเลิศรัตนกุล, 2546; อรทิพย์ เทพทิพย์, 2544) ดังนั้น องค์การอนามัยโลกจึงได้กำหนดเป้าหมายในการลดอัตราการเจ็บป่วยและเสียชีวิตของประชากรเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยกลวิธีหนึ่งที่สำคัญคือการเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนในการควบคุมพฤติกรรม ให้ความรู้เรื่องการบริโภคที่เหมาะสมและถูกต้องเพื่อให้มีสุขภาพที่ดีเป็นไปตามข้อเสนอในกฎบัตรกรุงเทพฯ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพ (Bangkok charter for health promotion) ในปี 2548 (นพวรรณ เปียชื่อ, 2552)

พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการให้ความรู้ที่ถูกต้องเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีศักยภาพในการดูแลตนเอง และมีพฤติกรรมการบริโภคที่เหมาะสม จึงควรเป็นแบบอย่างในการส่งเสริมพฤติกรรมการรับประทานอาหารโดยการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการซื้อหรือบริโภค เพื่อให้ทราบและตระหนักถึงปริมาณสารอาหาร คุณภาพและความปลอดภัยของอาหารตามหลักโภชนาการ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลเบื้องต้นที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภคนั้นยังมีข้อจำกัด ที่ผ่านมามีเพียงการศึกษาในบุคลากรสาธารณสุขในภาพรวม (บัณฑิตา ศรีวิชัย, 2551) และการศึกษาในประชากรกลุ่มอื่น เช่น นักศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยต่างๆ (สิริภัทร สิริบรรสพ, 2547; ปันดดา พิงคิลป์, 2549; ดวงดาว บุญชัย, 2552) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการศึกษาถึงพฤติกรรมการอ่านฉลากโภชนาการและศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค เพื่อให้ทราบและสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการบริโภคของพยาบาลวิชาชีพที่เป็นบุคลากรกลุ่มใหญ่

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

ที่สุดในโรงพยาบาล และเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรสุขภาพซึ่งเป็นแกนสำคัญในการให้ความรู้เพื่อการดูแลสุขภาพและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคของประชาชน อันเป็นมาตรการสำคัญในการลดวิกฤติของโรคเรื้อรังต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาพฤติกรรมกรรมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค
2. ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาแบ่งเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การสำรวจพฤติกรรมกรรมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค ระยะที่ 2 การศึกษาเหตุผล และปัญหา อุปสรรค ของพยาบาลวิชาชีพในการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth interview) และระยะที่ 3 การตรวจสอบข้อมูลและการค้นหาแนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กลุ่มเป้าหมาย คือพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลหลวงพ่อเป็น ในปี พ.ศ. 2553 เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน พ.ศ. 2553 ที่โรงพยาบาลหลวงพ่อเป็น อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย (Descriptive research) ที่แบ่งเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย

- ระยะที่ 1 การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพก่อนการเลือก

ซื้อหรือบริโภค เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นโดยนพวรรณ เปียชื่อ (2551) ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค

ระยะที่ 2 การศึกษาเหตุผล และปัญหา อุปสรรคของพยาบาลวิชาชีพในการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภคโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth interview) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แนวคำถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน 2) เครื่องบันทึกเสียง 3) อุปกรณ์การบันทึก ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจนข้อมูลอิ่มตัว ใช้เวลาคนละประมาณ 30 นาที ในระหว่างการสัมภาษณ์จะขออนุญาตบันทึกเสียงพร้อมจดบันทึก

ระยะที่ 3 การตรวจสอบข้อมูลและการค้นหาแนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมให้ข้อมูล ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที ในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้ศึกษาขออนุญาตบันทึกเสียงพร้อมจดบันทึกตลอดระยะเวลาการสนทนา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาระยะที่ 1 เป็นพยาบาลวิชาชีพทั้งหมด จำนวน 45 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาระยะที่ 2 และระยะที่ 3 เป็นพยาบาลวิชาชีพที่สมัครใจในการให้สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม จำนวน 16 คน มีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive criterias) คือเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลหลวงพ่อเป็น ในปี พ.ศ. 2553 และมีความยินดีเข้าร่วมวิจัย

สถานที่เก็บข้อมูล

โรงพยาบาลหลวงพ่อเป็น ตำบลบางแก้วฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรม การอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพโดยใช้สถิติ บรรยาย ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่ และร้อยละ การแปลผล คะแนนรวมราย บุคคลมากกว่าหรือเท่ากับคะแนนเฉลี่ย (Mean) หมายถึงมีพฤติกรรมอ่านฉลากโภชนาการก่อนการ เลือกซื้อหรือบริโภคเหมาะสม คะแนนรวมน้อยกว่า คะแนนเฉลี่ย (Mean) หมายถึงมีพฤติกรรมอ่าน ฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภคไม่ เหมาะสม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เจาะลึกรายบุคคลและการสนทนากลุ่มโดยการ วิเคราะห์ เนื้อหา (Content analysis)

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่ มีอายุ 30-60 ปี (ร้อยละ 62.3) ลักษณะงานเป็นพยาบาล ประจำการ (ร้อยละ 68.9) ระดับการศึกษาจบ ปริญญาตรี (ร้อยละ 88.9) และปริญญาโท (ร้อยละ 11.1) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท (ร้อยละ 44.5) ไม่มีมีโรคประจำตัว (ร้อยละ 73.3) การ นอนหลับโดยเฉลี่ยวันละ 6 ชั่วโมง (ร้อยละ 35.6)

ระดับในการทำกิจกรรมต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 75.5) และมีการออกกำลังกายชนิดใดชนิดหนึ่ง บ่อยครั้ง (ร้อยละ 75.5)

ระยะที่ 1 พฤติกรรมการอ่านฉลากโภชนาการ ของพยาบาลวิชาชีพก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค

พฤติกรรมการอ่านฉลากโภชนาการของ พยาบาลวิชาชีพก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค พบว่าพฤติ กรรมที่พยาบาลวิชาชีพอ่านฉลากโภชนาการเป็นประจำ มากที่สุดคือ เมื่อเลือกซื้อหรือบริโภคผลิตภัณฑ์อาหาร นั้นเป็นครั้งแรก (ร้อยละ 51.2) ส่วนพฤติกรรมการ อ่านฉลากโภชนาการที่พยาบาลวิชาชีพไม่เคยปฏิบัติมาก ที่สุด คือการอ่านฉลากโภชนาการเมื่อเลือกซื้อหรือ บริโภคอาหารแปรรูปหรือขนมขบเคี้ยวจากข้อมูล “ปริมาณไขมันทรานส์” (ร้อยละ 40) เมื่อวิเคราะห์ คะแนนพฤติกรรมการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการ เลือกซื้อหรือบริโภคของพยาบาลวิชาชีพโดยรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 62.13 (SD = 19.67) คิดเป็นร้อยละ 59.74 ของคะแนนเต็ม โดยพยาบาลวิชาชีพที่มี พฤติกรรมการอ่านฉลากโภชนาการเหมาะสม คิดเป็น ร้อยละ 57.8 ส่วนพยาบาลวิชาชีพที่มีพฤติกรรมการอ่าน ฉลากโภชนาการไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 42.2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพโดยรวม

พฤติกรรมการอ่านฉลากโภชนาการ	n	ร้อยละ
เหมาะสม (คะแนนรวม $\geq$ ค่าเฉลี่ย)	26	57.8
ไม่เหมาะสม (คะแนนรวม $<$ ค่าเฉลี่ย)	19	42.2
รวม	45	100.0
คะแนนพฤติกรรมการอ่านฉลากโภชนาการโดยรวม Mean $\pm$ SD = 62.13 $\pm$ 19.67		

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

ระยะที่ 2 เหตุผล และปัญหา อุปสรรค ของ พยาบาลวิชาชีพในการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการ เลือกซื้อหรือบริโภค

เหตุผลที่พยาบาลวิชาชีพอ่านฉลากโภชนาการ ก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค เนื่องจากเพื่อต้องการ**ดูวันผลิตและวันหมดอายุ**ของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดที่ซื้อ ตัวอย่างคำพูด “ปกติหนูจะไม่เคยอ่านฉลาก จะเลือกซื้อของที่ใหม่ ผลิตล่าสุด หมดอายุช้านั่น” เพื่อต้องการ**เปรียบเทียบคุณภาพและราคาของผลิตภัณฑ์** ว่า ชนิดใดมีคุณค่าทางอาหาร มีราคาถูกเมื่อเปรียบเทียบ ปริมาณที่เท่ากัน ตัวอย่างคำพูด “เปรียบเทียบอาหาร แต่ละยี่ห้อว่าชนิดใดมีคุณค่ามากกว่ากัน เช่น เวลาซื้อ นมก็จะดูแคลเซียม บางทีก็ดูที่ปริมาณ อันไหนเยอะ กว่าก็เอา” เพื่อ**ความปลอดภัยและความเหมาะสมต่อ สุขภาพ**ของแต่ละบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกัน คนที่มีโรคประจำตัวย่อมต้องระมัดระวังในการบริโภคมากเป็นพิเศษ ตัวอย่างคำพูด “สนใจเรื่องสารปรุงแต่ง วัตถุ ถนอมอาหารสี น้ำตาลทราย ไม่ต้องการกินอาหารที่เป็น พิษต่อร่างกาย และดูว่ามีผงชูรสหรือเปล่าเมื่อเลือก ขนมหั้เด็ก” “ดูให้เหมาะสมกับสุขภาพและโรคประจำ ตัวของแต่ละคน คนเป็นเบาหวานก็ต้องจำกัดน้ำตาล กินมากจะน้อยเคเอา” และการอ่านฉลากโภชนาการยัง **เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกซื้อ** เพื่อได้อาหารที่มี **ประโยชน์ต่อร่างกาย** นอกจากนี้พยาบาลวิชาชีพ บางส่วนเคยผ่านการอบรมทางด้านโภชนาบำบัด จึงมี **ความรู้และตระหนักถึงความสำคัญ**ของการอ่านฉลาก โภชนาการ ตัวอย่างคำพูด “ได้รับการอบรมโภชนาบำบัด ขึ้นพื้นฐานในคนไข้เบาหวานมาก่อนทำให้รู้จักฉลาก โภชนาการ รู้และตระหนักถึงความสำคัญ จึงอ่านฉลาก”

ปัญหา อุปสรรคของพยาบาลวิชาชีพในการ อ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค

ด้านผู้บริโภค จากการศึกษาพบว่าพยาบาล วิชาชีพ**มีเวลาในการซื้อผลิตภัณฑ์น้อย** เนื่องจากไม่มี เวลาด้วยภาระต่างๆ ด้านครอบครัว ด้านอาชีพที่ทำงาน ไม่เป็นเวลา ทำให้รีบเร่งในการซื้ออาหาร ตัวอย่างคำพูด “บางครั้งรีบไม่มีเวลาอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ ส่วนใหญ่

อ่านไม่ละเอียดทุกอย่างหรอก บางทีก็อ่านแค่วันหมด อายุ” “ซื้อเก็จ เร่งรีบ เวลาจับจ่ายน้อย” พยาบาลวิชาชีพ บางคน**ไม่รับประทานอาหารสำเร็จรูป** ชอบรับประทาน อาหารสดมากกว่าอาหารสำเร็จรูป จึงไม่มีโอกาสได้อ่าน ฉลากโภชนาการ ตัวอย่างคำพูด “ชอบกินของสด มากกว่าอาหารสำเร็จรูป จึงไม่ค่อยได้ซื้ออาหารสำเร็จรูป จะซื้อของสด ผลไม้ ผักมากกว่า” บางส่วน**ไม่เห็นความ สำคัญของการอ่านฉลากโภชนาการ** คิดว่าข้อมูลบางตัว บนฉลากโภชนาการไม่มีความสำคัญ เสียเวลาในการ อ่าน ซื้อผลิตภัณฑ์ที่ลดราคา หรือโฆษณาที่ถูกใจ ก็ตัดสินใจซื้อทันที ตัวอย่างคำพูด “ไม่คิดว่าบางตัวมี ความสำคัญไม่จำเป็นต้องดู เวลาลงเวรเวรนอนซื้อเก็จ อ่าน เสียเวลาไม่อยากจะอ่าน” “ซื้อที่ราคาถูกที่สุดหรือ ลดราคา ไม่ค่อยได้นึกถึงฉลาก บางทีคนโฆษณา ถูกใจไม่คำนึงถึงคุณสมบัติอย่างอื่นซื้อทันที” และยัง พบว่า มีพยาบาลวิชาชีพที่**ขาดความรู้เกี่ยวกับฉลาก โภชนาการ** เนื่องจากข้อมูลของฉลากโภชนาการด้าน ข้างกล่องมีจำนวนมาก ข้อมูลบางอย่างเข้าใจได้ยาก ทำให้ไม่ได้อ่านฉลากโภชนาการเนื่องจากไม่เข้าใจใน ความหมายที่ระบุไว้ ตัวอย่างคำพูด “ข้อมูลโภชนาการ ด้านข้างกล่องเยอะ บางอย่างก็ไม่รู้ ข้อมูลบางอย่าง ทำความเข้าใจยาก” นอกจากนี้**ความพึงพอใจต่อ ผลิตภัณฑ์** คิดว่าผลิตภัณฑ์บางยี่ห้อน่าเชื่อถือ มีความ ชอบในอาหารนั้นและสนใจในรสชาติมากกว่าคุณค่าทาง อาหาร บางชนิดซื้อเป็นประจำ จึงไม่ได้อ่านฉลาก โภชนาการก่อนซื้ออาหารนั้น ตัวอย่างคำพูด “คิดว่า ผลิตภัณฑ์บางอย่างก็น่าเชื่อถืออยู่แล้วนะ เช่นซองที่ขาย ในห้าง ไม่งั้นเขาจะให้ขึ้นห้างได้ยังไง” “สนใจรสชาติ มากกว่าคุณค่าอาหาร อร่อยถูกใจก็ซื้อ”

ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า **สินค้าบางชนิดมีให้ เลือกน้อย** บางชนิดไม่มีให้เลือก จึงจำเป็นต้องซื้อโดย ไม่ได้อ่านฉลากโภชนาการ ตัวอย่างคำพูด “บางชนิด ไม่มีให้เลือก อ่านหรือไม่อ่านน่าจะมีค่าเท่ากัน” การ **โฆษณาของผลิตภัณฑ์**ต่างๆ การโฆษณาอยู่เป็นประจำ ทำให้ซื้อยี่ห้อติดหู จึงเชื่อตามการโฆษณา หรือ จากกระแสนิยมในสังคม ตัวอย่างคำพูด “กินเพราะมี

ซื้อที่คุ้นหู เป็นที่นิยมตามท้องตลาด” “เลือกซื้อจากโฆษณาและกระแสนิยมมากกว่า” “อยากลองอาหารชนิดนั้น บางทีก็เลือกตามโฆษณา” ผลลัพธ์ส่วนใหญ่มี **ตัวอักษรบนฉลากเล็กเกินไป** ทำให้มองไม่เห็นและไม่สามารถอ่านได้ ตัวอย่างคำพูด “เวลาไปซื้อของลิ้มเอาแว่นไปด้วยมองไม่เห็นเลยไม่อ่าน” “เจ้าตัวที่ไม่มีประโยชน์มักจะมีตัวเล็กเพื่อให้มองไม่เห็น” นอกจากนี้ **หน่วยที่ใช้บนฉลากโภชนาการ** หลายหน่วยไม่เหมือนกัน บางตัวบอกเป็นเปอร์เซ็นต์ บางตัวเป็นมิลลิกรัม และภาษาที่ใช้เป็นภาษาอังกฤษ ชื่อเป็นวิทยาศาสตร์ ทำให้เข้าใจยาก ตัวอย่างคำพูด “แต่ละฉลาก สารอาหารบางตัวบอกเป็นมิลลิกรัม บางตัวเป็นเปอร์เซ็นต์ ยังไม่ค่อยเข้าใจอะ ยิ่งเยอะยิ่งงงๆ” “ทำไมต้องทำเป็นภาษาต่างประเทศ คนไทยอ่านหรือว่าไม่ อยากให้อ่าน ภาษาไทยยังไม่ค่อยจะรู้เลย” อีกทั้ง **คุณภาพของผลิตภัณฑ์** คิดว่าสินค้าผ่านการตรวจสอบมาแล้วต้องมีคุณภาพ อีกด้านหนึ่งคือคุณภาพของสินค้าไม่ดี เช่น ภาชนะบรรจุไม่เรียบร้อย ฉลากโภชนาการและวันหมดอายุไม่ชัดเจน ตัวอย่างคำพูด “พบภาชนะบรรจุไม่เรียบร้อย อาหารบูดเสียก็มี บางทีพิมพ์วันหมดอายุไม่ชัดเจน บางทีฉลากเปียกน้ำอ่านไม่ชัด ทำให้อ่านไม่ได้”

ระยะที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพ

จากข้อมูลเหตุผล ปัญหา และอุปสรรคในการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อและบริโภค นำไปเป็นประเด็นการสนทนากลุ่มในการค้นหาแนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพสามารถสรุปแนวทางเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการและด้านนโยบาย ดังนี้

ด้านวิชาการ พยาบาลวิชาชีพเสนอแนวทางในการส่งเสริมและกระตุ้นให้มีการอ่านฉลากโภชนาการมากขึ้น และคิดว่าน่าจะมีผลดีกว่าการไม่ได้ดำเนินการใดๆ โดยการ **อบรมให้ความรู้** เกี่ยวกับฉลากโภชนาการ เช่น วิธีการอ่านข้อมูลบนฉลากโภชนาการ แต่ละตัวมีความหมายอย่างไร ควรรับประทานในปริมาณเท่าไรจึง

จะเหมาะสมในแต่ละบุคคล พยาบาลวิชาชีพบางคนมีข้อเสนอแนะให้สอนการอ่านฉลากโภชนาการจากครอบครัวไปสู่ลูกหลาน หรือหากมีการสอนความรู้ตั้งแต่ในโรงเรียนก็จะเป็นประโยชน์สูงสุด เพื่อปลูกฝังบริโภคนิสัยตั้งแต่เด็ก ตัวอย่างคำพูด “เราขาดความรู้เชิงลึกเรารู้แต่กว้างๆ ถ้ามีงบจะจ้างวิทยากรมาให้ความรู้ก็ดี ทำให้ง่าย ทำให้อ่านง่าย” “การให้ความรู้เรื่องการอ่านฉลากเป็นเรื่องยากนะ เรายังไม่ค่อยจะรู้เรื่องถ้าจะให้ดีควรสอนตั้งแต่ที่โรงเรียน เด็กจะเชื่อครูมากกว่าพ่อแม่ แล้วเด็กเองก็จะกลับมาบอกพ่อแม่ด้วย” นอกจากนี้ **การประชาสัมพันธ์** ในรูปแบบต่างๆ เช่น การสร้างโมเดลที่เป็นบุคลากรที่มีพฤติกรรมการเลือกบริโภคที่ดี ที่เหมาะสม มีการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการซื้ออาหารเป็นประจำ เพื่อเป็นต้นแบบที่ดีแก่บุคลากรคนอื่น ๆ ได้ปฏิบัติตาม การประชาสัมพันธ์โดยโปสเตอร์ความรู้ เรื่องวิธีการอ่านฉลากโภชนาการ การดูข้อมูลต่างๆ บนฉลาก การณรงค์ให้บุคลากรภายในโรงพยาบาลเลือกบริโภคที่เหมาะสมโดยการอ่านข้อมูลบนฉลากโภชนาการก่อนการซื้ออาหารสำเร็จรูป นอกจากนี้ การติดตามข่าวสารที่เกี่ยวกับฉลากโภชนาการ เช่น ข้อมูลการโฆษณาที่บิดเบือนจากความเป็นจริง การกล่าวอ้างสรรพคุณของสินค้าเกินจริง โฆษณายของผลิตภัณฑ์ที่หมดอายุ การประชาสัมพันธ์จากสื่อต่างๆ ข้อมูลเหล่านี้เมื่อบุคลากรท่านใดพบเห็นหรือทราบข่าวควรมีการมาบอกเล่าสู่กันฟัง เพื่อกระตุ้นเตือนให้ทุกคนมีความตระหนักต่อการเลือกบริโภคและเพื่อไม่ให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ผลิต อย่างไรก็ตาม **เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน** ในการชักชวนกันอ่านฉลากโภชนาการก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่พยาบาลวิชาชีพเสนอแนะ สิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้มีการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภคผลิตภัณฑ์ ตัวอย่างคำพูด “การกระตุ้นบุคลากรโดยมี Model เช่นจะมีความรู้ในการซื้อของเวลาใครจะซื้ออะไรก็ต้องถาม.....บางชนิดกินกันแล้วเกลือกินใหม่ กินอะไรจะดูดีกว่า ถูกกว่ากัน ต่อไปจะต้องปลูกฝัง จะต้องถ่ายทอดให้ครอบครัวไปสอนลูกๆ” “ใครเจอข่าวไม่ดีเกี่ยวกับฉลากให้มาเล่า

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

สู่กันฟัง จะได้ตระหนักขึ้น บางครั้งโฆษณาที่บิดเบือนโกหก เชื่อไม่ได้” “ส่วนใหญ่ประชาชนทั่วไปไม่ค่อยสนใจเรื่องฉลากหรอก แม้แต่พวกเราเองบางทีชื่อของก็ไม่ได้อ่านเหมือนกัน (หัวเราะ) เราว่าน่าจะมีการประชาสัมพันธ์ในโรงพยาบาลนะ โปสเตอร์ เกี่ยวกับฉลาก ข้อมูลบนฉลากแต่ละตัวหมายความว่ายังไง กินเท่าไรดี น่าจะมีประโยชน์”

ด้านนโยบาย พยาบาลวิชาชีพเสนอแนะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องผลักดันนโยบายจากส่วนกลางที่เกี่ยวกับฉลากโภชนาการ โดยการ**ผลิตสื่อโฆษณา** การกระตุ้นจากสื่อโฆษณาต่างๆ เช่น โฆษณาจากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ พยาบาลวิชาชีพเชื่อว่าการได้เห็นและได้ยินบ่อยครั้ง จะช่วยให้มีความตระหนักและปฏิบัติตามโฆษณา รูปแบบการโฆษณาเกี่ยวกับฉลากโภชนาการควรมีความน่าสนใจ ตัวอย่างคำพูด “ควรมีการผลิตสื่อโฆษณาเหมือนกับสื่อโฆษณาสินค้าอื่นๆ ให้น่าสนใจ เหมือนประกันชีวิต แล่ๆ หลุดๆ เพื่อชักชวนให้อ่าน ให้ติดตามตอนต่อไป ใช้แล้วจะเป็นอย่างไร อีกทั้งเตือนเห็นผล” **การกำหนดนโยบายจากส่วนกลาง** รัฐบาลหรือผู้ที่รับผิดชอบควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและเป็นแนวทางเดียวกันให้บุคลากรสาธารณสุขเป็นแบบอย่างที่ดีโดยการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภคทุกครั้ง เพื่อเป็นตัวอย่างกับประชาชนให้ปฏิบัติตาม ตัวอย่างคำพูด “มองในมุมกว้างเชิงนโยบายเป็นบุคลากรตัวอย่าง เช่น การผูก MASK เป็นบุคลากรสาธารณสุขจะต้องอ่านฉลากทุกคนเหมือนผูก MASK ป้องกันโรค แล้วจึงมารณรงค์กับประชาชน” นอกจากนี้**การปรับปรุงฉลากโภชนาการ**เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อความเข้าใจ ข้อมูลบนฉลากโภชนาการที่อยู่บนผลิตภัณฑ์อาหารในปัจจุบันนี้ พยาบาลวิชาชีพแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย เช่น ตัวหนังสือเล็กเกินไป อ่านหน่วยบนฉลากโภชนาการแล้วไม่เข้าใจ ควรมีการปรับปรุงฉลากโภชนาการให้อ่านเข้าใจง่าย เพื่อจูงใจให้มีการใช้ประโยชน์จากฉลากโภชนาการในการเลือกซื้อหรือบริโภค ตัวอย่างคำพูด “ควรเป็นหน่วยเดียวกัน ให้ติดตามเลขกล่องนี้มี

ประโยชน์ก็เปอร์เซ็นต์ แต่คงเป็นไปไม่ได้ผู้ผลิตคงไม่ยอม” “ควรมีค่าปกติให้เปรียบเทียบให้เห็นว่า ควรกินเท่าไรหรือเวลาจะเลือกควรจะบอกว่าค่าที่เป็นอันตรายต่อร่างกายเท่าไร บอกเป็นต่อวัน”

การอภิปรายผล

พฤติกรรมกรรมการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พฤติกรรมที่พยาบาลวิชาชีพอ่านฉลากโภชนาการเป็นประจำมากที่สุดคือเมื่อเลือกซื้อหรือบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารนั้นเป็นครั้งแรก แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพประมาณครึ่งหนึ่งเห็นความสำคัญของการอ่านฉลากโภชนาการ ซึ่งข้อมูลบนฉลากโภชนาการเป็นข้อมูลที่ให้ผู้บริโภคได้เลือกอาหารที่เหมาะสมกับตนเองหรือรู้ว่าอาหารที่ตนเองจะนำไปรับประทานนั้นประกอบไปด้วยสารอาหารอะไรบ้าง ให้คุณค่าอย่างไร อีกสิ่งหนึ่งที่เป็นประโยชน์คือทำให้ผู้บริโภคประมาณการอาหารที่บริโภคได้ (วินัย ดะห์ลัน และศัลยา คงสมบูรณ์เวช, 2544 : 427)

พฤติกรรมกรรมการอ่านฉลากโภชนาการที่ปฏิบัติบ่อยครั้งมากที่สุดคือ เมื่อเลือกซื้อหรือบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารโดยสังเกตรวันหมดอายุ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค และ Food Standards Agency พบว่าก่อนซื้อหรือบริโภคผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคจะอ่านวันหมดอายุมากที่สุดเช่นกัน (87.0% และ 91% ตามลำดับ) (ศิริกุล อำพันธ์ และคณะ, 2553; Food standards agency, 2001) ส่วนพฤติกรรมกรรมการอ่านฉลากโภชนาการที่พยาบาลวิชาชีพไม่เคยปฏิบัติตามมากที่สุด คือเมื่อเลือกซื้อหรือบริโภคอาหารแปรรูปหรือขนมขบเคี้ยว จากข้อมูล “ปริมาณไขมันทรานส์” ไขมันทรานส์ (Trans fat) เป็นไขมันแปรรูปที่ได้จากการนำน้ำมันพืชมาทำให้แข็งตัว โดยกระบวนการทางเคมี นิยมใช้เพื่อรักษากลิ่นรสของผลิตภัณฑ์อาหารและยืดอายุการเก็บรักษา พบได้เล็กน้อยตามธรรมชาติในเนื้อสัตว์และนมสัตว์ ไขมันทรานส์ใช้กันอย่างแพร่หลายในผลิตภัณฑ์อาหาร

สำเร็จรูปและพวกของทอด เช่น มาร์การีนชนิดแข็ง ขนมอบประเภทแคร็กเกอร์และคุกกี้ มีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าไขมันทรานส์ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ ต่อร่างกาย และส่งผลให้ผู้บริโภคเสี่ยงต่อการเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจ (Coronary heart disease : CHD) มากกว่าไขมันอิ่มตัว เมื่อเปรียบเทียบจากหน่วยบริโภคในปริมาณเท่ากัน คณะกรรมการอาหารและยาได้ให้สถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดลปรับปรุงประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 182 เรื่องฉลากโภชนาการ โดยคณะผู้รับผิดชอบงานเสนอให้มีการระบุปริมาณไขมันทรานส์ในฉลากโภชนาการ อย่างไรก็ตามปัจจุบันยังไม่มียกข้อบังคับให้ระบุปริมาณไขมันทรานส์บนฉลากโภชนาการ การกระตุ้นเตือนและให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากการบริโภคและวิธีการหลีกเลี่ยงไขมันทรานส์ นับเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในขณะนี้ (ซิกนีย์ เฮเลน, 2552; อัญชัน ชุณหะวีร์ณย์, 2552) พยาบาลวิชาชีพจึงควรมีความรู้ในเรื่อง ไขมันทรานส์ เช่นเดียวกัน เพื่อให้สามารถหลีกเลี่ยงการบริโภคอาหารที่มีไขมันดังกล่าวและสามารถให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง

พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.8 มีพฤติกรรมการอ่านฉลากโภชนาการเหมาะสม โดยมีคะแนนรวมของพฤติกรรมการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อและบริโภคมากกว่าค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 62.13$) สอดคล้องกับการศึกษาในกลุ่มนักศึกษาระดับวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ที่พบว่านักศึกษาที่มีการเลือกรับประทานอาหารสำเร็จรูปอยู่ในระดับดี โดยมีการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการตัดสินใจเลือกรับประทานและทราบว่าสารอาหารที่อยู่ในฉลากโภชนาการมีความสำคัญต่อร่างกาย (ปนัดดา พึ่งศิลป์, 2549) อย่างไรก็ตาม ยังมีพยาบาลวิชาชีพอีกเกือบครึ่งหนึ่งที่ยังมีพฤติกรรมการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อและบริโภคไม่เหมาะสม ซึ่งในเรื่องการปกป้องสิทธิของผู้บริโภค วินัย ดะห์ลัน (2544 : 445-446) เสนอว่า ผู้บริโภคมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติอยู่หลายประการ หนึ่งในนั้นคือหน้าที่ในการเรียนรู้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และ

บริการ เช่น ก่อนซื้อสินค้าหรือบริการให้ถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องอ่านฉลากโภชนาการ ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงต่อการใช้สินค้าหรือบริการที่ด้อยคุณภาพ

เหตุผล ปัญหา และอุปสรรค ในการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าเหตุผลที่พยาบาลวิชาชีพมีการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค เนื่องจากเหตุผล เพื่อดูวันผลิต/วันหมดอายุ เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพและราคาของผลิตภัณฑ์ เพื่อความปลอดภัยต่อสุขภาพ เพื่อความเหมาะสมต่อสุขภาพของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกซื้อ เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย และพยาบาลวิชาชีพบางคนมีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของฉลากโภชนาการ ซึ่งสอดคล้องกับหลายการศึกษา ที่พบว่าการอ่านฉลากโภชนาการสามารถช่วยผู้บริโภคในการเลือกซื้อโดยเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมและช่วยวางแผนการบริโภคของตนได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ก่อนการเลือกซื้อและบริโภค พยาบาลวิชาชีพมีการเปรียบเทียบฉลากของสินค้าชนิดเดียวกันต่างยี่ห้อ และทราบถึงความแตกต่างของสารอาหาร ได้สินค้าที่ดีมีคุณภาพและได้สินค้าที่มีราคาถูก มีการอ่านวันหมดอายุ ก่อนซื้อสินค้า และทราบว่าปริมาณสารอาหารที่อยู่ในฉลากโภชนาการมีความสำคัญต่อร่างกาย (ปนัดดา พึ่งศิลป์, 2549: ประภาศรี ภูวเสถียร, ประไพศรี ศิริจักรวาล, อธิญา คำจันทร์ และปรานิรัตน์ แสงเกษตรชัย, 2551; Perez Escamilla & Haldeman, 2002) นอกจากนี้ ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องฉลากโภชนาการ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของฉลากโภชนาการว่า 1) ฉลากโภชนาการมีประโยชน์ในเลือกซื้ออาหารและเลือกบริโภคให้เหมาะสมกับความต้องการหรือภาวะทางโภชนาการของตนได้ 2) มีประโยชน์ในการเปรียบเทียบเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารชนิดเดียวกัน โดยเลือกที่มีคุณค่าทางโภชนาการที่ดีกว่าได้ และ3) ในอนาคตเมื่อผู้บริโภคสนใจข้อมูลโภชนาการของอาหาร ผู้ผลิตย่อมแข่งขันกันผลิตอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงกว่า แทนการแข่งขันกันในเรื่องหีบห่อ สี หรือสิ่งจูงใจ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

ภายนอกอื่นๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างทราบถึงประโยชน์ของฉลากโภชนาการและเห็นความสำคัญของการอ่านโภชนาการก่อนการเลือกซื้อและบริโภค (หทัยก่องจันทิก, 2542)

ส่วนปัญหา อุปสรรคที่พยาบาลวิชาชีพไม่อ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภคนั้น เนื่องจาก มีเวลาในการซื้อผลิตภัณฑ์น้อยจึงต้องรีบเร่งบางคนขาดความรู้เกี่ยวกับฉลากโภชนาการ ไม่เข้าใจความหมายของข้อมูลที่ระบุไว้ ผลิตภัณฑ์บางชนิดมีการซื้อเป็นประจำอยู่แล้วและบางชนิดมีให้เลือกน้อย อีกทั้งยังมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์นั้นๆ จึงซื้อโดยไม่มี การอ่านฉลากโภชนาการก่อนตัดสินใจ บางครั้งเลือกซื้อตามกระแสนิยมและตามการโฆษณา นอกจากนี้ตัวอักษรบนฉลากโภชนาการของผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เล็กเกินไป หน่วยและภาษาที่ใช้มีหลายหน่วยทำให้เข้าใจยาก และคุณภาพของตัวผลิตภัณฑ์ที่มีภาษาบรรจงไม่เรียบร้อย สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาและอุปสรรคที่พยาบาลวิชาชีพไม่อ่านฉลากโภชนาการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล (ปี พ.ศ. 2550) พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่เคยอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ ประมาณ 3 ใน 4 ของกลุ่มนี้คิดว่าตนเองมีความเข้าใจข้อมูลบนฉลากโภชนาการบางส่วน มีเพียงร้อยละ 20 ที่คิดว่าเข้าใจทั้งหมด และมีข้อเสนอแนะให้ทำฉลากให้ง่ายขึ้น ไม่เป็นวิชาการมากนัก และไม่เข้าใจความหมายของปริมาณที่ระบุเป็นกรัมและมิลลิกรัม การระบุว่าจะเน้นข้อมูลส่วนที่สำคัญต่อสุขภาพ ภาษาที่ใช้สื่อความหมายได้ไม่ดีทำให้เข้าใจยาก ขนาดตัวหนังสือเล็กเกินไปทำให้อ่านไม่ชัดเจน (ประภาศรี ภูวเสถียรและคณะ, 2551) นอกจากนี้ จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (ปี พ.ศ. 2550) พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการดำเนินการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค อันดับแรกคือ การตรวจสอบคุณภาพของอาหาร ยา และเครื่องสำอางที่วางจำหน่ายในท้องตลาดให้มีคุณภาพมาตรฐาน (นิภาภรณ์ จัยวัฒน์ และคณะ, 2551)

แนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค

แนวทางส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการแบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการและด้านนโยบาย ด้านวิชาการ กลุ่มตัวอย่างเสนอแนวทางในการส่งเสริมและกระตุ้นให้พยาบาลวิชาชีพมีการอ่านฉลากโภชนาการมากขึ้น และคิดว่าน่าจะมีผลดีกว่าการไม่ได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งได้แก่ การอบรมให้ความรู้เรื่องฉลากโภชนาการ วิธีการอ่านและการแปลความหมายข้อมูลบนฉลากโภชนาการ เนื่องจากเป็นเรื่องที่เข้าใจยากถ้าไม่ได้ศึกษาในเชิงลึก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล ในโครงการ “ปรับปรุงประกาศฯ ว่าด้วยเรื่อง ฉลากโภชนาการ” พบว่า มีความจำเป็นที่จะต้องมีการให้ความรู้ผู้บริโภคในการอ่านฉลากโภชนาการ และอาจจำเป็นต้องมีการทำให้ข้อมูลโภชนาการเป็นข้อมูลที่เข้าใจง่าย เพื่อประโยชน์โดยตรงต่อสุขภาพของผู้บริโภค โดยการที่สามารถตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่ดีต่อสุขภาพและไม่เสี่ยงต่อโรคที่เกิดจากการบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสม (ประภาศรี ภูวเสถียร และคณะ, 2551) และการสร้างโมเดลที่เป็นบุคลากรที่มีพฤติกรรมเลือกบริโภคที่ดี ที่เหมาะสม มีการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้ออาหารหรือบริโภคเป็นประจำ เพื่อเป็นต้นแบบที่ดีแก่บุคลากรคนอื่นๆ ได้เอาแบบอย่าง นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ เช่นการประชาสัมพันธ์ในโรงพยาบาล ในรูปของโปสเตอร์ความรู้เรื่องวิธีการอ่านฉลากโภชนาการ การดูข้อมูลต่างๆ บนฉลาก การณรงค์ให้บุคลากรภายในโรงพยาบาลเลือกบริโภคที่เหมาะสมโดยการอ่านข้อมูลบนฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค

นอกจากนี้ พยาบาลวิชาชีพเสนอแนะให้มีการติดตามข่าวสารต่างๆ เช่น ข้อมูลการโฆษณาจากสื่อโทรทัศน์และอื่นๆ ที่อาจบิดเบือนจากความเป็นจริง มีการกล่าวอ้างทางโภชนาการถึงสรรพคุณของสินค้าเกินจริง โฆษณายของผลิตภัณฑ์ที่หมดอายุ การประชาสัมพันธ์ที่เป็นประโยชน์ต่างๆ ข้อมูลเหล่านี้ เมื่อบุคลากรท่าน

ได้พบเห็นหรือทราบข่าวควรมีการมาบอกเล่าสู่กันฟัง เพื่อกระตุ้นเตือนให้ทุกคนมีความตระหนักต่อการเลือกบริโภคที่เหมาะสม และเพื่อให้ไม่ให้อาหารเบี่ยงเบนจากผู้ผลิตซึ่งจากการศึกษา พบว่าโฆษณามีความสำคัญต่อการซื้อของผู้บริโภค และกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารการเผยแพร่ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 97.5 (นิภาภรณ์ จัยวัฒน์ และคณะ, 2547) นอกจากนี้ ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับ 182) พ.ศ. 2541. เรื่อง ฉลากโภชนาการ ได้ให้ความหมายของการกล่าวอ้างทางโภชนาการ (Nutrition claim) ว่าเป็นการแสดงข้อความหรือข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับโภชนาการของอาหารนั้น ได้แก่ การระบุถึงปริมาณของพลังงาน โปรตีน ไขมัน โคเลสเตอรอล คาร์โบไฮเดรต ไฟเบอร์ ใยอาหาร ตลอดจนวิตามินหรือเกลือแร่ต่างๆ เช่น วิตามินบี เหล็ก แคลเซียม เป็นต้น สารอาหารที่มีการกล่าวอ้างเหล่านี้ต้องมีอยู่ในบัญชีสารอาหารที่แนะนำให้บริโภคประจำวันสำหรับคนไทยอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป (Thai RDI) ซึ่งเป็นบัญชีหมายเลข 3 แนบท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข (กระทรวงสาธารณสุข, 2541) อย่างไรก็ตาม การกล่าวอ้างทางโภชนาการที่แสดงบนบรรจุภัณฑ์ ไม่ได้หมายความว่าผลิตภัณฑ์นั้นๆ จะดีกว่าผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้กล่าวอ้าง ผู้บริโภคควรเปรียบเทียบส่วนประกอบของข้อมูลที่กล่าวอ้างนั้น จากฉลากโภชนาการกับผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันที่มีผู้ผลิต (ยี่ห้อ) ต่างกัน เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและมีประโยชน์ต่อร่างกายมากที่สุด (บุษรัตน์ วงศ์ศฤงคาร, 2551; ทิทยา กองจันทิก, 2542)

ในด้านนโยบาย พยาบาลวิชาชีพเสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องผลักดันนโยบายจากส่วนกลางที่เกี่ยวกับฉลากโภชนาการ อาทิการผลิตสื่อโฆษณา เช่น โฆษณาจากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ควรมีความน่าสนใจเหมือนโฆษณาสินค้าอื่นๆ ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมาของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามีการพัฒนาสื่อเพื่อให้มีความน่าสนใจมากขึ้น และมีการกำกับดูแลด้าน

โฆษณา จากผลการศึกษา พบว่า ข้อมูล ข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้มากที่สุดคือ การอ่านฉลากก่อนซื้ออาหาร เครื่องสำอาง และ ผลิตภัณฑ์สุขภาพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 96.2 (นิภาภรณ์ จัยวัฒน์ และคณะ, 2547) ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดอันดับแรกคือ การกำกับดูแลโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อไม่ให้โฆษณาเกินจริงหรือโฆษณาหลอกลวงประชาชน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากในระยะที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อตรวจสอบและพบผู้ประกอบการธุรกิจที่ขาดจริยธรรม เอาเปรียบผู้บริโภคโดยการโฆษณาหลอกลวงเกินจริง สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้ดำเนินการเอาผิดต่อผู้ประกอบการดังกล่าว และมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคทราบถึงการดำเนินงานดังกล่าวเป็นระยะ (ทิพากร มีไฉเย็น และคณะ, 2545) นอกจากนี้ รัฐบาลหรือผู้ที่รับผิดชอบ ควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และเป็นแนวทางเดียวกันให้บุคลากรสาธารณสุขเป็นแบบอย่างที่ดีโดยการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภคทุกครั้ง เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับประชาชนได้ปฏิบัติตาม

อย่างไรก็ตาม พยาบาลวิชาชีพมีข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงเกี่ยวกับฉลากโภชนาการเพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อความเข้าใจ ซึ่งปัญหาที่พบคือ ตัวหนังสือเล็กเกินไป อ่านหน่วยบนฉลากโภชนาการแล้วไม่เข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพา ฉัตรชาติรี ที่กล่าวว่าญาติผู้ป่วยเด็กมากกว่าครึ่งไม่เคยอ่านหรือทำความเข้าใจฉลากโภชนาการหลังของผลิตภัณฑ์อาหารเลย เพราะไม่เข้าใจ อ่านยาก (พรทิพา ฉัตรชาติรี, 2554) ดังนั้นคณะกรรมการอาหารและยาจึงมีการดำเนินงานในการปรับปรุงฉลากโภชนาการให้อ่านและเข้าใจง่าย จึงมีมติเห็นชอบร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 305) พ.ศ. 2550 เรื่องการแสดงฉลากอาหารสำเร็จรูปที่พร้อมบริโภคทันทีบางชนิด ในผลิตภัณฑ์อาหาร 5 ชนิด ได้แก่ มันฝรั่งทอดกรอบหรืออบกรอบ ข้าวโพดคั่วหรืออบกรอบ ข้าวเกรียบ อาหารขบเคี้ยว

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

ชนิดอบพองเรียกว่า ฉลากโภชนาการแบบ “จี ดี เอ” (GDA : Guideline daily amount) โดยแสดงค่าพลังงาน น้ำตาล ไขมัน และโซเดียมบนฉลากด้านหน้าบรรจุภัณฑ์ (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 305), 2550) ซึ่งในอนาคตควรมีการปรับปรุงฉลากโภชนาการให้อ่านเข้าใจง่ายในอาหารสำเร็จรูปอื่นๆ ให้ครอบคลุม เพื่อประโยชน์ต่อสุขภาพของประชาชนต่อไป

ฉลากโภชนาการจึงเป็นเครื่องมือที่ให้ข้อมูลทางโภชนาการของผลิตภัณฑ์อาหารชนิดนั้น ข้อมูลบนฉลากที่ครบถ้วนชัดเจนและง่ายต่อการเข้าใจ ประกอบกับการมีความรู้ทางวิชาการด้านอาหารและโภชนาการที่ดีของผู้บริโภค จะช่วยให้ผู้บริโภคสามารถรับรู้ถึงที่มาของอาหารในแง่วัตถุดิบ กระบวนการผลิต ความคุ้มค่าของราคาและความปลอดภัยที่จะบริโภคอาหารเหล่านั้นด้วย (วิสิฐ จະวะสิตและคณะ, 2545) ฉะนั้นพยาบาลวิชาชีพเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่ต้องมีการพัฒนาความรู้เรื่องอาหาร โภชนาการ และการใช้ประโยชน์จากฉลากโภชนาการ เพื่อที่จะได้นำความรู้ดังกล่าวไปเผยแพร่แก่ประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ด้านการปฏิบัติ พยาบาลวิชาชีพเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในการดูแล ให้ความรู้ และสนับสนุนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคให้แก่ประชาชน ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพจึงควรมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเอง และเป็นต้นแบบที่ดีใน

ด้านการเลือกบริโภคที่เหมาะสม เพื่อสามารถนำความรู้ไปจัดกิจกรรมในการส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี เช่น การอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภค

ด้านการศึกษา ควรมีการบรรจุความรู้เรื่องฉลากโภชนาการในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ เพื่อเป็นความรู้พื้นฐาน และควรมีการจัดอบรมเพิ่มเติมในกลุ่มบุคลากรสาธารณสุขเพื่อพัฒนาความรู้ที่ทันสมัยเนื่องจาก ความรู้เรื่องฉลากโภชนาการมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ด้านการวิจัย ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงรูปแบบหรือแนวทางการส่งเสริมให้บุคลากรสาธารณสุขและประชาชนเข้าถึงความรู้เรื่องฉลากโภชนาการ และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบนฉลากโภชนาการในการเลือกบริโภค นอกจากนี้ควรนำรูปแบบหรือแนวทางดังกล่าวไปทดลองใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์เพื่อใช้เป็นแนวทางให้ประชาชนมีการเลือกบริโภคได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ด้านนโยบาย ควรมีการกำหนดนโยบายในเรื่องฉลากโภชนาการให้มีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ประชาชนสามารถเลือกซื้อหรือบริโภคอาหารได้อย่างถูกต้อง เช่น การปรับปรุงฉลากโภชนาการให้อ่านเข้าใจง่ายครอบคลุมอาหารสำเร็จรูปทั้งหมด การพัฒนารูปแบบของการประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจ และมีการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนให้มีความตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านฉลากโภชนาการก่อนการเลือกซื้อหรือบริโภคมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2541). *ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับ 182) พ.ศ. 2541 เรื่อง ฉลากโภชนาการ*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.fda.moph.go.th/food.htm.pro>. (วันที่ค้นข้อมูล 10 กรกฎาคม 2553).
- ซิกนีย์ เฮเลน. (2552). “ไขมันทรานส์น่ากลัวแค่ไหน”. *Readers Digest* สรรสาระ. 4(2) : 124-131.
- ดวงดาว บุญชัย. (2552). การรับรู้และการใช้ฉลากโภชนาการของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิพากร มีใจเย็น และคณะ. (2545). การประเมินผลสัมฤทธิ์การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารโรคของกองเผยแพร่และควบคุมการโฆษณา ปี 2545. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา.
- นพวรรณ เปียชื่อ และคณะ. (2552). “ความรู้ทางโภชนาการ ทักษะคิดเกี่ยวกับอาหาร พฤติกรรมการรับประทานอาหารและภาวะโภชนาการของนักศึกษาพยาบาล”. *วารสารรามาริบดี*. 15(1) : 48-59.
- นิภาภรณ์ จัยวัฒน์ และคณะ. (2547). การศึกษาระดับความรู้ พฤติกรรมการเลือกซื้อ และพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชน. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กองพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา.
- นิภาภรณ์ จัยวัฒน์ และคณะ. (2551). การประเมินผลสัมฤทธิ์การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารโรค. กองพัฒนาศักยภาพผู้บริหารโรค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.fda.moph.go.th/prac/research/2551prac.pdf>. (วันที่ค้นข้อมูล 19 กรกฎาคม 2553).
- บัณฑิตา ศรีวิชัย. (2551). การรับรู้เรื่องฉลากโภชนาการและการใช้ของบุคลากรด้านสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุษรัตน์ วงศ์ตฤณการ. (2551). การพัฒนาคู่มือการอ่านฉลากโภชนาการประเภทขนมขบเคี้ยวและเครื่องดื่มสำหรับผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน. สารนิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประกาศรี ภูเสถียร, ประไพศรี ศิริจักรวาล, อธิรญา คำจันทร์ และ ปราณีรัตน์ แสงเกษตรชัย. (2551). โครงการปรับปรุงประกาศ เรื่อง ฉลากโภชนาการ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.inmu.mahidol.ac.th/research/completed.../.../index.php?id...> (วันที่ค้นข้อมูล 16 มิถุนายน 2553).
- ปนัดดา พิงคิลบี. (2549). การใช้ฉลากโภชนาการของนักศึกษาระดับวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรรณิภา ฉัตรชาติ. (11 เมษายน 2554). “ฉลากโภชนาการ “จีจีเอ” ความเข้าใจที่ (ไม่) ตรงกัน”. *มติชน*, หน้า 10.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

- ภัทริรา ยิ่งเลิศรัตนกุล. (2546). การศึกษาปริมาณพลังงานในอาหารว่างและขนมขบเคี้ยว. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วินัย ดะห์ลัน และศัลยา คงสมบูรณ์เวช. (2544). สิ่งที่มีไขมันได้รับจากฉลากโภชนาการและเรื่องควรรู้เกี่ยวกับสิทธิผู้บริโภคในอาหาร โภชนาการและผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร บทที่ 28-29. (หน้า 427-462). ฉบับแก้ไขพิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อาคารวิทยกิจดี ชั้น 13 สยามสแควร์.
- วิไล จวะละสิต และคณะ. (2545). รู้จักอาหารจากฉลากในหม้อข้าวบ้าน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริกุล อำพนธ์, กรณ์พรรัตน์ บุญช่วยชนาสิริ, วิษณุ โรจน์เรืองโร และจุฬาลักษณ์ นิพนธ์แก้ว. (2553). การประเมินผลสัมฤทธิ์การพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข.
- สิริภัทร สิริบรรสพ. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการนำความรู้เรื่องฉลากโภชนาการไปใช้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาสนาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.odd.go.th/Thai-html/05022007/PDF/PDF01/005.pdf>. (วันที่ค้นข้อมูล 12 กรกฎาคม 2553).
- หทัย กองจันทิก และพัชร อินทรลักษณ์. (2542). บันได 10 ขั้นสู่ฉลากโภชนาการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข.
- อรรถิพย์ เทพทิพย์. (2544). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะไขมันสูงในเลือดของเจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 4 ราชบุรี. รายงานการวิจัย. กระทรวงสาธารณสุข.
- อัญชน ชุณหะหิรัญย์. (2552). “รู้ทันไขมันทรานส์”. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 29(4) : ตุลาคม - ธันวาคม.
- Food Standards Agency. (n.d.). (2001). *Nutrition labeling research report*. [Online]. Available from : http://www.food.gov.uk/scotland/aboutus_scotland/pressreleases/2001/. (Retrieved July 23, 2010).
- Perez Escamilla R. & Haldeman L. (2002). “Food label use modifies association of income with Dietary Quality”. *Journal of Nutrition Education*. 132 : 768-772.

การศึกษากระบวนการและผลของการเสริมสร้างพลัง (Empowerment)

ในสามชุมชนนำร่องของโครงการบ้านมั่นคง กรุงเทพมหานคร*

A Study of the Process and Results of Empowerment

in Three Pilot Communities of the Baan Mun Kong

Project Bangkok Metropolis

ทรงธรรม ชูเงิน **

วันชัย มีชาติ ***

ดร. ปรีชา คุวินทร์พันธุ์ ****

ประสิทธิ์ สวาสต์ญาดี *****

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการและผลของการเสริมสร้างพลังในชุมชนนำร่องของโครงการบ้านมั่นคง รวมถึงปัจจัยที่ส่งเสริมและก่อให้เกิดอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการดำเนินงานของชุมชนบ้านมั่นคงหลังจากได้รับการเสริมสร้างพลังจากภาครัฐในชุมชนบ้านมั่นคง 3 โครงการนำร่องเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ โครงการบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ โครงการบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนา และโครงการบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี โดยการใช้การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม พบว่า แต่ละแห่งได้รับการเสริมสร้างพลังจากภาครัฐผ่านกระบวนการบนหลักการเดียวกัน

ส่วนผลของการเสริมสร้างพลัง พบว่า ชุมชนแต่ละแห่งมีพลังอำนาจของชุมชนในระดับต่างกัน ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัย นิมิตใหม่ มีพลังอำนาจของชุมชนมากที่สุด รองลงมา คือ ชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี และชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนา มีพลังอำนาจของชุมชนในระดับน้อยที่สุด ปัจจัยหลักที่ส่งเสริมให้เกิดพลังอำนาจของชุมชน คือ ลักษณะทางกายภาพของชุมชน ที่ตั้งบ้านเรือน การคมนาคม วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ผู้นำชุมชน และการถือครองที่ดินของชุมชน ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ ชุมชนข้างเคียง การเมืองภายในชุมชน และความขัดแย้งทางการเมืองระดับชาติ

* วิทยานิพนธ์ในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** นิสิตปริญญาโท ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*** รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ที่ปรึกษาหลัก)

**** รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ปรึกษาพิเศษ)

***** รองศาสตราจารย์ กรรมการที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

Abstract

The objectives of this research are to study about the process and results of community empowerment in Baan Mun Kong Community 3 pilot programmes and to investigate supporting factors and obstacles found in three pilot programmes, namely Baan Mun Kong Chareonchainimitmai project, Baan Mun Kong Sangsunputtana project, and Baan Mun Kong Raumsammukkee project. The methodology utilized includes semi-structured interview and participatory observation.

The results of the study revealed that all three communities had different results of empowerment, although government had empowered in the similar process. Baan Mun Kong

Chareonchainimitmai project had comparatively the highest degree of community's power. The second was Baam Mun Kong Raumsamukkee project, whereas Baan Mun Kong Sangsunpattana project had comparatively the lowest degree. The factors affecting the community's power were community characteristics, patterns of housing area, transportation, culture, leader, and types of the community's land ownership. It was also found that the obstacles to community's power include neighboring community, internal politics in the community and conflict of national interest group.

บทนำ

การพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในเขตเมือง และชนบทให้มีความเป็นอยู่ที่ดีย่อมเสมอกัน โดยรัฐบาลได้กำหนดให้การพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่เป็นวาระแห่งชาติ เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2542 ในการพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ให้ประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชน และทุกภาคีการพัฒนา (คณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติ, 2543 : 8) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น โดยระดมกำลังร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบในผลการพัฒนา ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง อันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขในการพัฒนาเมือง และชุมชนให้น่าอยู่ตามความต้องการของชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นหัวใจของความสำเร็จในการพัฒนา และสอดคล้องกับแผน

พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการเชิงพื้นที่ในมิติใหม่ ด้วยการพัฒนาระบบการชุมชนเข้มแข็ง ให้เกิดพลังของคนในชุมชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ในการพัฒนาแก้ไขปัญหา สนับสนุนให้ชุมชนจัดทำแผนของชุมชนเอง โดยใช้การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ตลอดจนสนับสนุนให้ชุมชนสามารถพัฒนาชุมชน ในลักษณะการพึ่งพาตนเองได้ แทนการรอรับบริการจากภาครัฐอย่างเดิม ดังนั้น จึงต้องมีการเตรียมชุมชนให้พร้อมเข้าร่วมพัฒนา การสร้างพลังชุมชนจึงมีความจำเป็น และมีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ

ในการสร้างพลังชุมชนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม นั้น เป็นบรรยากาศของความร่วมมือจากภาคีทุกภาคส่วน รวมทั้งสร้างวิถีชีวิตที่เป็นระบบและเป็นองค์รวม ภาครัฐหรือข้าราชการต้องเข้าใจว่า การพัฒนา

คุณภาพชีวิตของประชาชน มิใช่เป็นของข้าราชการกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง แต่เป็นของประชาชน ข้าราชการทุกกระทรวงต้องร่วมมือ และประสานงานกัน สนับสนุน ให้ประชาชนมีพลังความสามารถในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามกระบวนการของชุมชน และพึ่งพาตนเองได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

กระบวนการสร้างเสริมพลังชุมชน (Empowerment) ได้ปรากฏเป็นรูปธรรมมากขึ้นจากการดำเนิน โครงการตามนโยบายในการแก้ไขปัญหาความยากจน ให้หมดไปจากประเทศภายในระยะเวลา 6 ปี และได้กำหนดให้มีการลงทะเบียนของประชาชน เพื่อรับทราบปัญหาเพื่อนำมากำหนดการดำเนินงานในการแก้ปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ ซึ่งผลจากการลงทะเบียนดังกล่าว พบว่า ปัญหาที่ดินทำกินเป็นปัญหาอันดับที่ 2 รองจากปัญหาน้ำท่วม และปัญหาที่อยู่อาศัยเป็นปัญหาลำดับที่ 3 จากจำนวนผู้ลงทะเบียนประมาณ 2 ล้านราย ทั่วประเทศ แต่สำหรับพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยจะเป็นลำดับที่ 1

โครงการบ้านมั่นคงจึงเกิดขึ้นบนปรัชญาการเสริมสร้างพลังให้ชุมชนจัดการปัญหาด้วยตนเอง โดยเป็นโครงการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชนแออัดในเมืองทั่วประเทศ ดำเนินการโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับเครือข่ายองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยเริ่มดำเนินการโครงการนำร่องในปี 2546 และได้รับการอนุมัติแผนการดำเนินการจากรัฐบาลไปจนถึงปี 2554 มีเป้าหมายดำเนินการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยไม่น้อยกว่า 200,000 ครอบครัว (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2547 : 1)

หลักการและแนวทางการดำเนินการสำคัญ ของโครงการบ้านมั่นคงที่แตกต่างจากโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยอื่นๆ อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการโดยการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ให้กับชุมชนเจ้าของปัญหา ตั้งแต่การสำรวจข้อมูล

การเลือกชุมชนนำร่อง เลือกวิธีปรับปรุงชุมชน การจัดที่ดิน การออมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย การออกแบบบ้าน การออกแบบชุมชน และการก่อสร้าง เป็นต้น ไปจนถึงสิ้นกระบวนการ เป้าหมายสำคัญของโครงการ คือ การสร้างความมั่นคงในที่ดิน ที่อยู่อาศัย และการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน ไม่ใช่เพียงแต่สร้างบ้าน การปรับปรุงที่อยู่อาศัยก็มีความหลากหลาย ทั้งรูปแบบและแนวทางตามสภาพปัญหาและความต้องการของสมาชิกในชุมชน และหลักคิดสำคัญสูงสุด คือ เป็นการแก้ปัญหาชุมชนแออัดทุกชุมชนในทุกเมือง ทั่วประเทศ โดยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ใช่แก้ปัญหาบางจุด บางพื้นที่เท่านั้น โครงการดังกล่าว จึงเป็นโครงการแก้ปัญหาชุมชนแออัดขนาดใหญ่ เพื่อที่อยู่อาศัยของชาวชุมชนเมืองที่ใหญ่ที่สุดในรอบหลายปีที่ผ่านมาของประเทศไทย มีคนเข้าร่วมทำงานในระดับ และลักษณะงานต่างๆ หลายหมื่นคน ส่งผลสะท้อนไปในหลายมิติ ทั้งในแง่การออกแบบบ้านและชุมชน คนจน การจัดการการเงินเพื่อที่อยู่อาศัยการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบของเมืองและรัฐเพื่อช่วยแก้ปัญหาคนจน การจัดการที่ดินของเมือง เป็นการพิสูจน์ว่าคนจนเมืองนั้นสามารถแก้ปัญหาใหญ่เรื้อรังเรื่องที่อยู่อาศัยได้ด้วยตนเองหากได้รับการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ที่เหมาะสมจากรัฐบาลและหน่วยงานภาคีต่างๆ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนด ปัญหาที่นำมาศึกษาวิจัย ดังนี้

1. กระบวนการ/วิธีการ ของภาครัฐในการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) แก่ชุมชน ในโครงการบ้านมั่นคงเป็นอย่างไร
2. การเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ส่งผลอย่างไรต่อชุมชนในโครงการบ้านมั่นคง
3. ปัจจัยใดที่สนับสนุนและก่อให้เกิดอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการดำเนินงานของชุมชน ในโครงการบ้านมั่นคงหลังจากได้รับการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) จากภาครัฐ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการ/วิธีการ ของภาครัฐ ในการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) แก่ชุมชน ในโครงการบ้านมั่นคง
2. เพื่อศึกษาผลจากการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ของชุมชนบ้านมั่นคง
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนและก่อให้เกิดอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการดำเนินงานของชุมชน บ้านมั่นคงหลังจากรับการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) จากภาครัฐ

แนวคิดการเสริมสร้างพลัง (Empowerment)

แนวคิดการเสริมสร้างพลังให้แก่ชุมชนได้ ถูกกล่าวถึงมากขึ้นในยุคของการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง Singh and Titi (1995 : 23) ได้กล่าวถึง การเสริมสร้างพลังในชุมชนว่าเป็นการเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชนเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนหรือชุมชนสามารถพึ่งพาตนเอง และมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจเพื่อการพัฒนาตนเองและชุมชน นอกจากนี้ Wallerstein (1992,197-205) ได้ให้แนวคิดว่าการเสริมสร้างอำนาจเป็นกระบวนการทางสังคมที่ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคคล ให้ตระหนักในตนเองและสามารถควบคุมตนในการตัดสินใจเลือกและกำหนดอนาคตของชุมชนร่วมกัน โดยการปราศจากการบังคับหรือครอบงำเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนและสิ่งแวดล้อม

จึงกล่าวได้ว่าการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ในชุมชนหมายถึง การเสริมสร้างอำนาจให้คนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเอง และความเป็นอิสระในการตัดสินใจเลือกและกำหนดอนาคตของชุมชนร่วมกัน โดยการปราศจากการบังคับหรือครอบงำ

วรพิทย์ มีมาก (2550 : 24) ได้ศึกษาวิเคราะห์

หาปัจจัยของพลังอำนาจประชาชนจากการเสริมสร้างพลังพบว่า ปัจจัยของพลังอำนาจประชาชนมีทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่

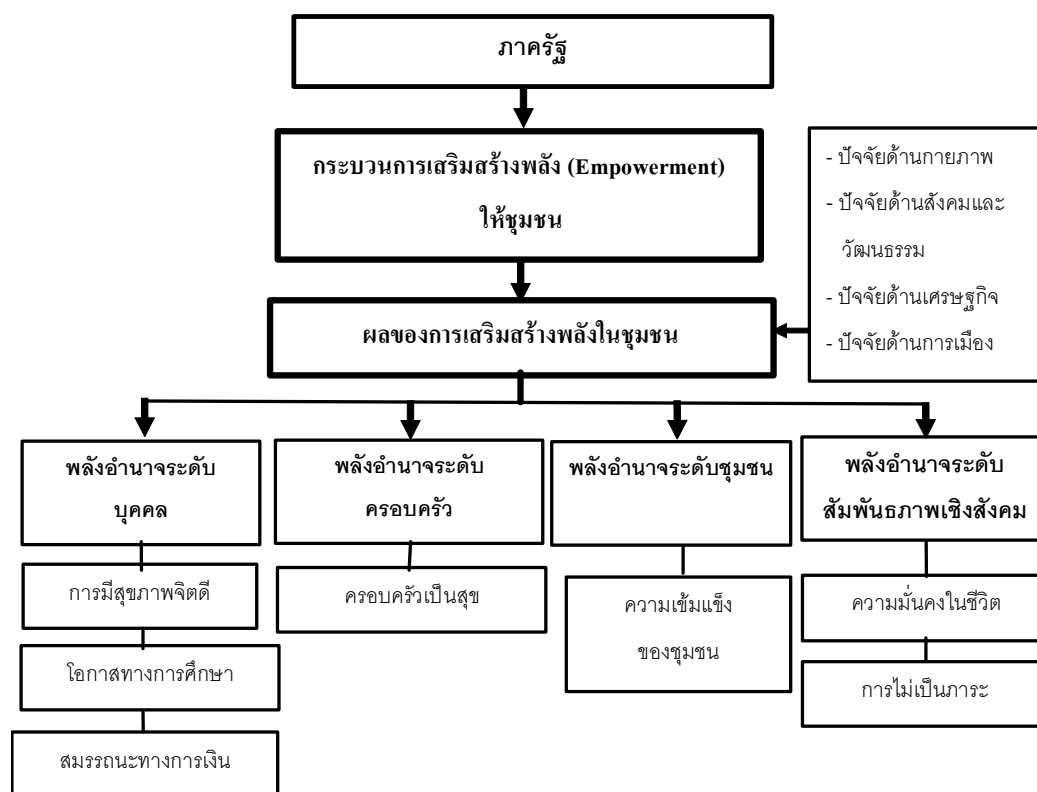
1. ครอบครัวเป็นสุข
2. การมีสุขภาพของจิตที่ดี
3. การมีโอกาสทางการศึกษา
4. สมรรถนะทางการเงินที่ดี
5. ความเข้มแข็งของชุมชน
6. การมีความมั่นคงในชีวิต
7. การไม่เป็นภาระ

เมื่อพิจารณาปัจจัยพลังอำนาจของประชาชน

7 ประการดังกล่าวในแง่ของหน่วยวิเคราะห์สามารถแยกออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. พลังอำนาจระดับบุคคล ได้แก่ การมีสุขภาพจิตที่ดี การมีโอกาสทางการศึกษา และสมรรถนะทางการเงินที่ดี
2. พลังอำนาจระดับครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวเป็นสุข
3. พลังอำนาจระดับชุมชน ได้แก่ ความเข้มแข็งของชุมชน
4. พลังอำนาจระดับสัมพันธภาพเชิงสังคม ได้แก่ การมีความมั่นคงในชีวิตและการไม่เป็นภาระจากปรัชญาการพัฒนาที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ให้แก่ชุมชนในโครงการบ้านมั่นคง และแนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ชุมชน (Empowerment) ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการศึกษากระบวนการและผลของการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ในชุมชนบ้านมั่นคง ดังนี้

1. กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

2. วิธีการศึกษา

จากปัญหาการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยเลือกใช้การวิจัยในเชิงคุณภาพ เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาปรากฏการณ์เกี่ยวกับกระบวนการและผลของการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่มีพฤติกรรมของประชาชนในชุมชนเป็นสำคัญ โดยต้องเข้าไปศึกษาปรากฏการณ์ในพื้นที่จริง ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้การวิจัยในเชิงคุณภาพ เนื่องจาก เห็นว่ามีวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องศึกษา

ในส่วนของวิธีการดำเนินการวิจัยนั้น ผู้วิจัยแบ่งวิธีการออกเป็น 2 ส่วนหลักๆ คือ การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และการศึกษาข้อมูลจากการวิจัยภาคสนาม โดยใช้วิธีการศึกษาด้วยวิธีการ 2 แบบ คือ

2.1 การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิทั้งจากเอกสาร บทความ วารสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ค้นคว้าและทำการศึกษาข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจระบบการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และชุมชนบ้านมั่นคง ซึ่งการศึกษาดังกล่าว เป็นการเตรียมความพร้อมในส่วนเริ่มการศึกษาวิจัย จากนั้นก็ทำการทบทวนวรรณกรรมในส่วนของแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแนวคิด ทฤษฎีการเสริมสร้างพลัง (empowerment) แนวคิดด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการที่อยู่อาศัย การศึกษาทบทวนในส่วนนี้ก็นำไปใช้ประกอบการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย และเพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

2.2 การศึกษาข้อมูลจากการวิจัยภาคสนาม

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อทำการศึกษาปรากฏการณ์ในภาคสนามจากกลุ่มตัวอย่างและประชากรที่เลือกมาเพื่อทำการศึกษา โดยทำการสำรวจลักษณะการทำงาน การดำเนินงาน กระบวนการ และผลของการดำเนินงานในชุมชนบ้านมั่นคง และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน รวมถึงปัจจัยด้านบริบทต่างๆ

จากวิธีการศึกษาดังกล่าวเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทั้งสิ้น 3 ชุมชน เป็นขอบเขตพื้นที่ในการศึกษา โดยได้อาศัยแนวทางเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเป้าประสงค์ (Purposeful sampling) เพื่อหาชุมชนกลุ่มตัวอย่างมาเป็นตัวแทนในการศึกษา ชุมชนบ้านมั่นคงในประเทศไทย ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก เกณฑ์ระยะเวลาการจัดตั้ง เนื่องจากชุมชนที่จะศึกษาพล้งอำนาจหรือความเข้มแข็งนั้นควรเป็นชุมชนที่ก่อตั้งมาอย่างน้อย 5 ปี หรือมีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่มาอย่างน้อย 5 ปี เพื่อให้ชุมชนไม่อยู่ในช่วงก่อตั้งหรือวัยกำเนิดของชุมชนซึ่งเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง ประการที่สอง เกณฑ์ขนาดของชุมชนและจำนวนครัวเรือนในชุมชน โดยให้มีขนาดของชุมชนและจำนวนครัวเรือนในชุมชนที่มีความใกล้เคียงกัน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ผลและอธิบายรูปแบบการดำเนินงานของของชุมชนได้อย่างชัดเจน

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทั้ง 3 ชุมชนในโครงการนำร่องเพราะมีระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคงที่ใกล้เคียงกัน และได้เลือกชุมชนตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่และจำนวนครัวเรือนที่ใกล้เคียงกัน คือ ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ มีพื้นที่ชุมชนขนาด 5 ไร่ จำนวน 83 แปลง 89 ครัวเรือน จำนวนสมาชิกสหกรณ์ 137 คน ชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี มีพื้นที่ชุมชนขนาด 5 ไร่ 131 แปลง 124 ครัวเรือน จำนวนสมาชิกสหกรณ์ 178 คน และชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนา มีพื้นที่ชุมชนขนาด 5 ไร่ 114 แปลง 119 ครัวเรือน มีจำนวนสมาชิกสหกรณ์ 118 คน

การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้อาศัยข้อมูลจาก 2 กลุ่ม ได้แก่ การเก็บข้อมูลทางด้านเอกสาร (Documentary survey) ได้แก่ แนวคิดและงานวิจัยที่มีประเด็นสัมพันธ์กับหัวข้อวิจัย ตลอดจนเอกสารราชการ หนังสือ ตำรา คำบรรยาย เอกสาร รวมถึงข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นฐานในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจต่อหัวข้อการศึกษา และการวิจัยภาคสนาม (Field study) การเก็บข้อมูลในแต่ละชุมชน โดยยึดการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth interview) เป็นหลักในการเก็บข้อมูล ซึ่งจะใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - structure) ที่ได้ออกแบบไว้ โดยในการสร้างคำถามในการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยได้มีการเสนอให้ผู้บริหารของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลชุมชนบ้านมั่นคงเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหา และนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกับใช้การสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม (Non - participant observation) ในการเพิ่มเติมการเก็บข้อมูลประกอบเข้าด้วยกันจึงได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสอบถามบุคลากรของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ผู้บริหารของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ผู้บริหารของชุมชนบ้านมั่นคงกลุ่มตัวอย่าง และสมาชิกในชุมชนบ้านมั่นคงกลุ่มตัวอย่าง

3. ผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยทำให้ได้ข้อสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

กระบวนการ/วิธีการของภาครัฐในการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) แก่ชุมชนในโครงการบ้านมั่นคง พบว่า สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนมีกระบวนการเสริมสร้างพลังให้ชุมชนเมืองแออัดที่มีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยรวมกลุ่มกันแก้ปัญหาจนถึงชุมชนมีความเข้มแข็งบนปรัชญาของการพึ่งตนเองผ่านหลักการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ระดับสูงสุด คือ การเสริมสร้างพลังชุมชน (Empowerment) ใน 8 กระบวนการ ดังนี้

1) ส่งเสริมให้ชุมชนและชาวบ้านที่เป็นเจ้าของปัญหาการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อประชุมร่วมกันหาทางแก้ปัญหา ผ่านการประชุม และการมีส่วนร่วมกันของคนในชุมชน

2) กลุ่มชาวบ้านมีกระบวนการออมทรัพย์อย่างมีลัทธิ

3) กระตุ้นให้เกิดกระบวนการกลุ่มของชุมชนในการศึกษาปัญหาที่อยู่อาศัยและสภาพการณ์ต่างๆ

4) ประสานงาน ให้ความรู้ และอำนวยความสะดวกในการให้สหกรณ์ออมทรัพย์ของชุมชนใช้สิทธิในการกู้ยืมเงินผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)

5) กระบวนการรวมกลุ่มร่วมกันในการออกแบบ บ้าน และสภาพแวดล้อมในที่ดินที่จะทำการปรับปรุง

6) ส่งเสริมให้พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมของชุมชนผ่านความร่วมมือของคนในชุมชน

7) การขนย้ายเพื่อกลับเข้าอยู่ในบ้านและสิ่งแวดล้อมใหม่

8) ร่วมกันสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตบนหลักการพึ่งตนเอง

ทั้งนี้ กระบวนการเสริมสร้างพลังโดยภาครัฐผ่าน พอช. ดังกล่าว จะอยู่บนฐานคิดให้คนในชุมชนเป็นตัวตั้ง ให้ชุมชนเป็นเจ้าของโครงการเอง โดยดำเนินการผ่านกรรมกรชุมชนและสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบชุมชนของพวกเขาเอง เพื่อให้บรรลุปรัชญาสูงสุดในการให้ชุมชนร่วมกันสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนบนหลักการพึ่งตนเอง และให้ชุมชนอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีความภูมิใจในชุมชนของตนเอง ดังคำกล่าวของบุคลากรของ พอช. ที่กล่าวว่า “เราอยากทำให้ชุมชนเค้าพึ่งตนเองได้ ทำให้เค้ารู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของเมือง ไม่ใช่ชุมชนกลุ่มน้อยของเมืองที่คอยแอบหลบๆ ซ่อนๆ”

ผลของการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ของชุมชนในโครงการบ้านมั่นคง พบว่า ถึงแม้ว่าสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนจะมีวิธีการดำเนินงาน

เสริมสร้างพลังชุมชนในแต่ละชุมชนที่เหมือนกันแต่ผลของการเสริมสร้างพลังในชุมชนมีความแตกต่างกัน และโดยรวมจะพบว่า หลังจากการเสริมสร้างพลังในชุมชนนาร่องทั้ง 3 ชุมชนจะพบว่า มีพลังอำนาจที่สูงขึ้นในทุกชุมชน จากการวิเคราะห์ตามแนวคิดการเสริมสร้างพลัง โดยจำแนกผลของการเสริมสร้างพลังออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ พลังอำนาจระดับบุคคล พลังอำนาจระดับครอบครัว พลังอำนาจระดับชุมชน และพลังอำนาจระดับสัมพันธ์ภาพเชิงสังคม พบว่า ผลของการเสริมสร้างพลังในชุมชนบ้านมั่นคง 3 โครงการนาร่องที่ทำการศึกษาดังนี้

พลังอำนาจระดับบุคคล พบว่า ชุมชนบ้านมั่นคง 3 ชุมชนนาร่องที่ทำการศึกษา ในส่วนของหน่วยวิเคราะห์ การมีสุขภาพจิตดี พบว่า ทั้ง 3 ชุมชน ไม่มีปัญหาผู้ป่วยโรคจิตหรือผู้ป่วยทางสุขภาพจิต ส่วนปัญหาเสพติดซึ่งจะส่งผลต่อพลังอำนาจระดับบุคคลนั้นชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคีและชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนามีปัญหาการระบาดของยาเสพติดอยู่บ้าง โดยเฉพาะชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนาที่มีปัญหาการระบาดของยาเสพติดในชุมชนในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ส่วนหนึ่งมาจากชุมชนข้างเคียงและการเข้าออกชุมชนได้ง่ายจากชุมชนข้างเคียงส่งผลให้เยาวชนสัมผัสเสี่ยงต่อปัญหาเสพติดทั้งๆ ที่ชุมชนมีโครงการต่อต้านยาเสพติดอยู่แต่ก็ไม่เป็นผลเท่าที่ควรอันเนื่องจากปัญหาดังกล่าว การมีโอกาสทางการศึกษา พบว่า สมาชิกในชุมชนบ้านมั่นคง 3 ชุมชนนาร่องได้เข้าศึกษาและเข้าฝึกอบรมในโครงการต่างๆ ส่วนหนึ่งก็มาจากการกำหนดหลักเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐานจากภาครัฐ และการกำหนดหรือส่งเสริมให้มีโอกาสฝึกอบรมเพิ่มเติมจากชุมชน เช่น ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ มีการมอบทุนการศึกษาให้กับเยาวชนที่อยู่ในวัยศึกษาและศึกษาอยู่ในทุกระดับโดยนำเงินที่ได้จากการดำเนินงานของสหกรณ์ชุมชน ชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี ส่งเสริมให้สมาชิกมีโอกาสเข้าฝึกอบรมโครงการฝึกอาชีพต่างๆ ซึ่งจากการศึกษาของผู้วิจัย พบว่า สมาชิกในชุมชนทั้ง 3 ชุมชน

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

นาร่องที่ทำการศึกษาที่อยู่ในวัยศึกษาได้เข้าเรียนในหลักสูตรภาคบังคับ ส่วนการศึกษาในระดับที่สูงกว่าเช่นในระดับอุดมศึกษา อาชีพและรายได้ของครอบครัวมีผลต่อโอกาสทางการศึกษา สมรรถนะทางการเงินที่ดี พบว่าสมาชิกในชุมชนบ้านมั่นคง 3 ชุมชนนาร่อง มีการเห็นคุณค่าจากการกู้เงินจากสหกรณ์เพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัย สมาชิกสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้จากการกู้เงินสหกรณ์ และจากการศึกษา พบว่า รายได้ของสมาชิกมากกว่ารายจ่ายในทุกชุมชน โดยเมื่อศึกษาจากความต่อเนื่องของการผ่อนเงินกู้จากสหกรณ์ของชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิคมใหม่ ชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี และชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนา พบว่า อยู่ที่ร้อยละ 2 ร้อยละ 7 และร้อยละ 6

ดังนั้น พลังอำนาจระดับบุคคลของชุมชนบ้านมั่นคง 3 โครงการนาร่องที่ทำการศึกษาลงสรุปได้ว่า สมาชิกมีพลังอำนาจระดับบุคคลดีขึ้นหลังจากการเข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคง แต่ก็ยังมีปัญหาจากยาเสพติดและปัญหาสมรรถนะทางการเงินจากการไม่สามารถผ่อนเงินกู้ได้ตรงเวลาของสมาชิกในบางชุมชน

พลังอำนาจระดับครอบครัว พบว่า ชุมชนบ้านมั่นคง 3 โครงการนาร่องที่ทำการศึกษามีครอบครัวเดี่ยวเป็นส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใน 2 ช่วงชั้นอายุได้แก่ พ่อแม่และลูก ได้รับประทานอาหารครบ แต่ในชุมชนสร้างสรรค์พัฒนามีปัญหาการติดบุหรี่และสูรยาอยู่สูงกว่าชุมชนอื่นๆ ที่ทำการศึกษา ดังนั้นเมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้ง 3 ชุมชน จึงพบว่า พลังอำนาจระดับครอบครัวใน 3 ชุมชนนาร่องที่ทำการศึกษาพบว่า มีผลดีขึ้นหลังจากการเข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคง ปัญหาที่พบอยู่บ้างได้แก่ การติดเหล้า บุหรี่ของสมาชิกในบางชุมชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อพลังอำนาจระดับครอบครัวของชุมชนได้

พลังอำนาจระดับชุมชน พบว่า ชุมชนบ้านมั่นคง 3 ชุมชนนาร่องที่ทำการศึกษา ในหน่วยวิเคราะห์ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า สมาชิกทั้ง 3 ชุมชนมีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งกว่าร้อยละ 70 ในทุกชุมชนมี

การรวมกลุ่มตื่นตัวทางการเมืองและร่วมกิจกรรมการเมืองอย่างสม่ำเสมอ ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิคมใหม่ มีการรวมกลุ่มกันจัดทำกิจกรรม/โครงการต่างๆ ที่ต่อเนื่องถึง 6 โครงการ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมในอัตราส่วนที่สูงกว่าร้อยละ 80 ในทุกกิจกรรม กิจกรรม/โครงการที่จัดให้มีขึ้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมตามโอกาสที่ใช้ระยะเวลาไม่ยาวนานกิจกรรม/โครงการประเภทกลุ่มอาชีพไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากสมาชิก ทำให้ต้องยุบเลิกไป ชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคีจะรวมตัวกันทำกิจกรรมอาชีพได้ดี มีกลุ่มเพาะเห็ดที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องสร้างอาชีพและรายได้ให้กับชุมชนทุกวัน ส่วนชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนา มีการรวมกลุ่มของชุมชนในงานประเพณีสมโภชศาลชุมชนซึ่งสมาชิกในชุมชนร่วมมือร่วมใจกันช่วยเหลืองานมาตลอด นอกจากนี้ในหน่วยวิเคราะห์ด้านสวัสดิการชุมชน พบว่า ทั้ง 3 ชุมชนนาร่อง มีการกำหนดสวัสดิการการกู้เงินกับสหกรณ์ เช่น กู้เงินฉุกเฉิน หรือกู้เงินสามัญกับสหกรณ์ นอกเหนือจากนั้นชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยยังกำหนดให้มีสวัสดิการเงินอุดหนุนช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่บุตรหลานในทุกระดับโดยการมอบทุนการศึกษาในทุกปี

ในส่วนของพลังอำนาจระดับชุมชน ซึ่งวิเคราะห์จากความเข้มแข็งของชุมชน ที่มีหน่วยวิเคราะห์ทางด้าน การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การรวมกลุ่มภายในชุมชน การเรียนรู้ร่วมกัน และการมีสวัสดิการชุมชนนั้น พบว่า หลังจากเข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคงแล้วทั้ง 3 ชุมชนมีพลังอำนาจระดับชุมชนสูงขึ้น แต่ละชุมชนมีลักษณะเฉพาะของการรวมกลุ่มและการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละชุมชน รวมถึงการจัดให้มีสวัสดิการของชุมชนนั้น พบว่าทั้ง 3 ชุมชนมีสวัสดิการที่สมาชิกร่วมกันจัดให้มีขึ้น

พลังอำนาจระดับสัมพันธภาพเชิงสังคม

พบว่า ชุมชนบ้านมั่นคง 3 ชุมชน นาร่องที่ทำการศึกษา ในหน่วยวิเคราะห์ทางด้านความมั่นคงในชีวิต พบว่าทั้ง 3 ชุมชนไม่มีสมาชิกที่พยายามหรือฆ่าตัวตาย สมาชิกอย่างน้อย 1 คนในทุกครอบครัวมีงานทำ ในส่วนของ

การไม่เป็นภาระนั้น พบว่า ทั้ง 3 ชุมชนที่ทำการศึกษาก็ไม่มีผู้ป่วยที่ไม่สามารถทำงานได้ สมาชิกในชุมชนเจริญชัยนิมิตใหม่และร่วมสามัคคี สมาชิกในอัตราส่วนเกินครึ่งหรือส่วนใหญ่หาเลี้ยงสมาชิกที่เหลือที่มีอัตราส่วนต่ำกว่าร้อยละ 50 ซึ่งเป็นวัยเรียนหรือผู้สูงอายุ ส่วนชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนาเป็นชุมชนเดียวที่มีอัตราส่วนของสมาชิกในวัยเรียนและผู้สูงอายุสูงกว่าสมาชิกในวัยทำงาน

ดังนั้น ในส่วนของพลังอำนาจระดับสัมพันธภาพเชิงสังคมนั้น พบว่า ชุมชนบ้านมั่นคงใน 3 ชุมชนนำร่องที่ทำการศึกษา ส่วนใหญ่มีพลังอำนาจระดับสัมพันธภาพเชิงสังคมสูงขึ้น ในหน่วยวิเคราะห์ส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่าชุมชนส่วนใหญ่มีความมั่นคงในชีวิตที่สูงขึ้นจากการมีที่อยู่อาศัยมั่นคงเป็นของตนเอง ไม่ต้องกลัวการโดนไล่ที่ การงานทำและการไม่มีสมาชิกที่พยายามฆ่าตัวตาย และการไม่เป็นภาระ พบว่า สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่หาเลี้ยงสมาชิกในชุมชนที่เหลือ ยกเว้นชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนาที่สมาชิกส่วนใหญ่เป็นวัยเรียนและสูงอายุซึ่งสูงกว่าสมาชิกในวัยทำงาน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ ชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี และชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนา มีผลของการเสริมสร้างพลังในระดับที่ต่างกัน หากพิจารณาตามประเด็นที่ศึกษาวิเคราะห์ พบว่า ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่มีพลังอำนาจของชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ ชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี และชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนามีพลังอำนาจของชุมชนหลังจากได้รับการเสริมสร้างพลังชุมชนจากภาครัฐน้อยที่สุด

ปัจจัยที่ส่งเสริม และข้อจำกัด ที่ทำให้ชุมชนมีพลังอำนาจของชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ ชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี และชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนา พบว่า

1) ปัจจัยด้านกายภาพ

ลักษณะทางกายภาพของชุมชน เนื่องจากปัจจัยทางด้านลักษณะทางกายภาพของชุมชนของแต่ละ

ชุมชนมีความแตกต่างกัน จึงส่งผลที่แตกต่างกันของแต่ละชุมชนได้แก่ ในชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี และชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนา ลักษณะทางกายภาพของชุมชนเป็นชุมชนเปิดมีทางเข้าออกหลายทาง ส่งผลให้เกิดปัญหาจากชุมชนข้างเคียงอื่นๆ เช่น ปัญหาแยกเสกตีด ปัญหาอาชญากรรม ทำให้ปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างพลัง ส่วนชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ มีลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่เป็นชุมชนปิดมีทางเข้าออกทางเดียวมีรั้วรอบขอบชิดทำให้ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาแยกเสกตีดจากชุมชนข้างเคียงอื่นๆ หดไป ลักษณะทางกายภาพของชุมชนเจริญชัยนิมิตใหม่ จึงเป็นปัจจัยสนับสนุนการเสริมสร้างพลังของชุมชน

การตั้งบ้านเรือน การตั้งบ้านเรือนของชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ และชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี มีการตั้งบ้านเรือนเป็นแถวเป็นแนวเดียวกันอย่างชัดเจนส่งผลให้ง่ายต่อการติดต่อสื่อสารกันภายในชุมชน ปัจจัยการตั้งบ้านเรือนในชุมชนจึงเป็นปัจจัยสนับสนุนการเสริมสร้างพลังใน 2 ชุมชนดังกล่าว ส่วนชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนาเป็นลักษณะชุมชนใหญ่มีการตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจายทำให้ยากต่อการติดต่อสื่อสารแต่เนื่องจากชุมชนมีเสียงสายของชุมชนและมีบอร์ดประชาสัมพันธ์ของชุมชน ทั้งยังมีการติดต่อสื่อสารผ่านโทรศัพท์ที่ปัจจัยการตั้งบ้านเรือนจึงไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการติดต่อสื่อสารหรือด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อพลังอำนาจของชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนา

การคมนาคม ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ และชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี ตั้งอยู่ใกล้ถนนใหญ่ ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมหลัก มีรถประจำทางผ่าน และยังง่ายต่อการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอกทั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน หรือสำนักงานเขต รวมทั้งการได้รับการบริการสาธารณะของหน่วยงานภายนอกอื่นๆ ด้วย ทำให้ปัจจัยด้านการคมนาคมเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ การเสริมสร้างพลังของ ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ และชุมชนบ้านมั่นคง

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

ร่วมสามัคคี ส่วนชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนาอยู่ไกลจากเส้นทางคมนาคมหลักทำให้ยากต่อการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก รวมถึงการได้รับการบริการสาธารณะจากหน่วยงานภาครัฐด้วย ทำให้ปัจจัยด้านคมนาคม จึงเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการเสริมสร้างพลังของชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนา

การติดต่อสื่อสาร ชุมชนบ้านมั่นคงทั้ง 3 โครงการนำร่องที่ทำการศึกษาวิจัย มีการติดต่อสื่อสารผ่านระบบเสียงตามสายของชุมชนทั้ง 3 ชุมชน มีบอร์ดประชาสัมพันธ์ของชุมชน และในทุกๆ ชุมชนมีการติดต่อสื่อสารผ่านระบบโทรศัพท์ ส่งผลต่อการติดต่อสื่อสารกันภายในชุมชน และส่งผลต่อการดำเนินงานของชุมชน ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารจึงเป็นปัจจัยสนับสนุนการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชนใน 3 ชุมชน

2) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม

สภาพสังคม ชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี และชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนา มีสภาพสังคมโดยรวมของชุมชน เป็นชุมชนที่พลุกพล่านเนื่องจากมีการเข้าออกของคนนอกชุมชน ชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคีมีตลาดที่อยู่ใกล้ๆ ชุมชน กอปรกับเป็นชุมชนเปิดทำให้คนผ่านไปผ่านมาจากนอกชุมชนอยู่เสมอๆ ชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนาเป็นชุมชนเปิดสภาพชุมชนมีคนพลุกพล่านเช่นเดียวกับชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคีซึ่งมีผลมาจากมีชุมชนแออัดอื่นๆ อยู่โดยรอบ และมีคนจากชุมชนแออัดอื่นๆ ใช้เป็นทางผ่าน ทำให้เป็นสังคมที่ผู้คนพลุกพล่าน การเป็นชุมชนที่มีสภาพสังคมที่มีผู้คนจากชุมชนอื่นพลุกพล่านทำให้ส่งผลต่อปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น อาชญากรรม การทะเลาะเบาะแว้งกัน ยาเสพติด ซึ่งส่งผลต่อพลังอำนาจของชุมชน ปัจจัยด้านสภาพสังคมจึงเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างพลังในชุมชนบ้านมั่นคงทั้ง 2 แห่งข้างต้น ส่วนชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่เป็นชุมชนที่มีสภาพสังคมที่เงียบสงบ ไม่มีความพลุกพล่านทั้งของคนในชุมชนเองหรือโดยเฉพาะคนนอกชุมชน ซึ่งสภาพสังคมดังกล่าวส่งผลต่อ

พลังอำนาจระดับบุคคล และการดำเนินงานของชุมชน สภาพสังคมของชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่จึงเป็นปัจจัยสนับสนุนการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชน

วัฒนธรรมและประเพณี ชุมชนบ้านมั่นคงทั้ง 3 โครงการนำร่องที่ทำการศึกษาวิจัย มีการจัดงานประเพณีของชุมชนตามเทศกาลของไทย ได้แก่ งานเทศกาลปีใหม่ งานเทศกาลสงกรานต์ ของชุมชน โดยให้คนในชุมชนช่วยกันจัดงาน โดยเฉพาะชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนามีงานศาลประจำชุมชนที่จัดให้มีขึ้นทุกวันที่ 5 เมษายนของทุกปี งานประเพณีดังกล่าวส่งผลต่อความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจของคนในชุมชน ซึ่งเป็นผลดีต่อความเข้มแข็งของชุมชน และพลังอำนาจของชุมชน วัฒนธรรมและประเพณี จึงเป็นปัจจัยสนับสนุนการเสริมสร้างพลังของชุมชน

ครอบครัว เนื่องจากเป็นชุมชนบ้านมั่นคงทั้ง 3 โครงการนำร่องที่ทำการศึกษาวิจัยเป็นชุมชนที่มีการก่อตั้งมาได้ไม่นานนัก สมาชิกที่มาอยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่เข้ามาหางานทำจากต่างจังหวัด ครอบครัวในแต่ละชุมชนจึงเป็นครอบครัวเดี่ยว ไม่ค่อยมีผู้สูงอายุมากนัก และผู้นำครอบครัวก็ไม่ได้ทำงานอยู่ใกล้บ้าน ส่วนใหญ่ทำงานแบบไปกลับ จึงส่งผลดีกับความอบอุ่นของครอบครัวที่ได้อยู่กันพร้อมหน้า ซึ่งลักษณะครอบครัวดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยสนับสนุนการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชน

เครือข่าย จากการศึกษาวิจัย พบว่า เนื่องจากเป็นชุมชนบ้านมั่นคงทั้ง 3 โครงการนำร่องที่ทำการศึกษาวิจัยเป็นชุมชนที่มีการก่อตั้งมาได้ไม่นานนัก สมาชิกที่มาอยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่เข้ามาหางานทำจากต่างจังหวัด จึงไม่มีลักษณะของชุมชนเครือข่าย ปัจจัยดังกล่าวจึงไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานของชุมชนหรือพลังอำนาจของชุมชน

การถือครองที่ดิน การถือครองที่ดินของชุมชนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพลังอำนาจของชุมชนในระดับต่างๆ รวมถึงส่งผลบวกต่อบุคคลต่างๆ จากการศึกษาวิจัยในชุมชนทั้ง 3 โครงการนำร่องที่ทำการศึกษาวิจัย พบว่า ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ มีการ

ถือครองที่ดินโดยการเป็นเจ้าของที่ดินเอง การกู้เงินเชื่อจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนใช้กู้เงินเชื่อเพื่อซื้อที่ดิน ซึ่งการผ่อนชำระเหลือระยะเวลาอีก 4 ปี ก็จะสามารถผ่อนเงินจำนวนดังกล่าวได้หมด ซึ่งเหตุผลดังกล่าวนี้เองที่ทำให้สมาชิกในชุมชนมีการชำระเงินแก่สหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ ทำให้สหกรณ์มีผลการดำเนินงานที่ดิน จึงมีการจัดสวัสดิการชุมชนในรูปแบบต่างๆ เช่น ทุนการศึกษา ทุนกู้ยืม ทุนสนับสนุนกลุ่มอาชีพ ซึ่งส่งผลต่อพลังอำนาจระดับต่างๆ ของชุมชน ปัจจัยด้านการถือครองที่ดินของชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่จึงเป็นปัจจัยสนับสนุนการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชน ส่วนชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี และชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนา มีการถือครองที่ดินโดยวิธีการเช่าระยะยาวจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และการทำเรือ ซึ่งการที่สามารถเช่าระยะยาวได้ดังกล่าว ทำให้สมาชิกมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยมากขึ้นกว่าสมัยก่อน แต่ปัจจัยดังกล่าวก็ไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานของชุมชน หรือพลังอำนาจของชุมชน

การรวมตัวของกลุ่มย่อยในชุมชน ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ มีโครงการที่ให้ชาวชุมชนรวมกลุ่มกันหลายโครงการซึ่งเป็นโครงการที่ทำประจำในทุกเดือน และทุกๆ ปี แต่โครงการที่ทำประจำต่อเนื่อง เช่น โครงการส่งเสริมอาชีพต่างๆ ไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากสมาชิก ส่วนชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี มีการรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชน โดยการสนับสนุนของสหกรณ์ชุมชน โครงการที่ดำเนินการได้ดีคือ โครงการประเพณีส่งเสริมอาชีพ ที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กลุ่มอาชีพเพาะเห็ด กลุ่มออมทรัพย์ในกองทุนแม่ของแผ่นดิน กลุ่มย่อยๆ เหล่านี้ส่งผลต่อการรวมตัวของสมาชิกในชุมชนทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น ทั้งยังสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกเป็นผลดีต่อพลังอำนาจระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ปัจจัยด้านการรวมกลุ่มเล็กๆ ในชุมชนจึงเป็นปัจจัยสนับสนุนการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี ส่วนชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนา มีการรวมกลุ่มส่งเสริมเฉพาะโครงการออมทรัพย์

และโครงการจัดงานศาลชุมชนที่กำหนดจัดในทุกปี ซึ่งลักษณะการจัดโครงการที่เป็นการรวมกลุ่มย่อยในชุมชนสร้างสรรค์พัฒนาจึงเป็นโครงการที่ไม่สื่อถึงความร่วมมือกันมากนัก

3) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

อาชีพ ชุมชนบ้านมั่นคง 3 โครงการนำร่อง ที่ทำการศึกษาวิจัย พบว่า อาชีพหลักๆ ของสมาชิกในชุมชนมี 3 อาชีพ ได้แก่ พนักงานบริษัทเอกชน ค้าขาย และรับจ้างทั่วไป ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่มีอัตราส่วนของพนักงานบริษัทเอกชน รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐสูงกว่าอาชีพอื่นๆ ซึ่งอาชีพดังกล่าวส่งผลต่อการทำงานตามระยะเวลาที่แน่นอนทำให้มีการผ่อนชำระสินเชื่อกับสหกรณ์ อย่างต่อเนื่อง แต่ลักษณะอาชีพดังกล่าวทำให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มในชุมชนที่ไม่ต่อเนื่องและเข้มแข็งจากการมีอาชีพและรายได้ประจำ ดังกล่าว ชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคีที่มีอัตราส่วนของอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ค้าขาย และลูกจ้างทั่วไปมากกว่าอาชีพอื่นๆ มีผลต่อการผ่อนชำระที่ไม่สม่ำเสมอ แต่โครงการที่ส่งเสริมอาชีพได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสมาชิกต้องการหารายได้เสริม ส่วนชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนาจากการให้ข้อมูลพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และค้าขายรถเข็นในจำนวนที่มากกว่าชุมชนอื่น ทำให้มีปัญหาเช่นเดียวกับชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี คือ การผ่อนชำระที่ไม่สินเชื่อกับสหกรณ์ที่ไม่สม่ำเสมอ แต่ก็ไม่ปรากฏโครงการการรวมกลุ่มการส่งเสริมอาชีพแต่อย่างใด แสดงให้เห็นว่า อาชีพมีผลต่อการชำระสินเชื่อที่สม่ำเสมอ ส่วนการรวมกลุ่มโครงการส่งเสริมอาชีพมีปัจจัยที่ส่งเสริมอีกตัวจากกลุ่มผู้บริหารในชุมชนที่จะต้องส่งเสริมพร้อมๆ ไปด้วย

รายได้ ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ มีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ที่แน่นอนมีผลต่อการผ่อนเงินกู้กลับกับสหกรณ์ซึ่งส่งผลดีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ และผลดีต่อการจัดหาปัจจัยพื้นฐานของสมาชิกในชุมชน รายได้จึงเป็นปัจจัยสนับสนุนการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชนและพลังอำนาจของ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ ส่วนชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี และชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนา สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีรายได้ไม่แน่นอน มีผลต่อการส่งเงินให้กับสหกรณ์ส่งผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ รายได้ จึงเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชน 2 ชุมชนดังกล่าวข้างต้น

การมีหนี้สิน ชุมชนบ้านมั่นคงทั้ง 3 โครงการ นำร่องที่ทำการศึกษาวิจัย เป็นชุมชนที่มีความจำเป็นในการกู้ยืมสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยผ่านสหกรณ์ชุมชน ซึ่งสมาชิกในชุมชนต้องกู้สินเชื่อจากสหกรณ์เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยของตนเอง ภาวะการมีหนี้สินดังกล่าวส่งผลต่อรายจ่ายของสมาชิกในชุมชน และเป็นปัจจัยอุปสรรคต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชน

4) ปัจจัยด้านการเมือง

ผู้นำชุมชน ชุมชนบ้านมั่นคงทั้ง 3 โครงการ นำร่องที่ทำการศึกษาวิจัย มีผู้นำชุมชนที่ร่วมต่อสู้กับชุมชนตั้งแต่เริ่มก่อตั้งชุมชน ทำให้คณะกรรมการชุมชนทั้ง 3 โครงการนำร่องที่ทำการศึกษาวิจัยมีความรู้เรื่องการดำเนินงานของชุมชน และการบริหารสหกรณ์ชุมชนเป็นอย่างดี ถึงแม้จะมีปัญหาอยู่บ้าง เช่น ในชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคีที่มีประสบปัญหาความโปร่งใสของคณะกรรมการชุดเก่าแต่คณะกรรมการชุดใหม่ก็สามารถแก้ปัญหาให้ผ่านไปได้ด้วยดี หรือชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนาที่คณะกรรมการชุมชนและผู้นำชุมชนเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งอาจจะส่งผลต่อความต่อเนื่องของการดำเนินงานของชุมชนในอนาคตได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นหากพิจารณาในภาพรวมปัจจุบันทั้งผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชนบ้านมั่นคงทั้ง 3 โครงการนำร่องที่ทำการศึกษา เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่ทำให้ชุมชนสามารถดำเนินงานและอยู่ร่วมกันถึงปัจจุบันได้ ผู้นำชุมชนจึงเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ทั้ง 3 ชุมชน มีพลังอำนาจของชุมชน

ลักษณะการใช้อำนาจ เนื่องจากการดำเนินงานชุมชนในโครงการบ้านมั่นคงตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นมีการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มกันจัดการกับ

ปัญหาบนพื้นฐานของการเสริมสร้างพลังชุมชนให้ชุมชนมีส่วนในการตัดสินใจดำเนินการทุกอย่างเอง โดยภาครัฐเป็นเพียงพี่เลี้ยงเท่านั้น ทำให้ปัจจุบันการดำเนินงานของชุมชนในโครงการบ้านมั่นคงจึงผ่านการบริหารผ่านคณะกรรมการชุมชนที่มาจากคนในชุมชนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาชุมชน ลักษณะการใช้อำนาจของคณะกรรมการชุมชน และผู้นำชุมชนจึงเป็นลักษณะการร่วมกันคิดโดยคนของชุมชนเอง การดำเนินงานทุกอย่างผ่านคณะกรรมการทำให้การแก้ไขปัญหาต่างๆ เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน ส่งผลต่อความสามัคคีกันของคนในชุมชนอันเนื่องมาจากปรัชญาพื้นฐานของการดำเนินงานในโครงการบ้านมั่นคงเอง ลักษณะการใช้อำนาจของชุมชนในโครงการบ้านมั่นคง 3 โครงการนำร่อง ที่ทำการศึกษาคือเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชน ส่งผลดีต่อพลังอำนาจระดับชุมชน

การแทรกแซงจากภายนอก เนื่องจากการดำเนินงานชุมชนในโครงการบ้านมั่นคงตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นมีการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มกันจัดการกับปัญหาบนพื้นฐานของการเสริมสร้างพลังชุมชนให้ชุมชนมีส่วนในการตัดสินใจดำเนินการทุกอย่างเอง โดยภาครัฐเป็นเพียงพี่เลี้ยงเท่านั้น กอปรกับปัจจุบันชุมชนในโครงการบ้านมั่นคง 3 โครงการนำร่องที่ทำการศึกษาวิจัยเป็นชุมชนที่ถูกกฎหมาย จึงไม่มีการแทรกแซงจากหน่วยงานภายนอก จากปรัชญาพื้นฐานการดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคง และสถานะภาพปัจจุบันของชุมชนที่เป็นชุมชนถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งส่งผลดีต่อความเข้มแข็งของชุมชน ลักษณะการแทรกแซงจากภายนอกจึงเป็นปัจจัยสนับสนุนการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชนบ้านมั่นคง

การเมืองภายในชุมชน ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ และชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนาไม่มีปัญหาการเมืองภายในชุมชน ผู้นำ และคณะกรรมการชุมชนได้รับการยอมรับจากสมาชิกในชุมชนเป็นอย่างดีจากเหตุผลที่ต่างกัน คือ ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่มีการตกลงให้มีการหมุนเวียน

คณะกรรมการชุมชนโดยเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ในชุมชนมีโอกาสเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชน ทำให้ไม่มีปัญหาเรื่องการเมืองภายในชุมชน ส่วนชุมชนชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรคพัฒนา คณะกรรมการและผู้นำเป็นผู้ที่ร่วมต่อสู้กันก่อตั้งชุมชนในระยะแรกซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุในชุมชน จึงได้รับการยอมรับจากสมาชิกในชุมชน ปัจจัยการเมืองภายในชุมชนจึงเป็นปัจจัยสนับสนุนการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชนใน 2 ชุมชนดังกล่าว ส่วนชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคีมีปัญหาเรื่องการเมืองภายในชุมชนระหว่างคณะกรรมการและผู้นำชุมชนชุดเก่า และชุดปัจจุบันทำให้ภายในชุมชนมีการแตกแยกกันของสมาชิก ซึ่งส่งผลให้เกิดความแตกแยกภายในชุมชนและมีผลต่อการดำเนินงานของชุมชน การเมืองภายในชุมชนจึงเป็นปัจจัยอุปสรรคต่อการดำเนินงานภายในชุมชนและพลังอำนาจของชุมชน

ความขัดแย้งทางการเมืองระดับชาติ จากการเก็บข้อมูลศึกษาวิจัยทั้ง 3 ตัวอย่างใน 3 ชุมชนในโครงการนำร่องพบว่า ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ไม่มีปัญหาเรื่องความขัดแย้งทางการเมืองระดับชาติ ปัจจัยดังกล่าวจึงไม่ส่งผลต่อพลังอำนาจของชุมชน ส่วนชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคีนั้น พบว่า สมาชิกในชุมชนเป็นผู้มีแนวคิดทางการเมืองที่เหมือนกันมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองร่วมกัน ซึ่งพบว่าการที่สมาชิกในชุมชนมีแนวคิดทางการเมืองเดียวกันร่วมกันทำกิจกรรมการเมืองร่วมกันทำให้มีความเข้มแข็งของชุมชนมากขึ้น สมาชิกมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกันมากขึ้น ปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยสนับสนุนการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี ส่วนในการเมืองของชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรคพัฒนา มีการแบ่งแยกทางการเมืองชัดเจนของสมาชิกในชุมชน มีการร่วมกิจกรรมทางการเมืองระหว่างสมาชิกสองกลุ่มและจากการเก็บข้อมูลพบว่ามีความขัดแย้งกันอยู่เสมอๆ ระหว่างสองกลุ่มทางการเมือง ดังนั้นปัจจัยด้านความขัดแย้งทางการเมืองระดับชาติจึงเป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชน

4. สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษากระบวนการเสริมสร้างพลัง (Empowerment process) ในชุมชนบ้านมั่นคง 3 โครงการนำร่อง ปรากฏว่า ภาครัฐใช้กระบวนการเสริมสร้างพลัง (Empowerment process) ในชุมชนบนหลักการเดียวกันผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) โดย พอช. จะเข้าไปเป็นพี่เลี้ยงในกระบวนการต่างๆ คือ การส่งเสริมให้ชุมชนและชาวบ้านที่เป็นเจ้าของปัญหาการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม, กลุ่มชาวบ้านมีกระบวนการออมทรัพย์อย่างมีสัจจะ, กระตุ้นให้เกิดกระบวนการกลุ่มของชุมชนในการศึกษาปัญหาที่อยู่อาศัย และสภาพการณ์ต่างๆ ประสานงานให้ความรู้ และอำนวยความสะดวกในการให้สหกรณ์ออมทรัพย์ของชุมชนใช้สิทธิในการกู้ยืมเงินผ่าน พอช. กระบวนการรวมกลุ่มร่วมกันในการออกแบบบ้าน และสภาพแวดล้อมในที่ดินที่จะทำการปรับปรุง, พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม, การขนย้ายเพื่อกลับเข้าอยู่ในบ้านและสิ่งแวดล้อมใหม่ และร่วมกันสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนบนหลักการพึ่งตนเอง

ผลของการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ในชุมชนบ้านมั่นคง 3 โครงการนำร่องปรากฏผลว่า ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ ชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี และชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรคพัฒนา มีผลของการเสริมสร้างพลังในระดับที่ต่างกัน ชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่ มีปัจจัยสนับสนุนมากที่สุด โดยมีปัจจัยทางด้านลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่เป็นชุมชนลักษณะเปิดทำให้ง่ายต่อการดูแลคนในชุมชนด้วยกันเองและป้องกันอภัยมุขจากชุมชนแวดล้อมได้เป็นอย่างดี การคมนาคมที่สะดวกง่ายต่อการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก การถือครองที่ดินที่ชุมชนเป็นเจ้าของที่ดินของตัวเองทำให้สมาชิกในชุมชนมีความรู้สึกมั่นคง และปัจจัยสำคัญที่ถือเป็นจุดแข็งที่สำคัญสำหรับพลังอำนาจของชุมชน เนื่องจากปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ซึ่งพบว่า ประธานชุมชนบ้านมั่นคงเจริญชัยนิมิตใหม่เป็นผู้นำที่สมาชิกในชุมชนให้ความเคารพ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

สมาชิกเข้าถึงง่าย และเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการบริหารของชุมชนได้เป็นอย่างดี ทำให้การดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ประสบผลสำเร็จด้วยดีเสมอมา ส่วนชุมชนบ้านมั่นคงร่วมสามัคคี มีปัจจัยสนับสนุนในระดับรองลงมา โดยมีปัจจัยที่สนับสนุนได้แก่ การตั้งบ้านเรือนที่มีลักษณะเป็นแนวยาวในบริเวณเดียวกันทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูลและการสื่อสารกันในชุมชน การคมนาคมที่อยู่ไม่ไกลจากถนนสายหลัก ทำให้ง่ายต่อการติดต่อกับหน่วยงานภายนอก แต่เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่เป็นลักษณะชุมชนเปิด มีเส้นทางเข้าออกหลายทางทำให้คนแปลกหน้าเข้าออกได้ง่ายส่งผลต่อปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้ชุมชนยังประสบปัญหาการเมืองภายในชุมชนระหว่างผู้บริหารเก่ากับกลุ่มผู้บริหารใหม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารชุมชนและความร่วมมือของคนในชุมชนอยู่บ้าง ในส่วนของชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนาที่มีปัจจัยสนับสนุนน้อยที่สุด มีปัจจัยสนับสนุนได้แก่ วัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน เนื่องจากชุมชนบ้านมั่นคงสร้างสรรค์พัฒนามีงานประเพณีประจำชุมชน คือ งานศาลประจําชุมชนที่มีคนในชุมชนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้นำชุมชนที่เป็นที่เคารพเนื่องจากเป็นผู้อาวุโสของชุมชนร่วมต่อสู้กับชุมชนมาตั้งแต่ต้นทำให้ง่ายในการขอความร่วมมือต่างๆ แต่เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่เป็นชุมชนขนาดใหญ่มีทางเข้าออกหลายทาง การตั้งบ้านเรือน

กระจัดกระจาย ทำให้เกิดปัญหากับชุมชนข้างเคียงบ่อยๆ เช่น ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น นอกจากนี้ชุมชนยังประสบปัญหาความขัดแย้งของสมาชิกในชุมชน เนื่องจากความคิดเห็นทางการเมืองระดับชาติไม่ตรงกัน มีการตั้งกลุ่มสนับสนุนการเมืองแต่ละฝ่ายซึ่งส่งผลต่อความสามัคคีของคนในชุมชน

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และการปฏิบัติสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนควรสนับสนุนให้ชุมชนบ้านมั่นคงสร้างเครือข่ายการพัฒนาชุมชนเมืองขึ้นเพื่อให้ชุมชนต่างๆ มีโอกาสเรียนรู้การดำเนินงานของชุมชนอื่นๆ และสนับสนุนให้ชุมชนช่วยเหลือกันเอง และเรื่องการผ่อนผันกฎเกณฑ์การให้สินเชื่อเพราะปัจจุบันระบบการให้สินเชื่อธนาคารพิจารณาเป็นรายบุคคลซึ่งยังต่างกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนที่พิจารณาผ่านระบบกลุ่มสหกรณ์

5.2 สำหรับงานวิจัยขึ้นไป ควรมีการศึกษาผลของการเสริมสร้างพลังอำนาจในชุมชนบ้านมั่นคงในพื้นที่อื่น โดยอาจทำการศึกษาในเชิงปริมาณครอบคลุมทั้งประเทศ หรือศึกษาผลของการเสริมสร้างพลังอำนาจในชุมชนบ้านมั่นคงในพื้นที่อื่นในเชิงเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ เช่น กรุงเทพมหานครกับต่างจังหวัด หรือระหว่างภาค เพื่อหาปัจจัยความสำเร็จของแต่ละพื้นที่ในการทำรอบแนวทางการพัฒนาชุมชนเมือง

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). ชุมชนนิยม : ฝ่าวิกฤตชุมชนล่มสลาย. กรุงเทพฯ : ชัดเชตมีเดีย.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2541). การบริหารจัดการภาครัฐในยุคโลกาภิวัตน์ ระบบตลาด การจัดการสมัยใหม่ การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนนิยม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรพิตย์ มีมาก. (2550). รัฐกับการเสริมสร้างพลัง (empowerment)ประชาชน/ชุมชน ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาระบบราชการ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.opdc.go.th/oldweb/Mission/File_download/1148637063-1.ppt. (สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2552).

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2550). ดัชนีความเข้มแข็งของชุมชน ความกลมกลืนระหว่าง ทฤษฎีฐานรากกับข้อมูลเชิงประจักษ์. (ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2550). ทฤษฎีฐานรากในเรื่องความเข้มแข็งของชุมชน ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (2546). โครงการบ้านมั่นคง : เพื่อสร้างความมั่นคง ในการอยู่อาศัยให้คนจนในชุมชนแออัด ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (2547). คู่มือการจัดทำโครงการบ้านมั่นคง ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (2552). บ้านมั่นคง ชุมชน เข้มแข็ง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.codi.or.th/baanmankong/index.php. (สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2552).

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (2547). บ้านมั่นคง : แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนา ชุมชนแออัด (ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (2550). ผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ของคนจนโดยองค์กรชุมชนตามโครงการบ้านมั่นคง พ.ศ. 2546-2549. (ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).

Clutterbuck D.and Susan Kernaghan. (1995). *The Power of Empowerment Release the Hidden Talents of Your Employees*. London : Kogan.

Gibson.C.H. (1991). A Concept Analysis of Empowerment. *Journal of Advanced Nursing*. (16) : 354 - 361.

Jackson.T.et al. (1989). The community development continuum. *Community Health Studies*. (13) : 66 - 73.

National Organizing Committee. (1992). *People, participation and empowerment : Proceeding of the people's plan for the 21st century Thailand*. Bangkok : National Organizing Committee.

Osborne. D.&T. Gaebler. (1992). *Reinventing Government : How the Entrepreneurial Spirits is Transforming the Public Sector from School House to State House*. Mass: Addison - Wesley .

Sigh.N. and Titi V. (1995). *Empowerment towards Sustainable Development*. Halifax.

Wallerstein.N. (1992). Powerlessness.empowerment and health.American. *Journal of Health Promotion*. (Jan-Feb,6(3) : 197-205.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม) ๒๕๕๕

**คำแนะนำในการเขียนผลงานวิชาการและส่งต้นฉบับ
ตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน**

กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน มีความยินดีที่จะขอเรียนเชิญสมาชิก วารสาร และผู้ที่สนใจทุกท่านส่งบทความวิชาการหรือรายงานการวิจัย เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ความรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ทั้งนี้บทความที่ส่งมาให้พิจารณาต้องไม่เคยตีพิมพ์ หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น ทางกองบรรณาธิการ ขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจทานและแก้ไขต้นฉบับ และจะพิจารณาลงตีพิมพ์โดยเรียงลำดับก่อนหลังของการได้รับเรื่องแต่ละประเภทตามความเหมาะสม

ประเภทของผลงานวิชาการ

1. ประเภทบทความวิชาการ

บทความวิชาการ : เน้นสาระความรู้เกี่ยวกับการบริการการศึกษา การวิจัย และวิชาการหรือเป็นการนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ในทางวิชาการที่น่าสนใจ การวิเคราะห์ประเด็นกลุ่มงานวิจัยเพื่อให้เห็นประเด็นความรู้ที่ได้และแนวในการทำวิจัยต่อไป

2. ประเภทรายงานการวิจัย

รายงานวิจัย : เรื่องที่ส่งไปตีพิมพ์จะต้องเป็นเรื่องที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน หรือไม่อยู่ในระหว่างส่งไปตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

การเตรียมและส่งต้นฉบับ

1.บทความวิชาการและรายงานการวิจัย

1.1 ชื่อเรื่อง : ให้มีทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นข้อความสั้นๆ และสื่อความหมาย บ่งชี้ให้เห็นสาระสำคัญของเนื้อหา

1.2 ชื่อผู้เขียน : ให้ใส่ชื่อตัวและชื่อสกุล เต็มทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มุมขวาใต้ชื่อเรื่อง กรณีผู้แต่งหลายคนให้เรียงลำดับความสำคัญตามวุฒิ หรือตำแหน่งวิชาการในงานนั้นๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย * ไว้ท้ายนามสกุล และพิมพ์ Footnote ไว้ท้ายในหน้าแรกของบทความวิชาการ ดังตัวอย่างหน้า 4-5

พร้อมทั้งให้ข้อมูลสถานที่ติดต่อ โทรศัพท์/โทรสาร หรือ E-mail เพื่อสะดวกในการติดต่อ

1.3 บทคัดย่อ : (Abstract) จะปรากฏนำหน้าเนื้อหา บทความภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ จะต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้ภาษาอังกฤษขึ้นก่อนมีความยาวไม่เกิน 200 คำ (ผลงานเป็นภาษาอังกฤษต้องแสดงชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน บทคัดย่อ เป็นภาษาไทยด้วย)

1.4 การอ้างอิงในเนื้อหา : ให้ใช้การอ้างอิงในรูปแบบนาม-ปี-เลขหน้า ดังตัวอย่าง (คากุล ช่างไม้, 2550 : 21) (Fawcett and Downs, 2206 : 10)

1.5 ต้นฉบับ : ใช้กระดาษ (A 4) พิมพ์ หน้าเดียว พิมพ์บรรทัดเว้นบรรทัด (Double spacing) ใช้โปรแกรมและตัวพิมพ์มาตรฐาน (Font 16 ของ Angsana new เท่านั้น) มีเลขหน้ากำกับทุกหน้า เนื้อเรื่องจำนวนไม่ต่ำกว่า 9 หน้า และไม่เกิน 15 หน้า กระดาษ A4 **ถ้าเป็นรายงานการวิจัย** ให้เรียงลำดับเรื่องดังนี้

- 1) บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) บทนำความสำคัญของปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) กรอบแนวความคิดการวิจัย
- 4) วิธีการดำเนินการวิจัย (กลุ่มตัวอย่าง) เครื่องมือ วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
- 5) สรุปผลการวิจัย และวิเคราะห์ผลการวิจัย
- 6) วิจารณ์และอภิปรายผลการวิจัย

1.6 ตารางงานวิจัย : ให้จัดพิมพ์ในรูปแบบตารางเปิด ทั้งสองข้าง ดังตัวอย่าง ตารางที่ 1

1.7 การเขียนการอ้างอิงท้ายเรื่อง : ใช้การอ้างอิงระบบเอพีเอ APA (American Psychological Association) ดังตัวอย่าง

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.//
ครั้งที่พิมพ์.// เมืองที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์.
เรวดี ธรรมอุปกรณ์. (2530). การใช้ยา
บำบัดอาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ
: ไทยวัฒนาพานิช.

2. บทความวารสาร

ชื่อผู้เขียน.// (ปีที่พิมพ์).// "ชื่อบทความ".//
ชื่อวารสาร.// ปีที่ (ฉบับที่).// หน้า
แรกถึงหน้าสุดท้ายของบทความ.
ธวัช โลพันธ์ศรี. (2530). "เรื่องเสียงแหบ".
วารสารพยาบาล. 5(6) : 216-226.

ตาราง 1 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสำคัญของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยรวมและรายด้านจำแนกตามตัวแปรเพศ (n=384)

ความคิดเห็น	ชาย (n=169)		หญิง (n=215)		t	p
	X̄	S.D.	X̄	S.D.		
ด้านการจัดดำเนินการ	3.89	.63	3.87	.64	.31	.842
ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	3.69	.60	3.67	.67	.22*	.047
ด้านแหล่งท่องเที่ยว	3.90	.55	3.94	.59	-.80	.112
ด้านสินค้าของที่ระลึก	3.69	.68	3.71	.62	-.37	.300
รวม	3.79	.50	3.80	.50	-.18	.686

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียน.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.//
เมืองที่พิมพ์.// สถานศึกษา.
สมหมาย ธีรวิทย์าคม. (2547). ประสบการณ์
การนอนท่าคว่ำหน้าของผู้ป่วยหลังผ่าตัด
โรคจอประสาทตาในโรงพยาบาล
เมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง). วิทยานิพนธ์
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยคริสเตียน.

4. ข้อมูลออนไลน์บนอินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// [ประเภทสื่อ].//
รายละเอียดทางการพิมพ์ (ถ้ามี).// เข้าถึงได้จาก.//
แหล่งสารสนเทศ.// (วันที่ค้นข้อมูล.// วัน/เดือน/ปี).

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2544). ความสงสัยในการ
เดินทางปฏิบัติการศึกษา. [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : [http://www.moe.go.th/
article-somsak11.htm/](http://www.moe.go.th/article-somsak11.htm/).
(วันที่ค้นข้อมูล 31 พฤษภาคม 2545).

5. บทความหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้เขียนบทความ(วัน เดือน ปี).// "ชื่อบทความ".
// ชื่อหนังสือพิมพ์.// หน้า.
คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. (12 มกราคม 2537).
"ข่าวโกสโน". สยามรัฐ : หน้า 3.

2. หลักเกณฑ์การประเมินผลงานวิชาการเพื่อการตอบรับการตีพิมพ์และส่งต้นฉบับ

2.1 กองบรรณาธิการจะพิจารณาผลงานวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าผ่านการพิจารณาจะเข้าสู่การประเมินจากภายในและภายนอก เมื่อ

ผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไขข้อติพิมพ์
จะแจ้งผลให้ผู้เขียนแก้ไขข้อมูลตาม ข้อเสนอแนะของ
ผู้ประเมิน เพื่อส่งต้นฉบับจริงพร้อมแผ่นซีดี หรือไฟล์
ที่ถูกต้องอีกครั้ง โดยเลขานุการฯ จะเป็นผู้ประสานงาน
กับผู้เขียนโดยตรง

2.2 บทความที่ไม่ได้รับพิจารณาตีพิมพ์จะ
ไม่ส่งต้นฉบับคืน

2.3 บทความที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์แล้ว
กองบรรณาธิการจะส่งวารสารให้ผู้เขียน จำนวน 1 เล่ม
พร้อมหนังสือรับรองการตีพิมพ์

2.4 ลิขสิทธิ์การพิมพ์ต้นฉบับที่ได้รับการ
ตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนถือเป็น
กรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยคริสเตียน

2.5 ส่งเอกสารต้นฉบับพร้อมแผ่นซีดีด้วย
ตนเองหรือส่งทางไปรษณีย์ไปตามที่อยู่ด้านล่าง

เลขานุการคณะกรรมการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

อาจารย์นิพนธ์ ทักทะกุลธร

144 หมู่ 7 ถนนพระประโทน - บ้านแพ้ว ตำบลดอนยายหอม

อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

โทรศัพท์ 0-3422-9480 ต่อ 3102-03 โทรสาร. 0-3422-9499

E-mail : ctujournal@christian.ac.th

ตัวอย่างบทความวิชาการ

ภาษาพูดกับภาษาวิชาการ

A Spoken Language and Academic Writing in Thai

ดร. เรืองเดช ปิ่นเชื้อนชัย *

บทคัดย่อ

บทความนี้ นำเสนอความหมายของภาษา ภาษาพูดกับภาษาถิ่น ภาษาวิชาการกับภาษาถิ่น ภาษามาตรฐานกับภาษาถิ่น ความแตกต่างระหว่างภาษาพูดกับภาษาวิชาการ ความแตกต่างระหว่างภาษาไทยถิ่น กรุงเทพฯ กับภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาพูดกับภาษาวิชาการที่ใช้เป็นทางการและใช้เชิงวิชาการ รวมทั้งเสนอแนวทางการเขียน และข้อควรระวังในการใช้ภาษาเขียนเชิงวิชาการด้วย

ABSTRACT

This article presents the definition of language, spoken language and dialect, as well as, academic writing and Thai dialect. The differences of the standard Thai and Bangkok Thai dialect, the different usage of the spoken Bangkok Thai dialect and academic writing in standard Thai is also presented. Awareness of writing in academic usage in Thai is given as well.

1. บทนำ

ชนชาติไทยมีภาษาพูดใช้มานานแล้ว แต่จะนานสักแค่ไหนไม่มีหลักฐานปรากฏ แต่ถ้าจะให้สันนิษฐานในฐานะที่เป็นนักภาษาศาสตร์คนหนึ่งก็ต้องสันนิษฐานว่า มีมานานตั้งแต่ก่อนกำเนิดของชนชาติไทยหรือไม่ก็หลังจากนั้นไม่นานนัก ถ้าถามว่าแหล่งกำเนิดของชนชาติไทยอยู่ที่ไหน ปัญหานี้มีคำตอบอยู่หลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีว่าคนไทยอพยพจากเหนือลงใต้ ทฤษฎีว่าคนไทยอพยพจากใต้ขึ้นเหนือ ทฤษฎีว่าคนไทยอยู่ประเทศไทยมานานแล้วไม่ได้อพยพไปไหนหรือมาจากไหน ทฤษฎีเหล่านี้ต่างก็อาศัยหลักฐานทางภาษา และโบราณคดีมาประกอบทฤษฎี ใครจะเชื่อทฤษฎีไหนไม่มีใครห้าม แต่ถ้าจะเชื่อทฤษฎีทางภาษาของนักภาษาศาสตร์เป็นหลัก แหล่งกำเนิดของชนชาติใดหรือชนชาติไหนน่าจะอยู่บริเวณทางตอนเหนือของลาวกับเวียดนาม

* รองศาสตราจารย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ตัวอย่างการเขียนรายงานการวิจัย

ภาวะสุขภาพและความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้พิการ อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี* Health Status and Activity of Daily Living of Disabled Persons at Tamuang District in Kanchanaburi Province

ดร. ศากุล ช่างไม้*
สุปราณี แดงวงษ์**
จิณณพัต ธนกิจวรบูลย์***

บทคัดย่อ

ความพิการเป็นสถานะทางสุขภาพอย่างหนึ่ง ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของการสูญเสียความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆ ในการดำรงชีวิตแต่ละวัน ซึ่งเป็นผลมาจากปัญหาสุขภาพอื่นๆ เช่น การเจ็บป่วย และการได้รับการบาดเจ็บ ดังนั้นการมีข้อมูลพื้นฐาน ภาวะสุขภาพและภาวะพึ่งพาของผู้พิการจึงเป็นสิ่งที่ จำเป็นยิ่ง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพและความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้พิการที่อาศัยอยู่ใน วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพและความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้พิการที่อาศัยอยู่ใน วัดวังขนายทายิการาม ตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ประชากรเป็นผู้พิการอายุระหว่าง 34-50 ปีขึ้นไป จำนวน 57 คน เก็บรวบรวมข้อมูล ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2553 เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของ ผู้พิการ แบบประเมินภาวะสุขภาพของสำนักงานหลัก ประกันสุขภาพแห่งชาติ แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้า

ของกรมพัฒนาสุขภาพจิต แบบประเมินความสามารถ ในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และเครื่องตรวจระดับ น้ำตาลในเลือดโดยการเจาะปลายนิ้ว

ผลการวิจัยพบว่าผู้พิการส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 85.96 มีปัจจัยเสี่ยงของโรคเบาหวานชนิดที่ 2 อยู่ในกลุ่มเสี่ยง สูงมาก จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 71.90 ส่วนใหญ่ไม่มีภาวะซึมเศร้า จำนวน 33 คน คิดเป็น ร้อยละ 57.89 ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับกลุ่มที่มีภาวะ ซึมเศร้า คือจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 42.11 สำหรับความรุนแรงของความพิการจนมีภาวะพึ่งพา พบว่า ผู้พิการส่วนใหญ่ไม่มีความต้องการพึ่งพาทางกาย แต่อาจมีการปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่เป็นปกติมาก จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 และผู้พิการที่มีความพิการ ปานกลางจนถึงมีความพิการรุนแรงอย่างมาก มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 56.10

* คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย อาจารย์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยคริสเตียน

**อาจารย์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

***พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ใบสมัคร/ต่ออายุ สมาชิกวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

(กรุณาเขียนให้ชัดเจน)

ชื่อ - นามสกุล.....

ที่อยู่ (ที่ต้องการให้ส่งวารสาร).....

.....

มีความประสงค์ ☐ สมัครสมาชิกใหม่ ☐ ต่ออายุสมาชิก

ประเภท

สมาชิกรายปี (3 ฉบับ) เป็นเงิน 250 บาท

สมาชิกราย 2 ปี (6 ฉบับ) เป็นเงิน 450 บาท

สมาชิกราย 3 ปี (9 ฉบับ) เป็นเงิน 600 บาท

เริ่มฉบับที่ ☐ 1. (มกราคม - เมษายน) ☐ 2. (พฤษภาคม - สิงหาคม) ☐ 3. (กันยายน-ธันวาคม)

โดยได้ส่งเงินค่าสมาชิกเป็น ☐ เงินสด ☐ ธนาณัติ ☐ ตัวแลกเงินไปรษณีย์

จำนวนเงิน..... บาท (.....)

ต้องการให้ออกใบเสร็จในนาม.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้สมัคร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

หมายเหตุ : การส่งจ่ายทางไปรษณีย์กรุณาส่งจ่าย ปณจ. นครปฐม ในนาม มหาวิทยาลัยคริสเตียน
144 หมู่ 7 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000

หรือ ตู้ ป.ณ. 33 อำเภอเมือง นครปฐม 73000

(วงเล็บมุมของ "วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน")

สำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายสมาชิก

ใบเสร็จเล่มที่.....เล่มที่.....ลงวันที่.....

วารสารเล่มแรกที่จ่ายไป.....

อัตราค่าลงโฆษณาในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

พื้นที่โฆษณา					ราคาต่อฉบับ	ราคาต่อปี (3 ฉบับ)
หน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	6,000 บาท	17,000 บาท
ปกหน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	4,000 บาท	10,000 บาท
ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	5,500 บาท	16,000 บาท
ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	3,500 บาท	9,000 บาท
ปกหลังด้านนอก	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	7,000 บาท	19,000 บาท
ในเล่ม	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	2,500 บาท	6,000 บาท
ใบแทรกในเล่ม					1,500 บาท	3,000 บาท

ใบตอบรับ

ข้าพเจ้าตำแหน่ง
 สถานที่ทำงาน..... มีความประสงค์ที่จะสนับสนุนการพิมพ์วารสาร
 มหาวิทยาลัยคริสเตียนดังนี้ (กรุณาส่งเครื่องหมายในช่องที่ต้องการ)

พื้นที่โฆษณา					ราคาต่อฉบับ	ราคาต่อปี (3 ฉบับ)
หน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	6,000 บาท	17,000 บาท
ปกหน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	4,000 บาท	10,000 บาท
ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	5,500 บาท	16,000 บาท
ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	3,500 บาท	9,000 บาท
ปกหลังด้านนอก	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	7,000 บาท	19,000 บาท
ในเล่ม	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	2,500 บาท	6,000 บาท
ใบแทรกในเล่ม					1,500 บาท	3,000 บาท

โดยส่ง Fax ใบตอบรับไปยังบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนที่หมายเลข 034-229499
 มหาวิทยาลัยคริสเตียน อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

❶ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

144 หมู่ 7 ต.ดอนยายหอม
อ.เมือง จ.นครปฐม
โทรศัพท์ 0-3422-9480

❷ ศูนย์ศึกษาสยามคอมเพล็กซ์

อาคารสำนักงานสภาคริสตจักรในประเทศไทย
328 ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
โทรศัพท์ 0-2214-6303-6

❸ สถาบันกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์

71 ซอยวชิรธรรมสาธิต 37 ถนนสุขุมวิท 101/1
แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร
โทรศัพท์ 0-2746-1103-4

www.christian.ac.th